

Istungidokument

A9-0241/2022

1. osa

12.10.2022

RAPORT

mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta
(12108/2022 – C9-0306/2022 – 2022/0212(BUD))

1. osa: Resolutsiooni ettepanek

Eelarvekomisjon

Raportöörid: Nicolae Ștefănuță (III jagu – komisjon)
Niclas Herbst (muud jaod)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	4
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS	23
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS	30
EELARVEKONTROLLIKOMISJONI KIRI.....	36
MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS	40
TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS	46
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS.....	58
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	66
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	71
TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS.....	75
PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS.....	82
KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS	89
KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS	95
PÕHISEADUSKOMISJONI ARVAMUS	100
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS	104
ÜHISAVALDUS, MIS VÕETI VASTU 28. MÄRTSIL 2022 TOIMUNUD EELARVEALASEL KOLMEPOOLSEL KOHTUMISEL	111
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	113
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	114

Avaldatakse eraldi

- Eelarvekomisjoni 3. oktoobri 2022. aasta koosolekutel vastu võetud otsused üldeelarve projekti muudatusettepanekute projektide kohta

2. osa – A9-0241/2022

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta (12108/2022 – C9-0306/2022 – 2022/0212(BUD))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklit 314,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012² (edaspidi „finantsmäärus“),
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), ning sellega seoses Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel kokku lepitud ühisdeklaratsioone³ ja asjaomaseid ühepoolseid deklaratsioone⁴,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus)⁶,
- võttes arvesse oma 19. mai 2022. aasta resolutsiooni Venemaa Ukraina-vastase sõja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede kohta ELi jaoks ning ELi

¹ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

² ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

³ ELT C 444 I, 22.12.2020.

⁴ Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, 2. lisa: deklaratsioonid (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0357).

⁵ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁶ ELT L 243, 15.12.2020, lk 1.

reageerimissuutlikkuse suurendamise kohta⁷,

- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640) ja oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni selle kohta⁸,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra, selle eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (edaspidi „Pariisi kokkulepe“),
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 22/2021 „Kestlik rahandus: EL peab rahastuse kestlikesse investeringutesse suunamiseks tegutsema järjepidevamalt“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 09/2022 „ELi 2014.–2020. aasta eelarve kliimakulutused olid deklareeritud väiksemad“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 10/2021 „Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ELi eelarves – aeg muuta sõnad tegudeks“,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse oma 8. juuli 2021. aasta resolutsiooni Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta⁹,
- võttes arvesse 22. aprilli 2022. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (COM(2022)0184), ning selleleemalist raportit A9-0230/2022, mille eelarvekomisjon ja eelarvekontrollikomisjon võtsid vastu 8. septembril 2022 ja mis kiideti heaks Euroopa Parlamendi 12.–15. septembri 2022. aasta osaistungjärgul,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsiooni selle kohta¹⁰,
- võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks¹¹,
- võttes arvesse oma 5. aprilli 2022. aasta resolutsiooni 2023. aasta eelarve koostamise

⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0219.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁹ ELT C 99, 1.3.2022, lk 158.

¹⁰ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0010;

¹¹ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 1.

üldsuuniste kohta, III jagu – Komisjon¹²,

- võttes arvesse oma 7. aprilli 2022. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi eelarveaasta 2023 tulude ja kulude eelarvestuse kohta¹³,
- võttes arvesse komisjoni poolt 1. juulil 2022. aastal vastu võetud Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti (COM(2022)0400) (edaspidi „eelarveprojekt“),
- võttes arvesse 9. septembril 2022. aastal vastu võetud ja samal päeval Euroopa Parlamendile edastatud nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta (12108/2022 – C9-0306/2022),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 94,
- võttes arvesse asjaomaste komisjonide arvamusi,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0241/2022),

III jao üldine ülevaade

1. tuletab meelde, et oma 5. aprilli 2022. aasta resolutsioonis 2023. aasta eelarve koostamise üldsuuniste kohta määras Euroopa Parlament 2023. aasta eelarve jaoks kindlaks selged poliitilised prioriteedid; kinnitab veel kord oma kindlat pühendumust nendele prioriteetidele ja esitab järgneva seisukoha, et tagada nende elluviimiseks asjakohane rahastamine; on veendunud, et liidul peavad olema kõik võimalikud eelarvevahendid, et reageerida praegustele kriisidele ja keskenduda inimeste vajadustele;
2. toonitab, et liidu ees seisavad erakordselt keerulised probleemid, sealhulgas Ukrainas käiva sõja otsesed ja kaudsed tagajärjed, kõrge inflatsioon, suurenev vaesus, kõrged energiahinnad ja varustuskindluse riskid, halvenevad majanduse väljavaated, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ja kõige haavatavamate leibkondade jaoks, vajadus tagada õiglane, kaasav ja kestlik pandeemiast taastumine, kriisid paljudes teistes maailma osades, tehnoloogilised muutused, sealhulgas ulatuslikum digiüleminek, sooline ebavõrdsus, samuti kasvav vajadus tegeleda kliimamuutustega ja elurikkuse kriisiga ja nende tagajärgedega ning vajadus kiirendada õiglast üleminekut, sealhulgas investeringutega energiatõhususse; on seisukohal, et liidu eelarve peaks aitama kaasa nende probleemide lahendamisele ja pakkuma kõigile piisavat toetust, kuid väljendab samas muret erakordselt piiratud varude pärast, mis moodustavad umbes kolmandiku eelmise aasta varudest, või rubriigi 6 puhul varu puudumise pärast ning eelarve piiratud paindlikkuse ja kriisidele reageerimise suutlikkuse pärast; on seisukohal, et eriti sõja ajal on hädavajalik suurendada investeringuid ja võidelda töötuse vastu ning panna alus vastupidavamale ja kestlikumale liidule, keskendudes samal ajal konkreetsetele meetmetele, et tulla toime ka mujal maailmas toimuva sõja tagajärgedega; taunib asjaolu, et eelarveprojekt ei paku praegustele probleemidele piisavat lahendust; tuletab meelde, et mitmeaastane finantsraamistik ei olnud mõeldud pandeemia, sõja, kõrge inflatsiooni, kõrgete

¹² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0106.

¹³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0127.

energiahindade, pagulaste suure arvu, uute ühinemiste, toiduga kindlustamatuse ja humanitaarkriiside lahendamiseks;

3. peab kahetsusväärseks eelarveprojekti kohta esitatud nõukogu seisukohta, milles vähendatakse mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kulukohustuste assigneeringuid komisjoni ettepanekuga võrreldes 1,64 miljardi euro võrra ja maksete assigneeringuid 530 miljoni euro võrra; on seisukohal, et nõukogu kavandatavad kärped ei kajasta eespool nimetatud liidu ja selle kodanike ees seisvate probleemide tõsidust ega põhine rakendamissuundumuste või kasutussuutlikkuse objektiivsel hindamisel ning on vastuolus ühiste poliitiliste põhiprioriteetidega, seades ohtu liidu suutlikkuse viia edukalt ellu oma peamisi poliitilisi eesmärke ja prioriteete; on seisukohal, et nõukogu ei peaks keskenduma programmidele, mille suhtes kasutatakse mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklis 5 ette nähtud kohandamist tasakaalustamise ja stabiliseerimise eesmärgil, kuna see oleks vastuolus selle mitmeaastase finantsraamistiku sätte eesmärgiga tugevdada konkreetseid poliitilisi prioriteete; tuletab eelkõige meelde, et mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklis 5 ei nähta ette täiendavaid assigneeringuid, nagu soovitas nõukogu; järeltab, et nõukogu seisukoht ei vasta kaugeltki parlamendi ootustele; on seetõttu otsustanud üldreeglina taastada kõigi nõukogu poolt kärbitud eelarveridade assigneeringud eelarveprojekti tasemel nii tegevus- kui ka halduskulude osas ning võtta oma seisukoha koostamise lähtepunktiks eelarveprojekt;
4. säilitab eelarveprojekti kantud assigneeringud temaatiliste erivahendite, nimelt solidaarsus- ja hädaabireservi, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi ja Brexitiga kohanemise reservi jaoks; on seisukohal, et liidu ees seisvaid ettenägematuid, erakordseid ja enneolematuid probleeme silmas pidades tuleks kasutada kogu paindlikkusinstrumendi summat; on seisukohal, et praegusi tõsiseid omavahel põimunud kriise arvestades on vaja võtta kasutusele 2021. aasta varud ühtse varuinstrumendi osa a raames ja täiendavad assigneeringud selle rahastamisvahendi osa c raames;
5. tuletab meelde oma pikaajalist seisukohta, et uute poliitiliste prioriteetide või ülesannetega peaksid kaasnema uued ressursid; kavatseb seda lähenemisviisi kiibimääruse ja liidu turvalise ühenduvuse programmi ettepaneku puhul järgida; väljendab sellega seoses heameelt asjaolu üle, et komisjoni ettepanek ühishangete õigusakti abil Euroopa kaitsetööstust tugevdava vahendi loomise kohta ei too kaasa ümberpaigutamist teistest programmidest ega nende sihtotstarbelist eraldamist teiste programmide raames;
6. on seisukohal, et oma suuruse, struktuuri ja reeglite tõttu on liidu eelarvel väga piiratud suutlikkus reageerida 2023. aastal asjakohaselt liidu ees seisvatele probleemidele või piisavalt rahastada ja rakendada liidu uusi ühiseid poliitilisi eesmärke või algatusi, mis kuulutati välja komisjoni presidendi 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus; tuletab eelkõige meelde, et riigipead ja valitsusjuhid on kirjeldanud Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu kui „tektoonilist muutust Euroopa ajaloos“ ning komisjon on öelnud, et „Euroopas käivast sõjast tulenevad ettenägematud vajadused on palju suuremad kui kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus kättesaadavad vahendid“, mistõttu on vaja uusi rahastamisallikaid; rõhutab, et liit peaks võtma koos

rahvusvaheliste partneritega juhtrolli Ukrainale piisava, õigeaegse ja usaldusväärse toetuse kättesaadavaks tegemisel; on seisukohal, et see näitab veelgi tungivat vajadust mitmeaastase finantsraamistiku olulise muutmise järele, mis tuleks esitada võimalikult kiiresti ja mitte hiljem kui 2023. aasta esimeses kvartalis, ning teha paindlikumaks, suurendada vajaduse korral ülemmäärasid, et võtta arvesse esilekerkivaid vajadusi ja uusi prioriteete ning tegeleda probleemidega, mis tulenevad Euroopa Liidu taasterahastu rahastamiskulude lisamisest rubriiki 2b;

7. rõhutab asjaolu, et tõeline edasimineku uute omavahendite vallas on oluline nii taasterahastu rakendamiseks vajalike taasterahastu tagasimaksete jaoks kui ka praeguste ja tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike finantsstabiilsuse ja rakendamise jaoks; kutsub komisjoni üles tagama uute omavahendite õigeaegse kasutuselevõtu kooskõlas 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud tegevuskavaga ja kiirendama teise kogumi ettepanekut; nõuab tungivalt, et nõukogu järgiks kokkulepitud ajakava ja teeks vajalikke edusamme komisjoni poolt 22. detsembril 2021 esitatud esimeses kogumis sisalduvate omavahendite suhtes, et neid kiiresti rakendada;
8. rõhutab vajadust reageerida liidu tasandil Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja COVID-19 pandeemia, suureneva inflatsiooni ning kasvava energia ja toiduga kindlustamatuse tagajärgedele; rõhutab eelkõige vajadust piisavate roheliste investeeringute järele, et tugevdada ELi energiasõltumatust ja rakendada rohelist kokkulepet; tuletab meelde, et ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika ei saa olla kiireloomuliste prioriteetide rahastamise peamine allikas, sest see seab ohtu pikaajaliste eesmärkide saavutamise, ning rõhutab vajadust toetada pandeemiast ja energiakriisist rängalt mõjutatud piirkondi; kutsub komisjoni üles, võttes arvesse liidu eelarve piiratud vahendeid kõrgetele energiahindadele reageerimiseks, analüüsima võimalikku paindlikkust ja lisavahendeid, sealhulgas kasutamata vahendeid (ka mitmeaastasest finantsraamistikust 2014–2020), et toetada VKEsid ja haavatavaid leibkondi;
9. on seisukohal, et liit peaks võtma energiakriisi lahendamiseks kooskõlastatud meetmeid, ja teeb ettepaneku teha selles valdkonnas väga ulatuslikke lisainvesteeringuid; tuletab meelde, et selle eesmärgi saavutamiseks on lisaks 2023. aasta eelarvele vaja täiendavaid rahalisi vahendeid; tuletab seetõttu meelde, kui oluline on anda rahalist lisatoetust algatuse „RepowerEU“ kaudu; nõuab algatuse „RepowerEU“ kiiret kokkuleppimist ja rakendamist, et rahalised vahendid saaks võimalikult kiiresti vabastada, et suurendada kiiresti liidu energiasõltumatust strateegiliste investeeringute abil, toetades sealhulgas ühtlasi VKEsid ja haavatavaid leibkondi;
10. väljendab heameelt komisjoni töö üle uue liigituse vallas, et mõõta liidu kulutuste soolist mõju; kutsub komisjoni üles tagama, et see liigitus keskenduks programmide soolisele võrdõiguslikkusele avalduva mõju täpsele ja põhjalikule kajastamisele, et saavutada praegu nullprogrammiks liigitatud programmide parim mõju soolisele võrdõiguslikkusele ning saada kogemusi programmide koostamiseks; nõuab lisaks selle liigituse laiendamist kõigile mitmeaastase finantsraamistiku programmidele, et oleks näha mõju 2023. aasta eelarvele; rõhutab sellega seoses vajadust sooliselt eristatud andmete süstemaatilise kogumise ja analüüsimise järele; loodab, et kogu soolise võrdõiguslikkusega seotud aruandlus toimub mahtude, mitte meetmete arvu alusel;
11. loodab, et kliima ja elurikkuse süvalaiendamise eesmärgid saavutatakse; peab sellega

seoses tervitatavaks pingutusi läbipaistvama ja terviklikuma aruandluse saavutamiseks ning rõhutab vajadust teha piisavaid järeldusi ja töötada olemasolevate andmete detailsuse nimel; kutsub komisjoni uuesti üles käsitlema Euroopa Kontrollikoja järeldusi kliimakulutuste tegelikust suuremana näitamise kohta; väljendab heameelt ka aruandluse üle elurikkusega seotud kulutuste kohta; väljendab siiski muret selle pärast, et 2026. ja 2027. aasta eesmärgi ei pruugita saavutada, ning kutsub komisjoni üles suurendama pingutusi nende eesmärkide saavutamiseks; kutsub komisjoni üles avaldama iga-aastase eelarveprojekti esitamisel programmide kaupa mõlema eesmärgi saavutamisele kaasa aitavate kulutuste summad ja osakaalud; kutsub komisjoni üles jälgima olulise kahju ärahoidmise põhimõtte järgimist ning võtma vajaduse korral parandusmeetmeid;

12. kordab, et 2023. aasta eelarves tuleb kajastada Euroopa tuleviku konverentsil heaks kiidetud soovitude rakendamist;
13. määrab seetõttu 2023. aasta eelarve (kõik jaod) kulukohustuste assigneeringute kogusummaks 187 293 119 206 eurot, mis on eelarveprojektiga võrreldes 1 702 055 778 euro võrra suurem; otsustab lisaks sellele teha kulukohustuste assigneeringutena kättesaadavaks 836 000 000 eurot, mis tuleneb kulukohustuste vabastamisest vastavalt finantsmääruse artikli 15 lõikele 3; määrab 2023. aasta eelarve (kõik jaod) maksete assigneeringute kogusummaks 167 612 834 087 eurot;

Rubriik 1 – Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

14. rõhutab rubriigi 1 märkimisväärset panust Ukrainas käiva sõja tagajärgedega tegelemiseks ning liidu kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks, muu hulgas selleks, et vähendada liidu sõltuvust fossiilkütustest, sealhulgas Venemaalt pärit fossiilkütustest, toetades teadusuuringuid ja investeeringuid säästvasse energia- ja transpordisektorisse; kordab selle rubriigi programmide potentsiaali Ukraina integreerimisel ühtsele turule, taristuvõrku ja teadusvaldkonda;
15. toetab eelarveprojektis esitatud ettepanekut teha vabastatud kulukohustustest 78,8 miljonit eurot kättesaadavaks kolme teemavaldkonna jaoks, millele on osutatud programmi „Euroopa horisont“ käsitlevale määrusele¹⁴ lisatud asjakohases ühises poliitilises avalduses; märgib siiski, et ülejäänud 2021. aasta ja 2020. aasta teadusuuringutega seotud vabastatud kulukohustuste summa on 836,09 miljonit eurot; kordab piiratud olemasolevaid vahendeid ja märkimisväärseid vajadusi arvestades, et see ootamatult suur teadusuuringutega seotud kulukohustuste vabastamine, mida komisjon mitmeaastase finantsraamistiku üle peetud läbirääkimiste käigus ei prognoosinud, tuleks teha programmi „Euroopa horisont“ raames täies ulatuses kättesaadavaks, järgides täielikult finantsmääruse artikli 15 lõiget 3; tuletab meelde selle programmi väga suurt liidu lisaväärtust ja suurepärast täitmismäära; on seetõttu kindlalt veendunud, et ülejäänud summad peaksid märkimisväärselt suurendama vahendeid teadusuuringute peamistele prioriteetidele, nagu tervishoid (sealhulgas pikaajaline COVID-19 ja COVIDi järgne taastumine, näiteks kliiniliste uuringute jaoks), kliima,

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

liikuvus ja energeetika, kultuur ja loovus, sealhulgas uue Euroopa Bauhausi edasiarendamiseks, ning toit, biomajandus, loodusvarad ja keskkond, et lahendada liidu ees seisvaid pakilisi probleeme ja pakkuda teadlastele täiendavat toetust Marie Skłodowska-Curie meetmete kaudu, sealhulgas Ukraina teadlastele, pöörates erilist tähelepanu Euroopa rohelisele kokkuleppele, digitaalarengu tegevuskavale ja Euroopa maailmas tugevamaks muutmisele;

16. rõhutab sügavat muret Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi kavandatava eelarve täitmise viisi pärast ja kutsub komisjoni üles alustama Euroopa Parlamendiga avatud dialoogi fondi eelarve täitmise viisi üle, et tagada eelarve nõuetekohane täitmine;
17. tühistab komisjoni kavandatavad ümberpaigutamised kiibimääruse ja turvalise ühenduvuse programmi rahastamiseks kooskõlas oma seisukohaga, et uusi algatusi tuleks rahastada uute rahaliste vahenditega, ning jätab välja asjakohased nõukogu reservid, tagades seeläbi programmi „Digitaalne Euroopa“ ja liidu kosmoseprogrammi prioriteetide nõuetekohase rahastamise; teeb teadusuuringuteks ette nähtud kulukohustustest vabastatud assigneeringud uuesti kättesaadavaks, et kompenseerida programmi „Euroopa horisont“ raames kiibimäärusele ja turvalise ühenduvuse programmile eraldatavaid vahendeid, et need uued ettepanekud ei kahjustaks olemasolevaid teadusuuringute prioriteete; rõhutab, et taasterahastu vahendeid ei saa kasutada selleks, et õigustada finantsmääruse artikli 15 lõike 3 mitterakendamist ja märkimisväärsete kulukohustustest vabastatud summade kasutamata jätmist kriisi ajal;
18. tuletab meelde, et Euroopa ühendamise rahastu on võtmetähtsusega, et hoogustada investeringuid suure efektiivsusega ja kestlike üleeuroopaliste võrkude arendamisse; rõhutab, et Euroopa ühendamise rahastu peab etendama olulist rolli liidu majanduse CO₂ heite vähendamisel, toetades alternatiivkütuste taristut ja taastuvenergiat, kiirendades seeläbi rohepööret ja suurendades liidu energiasõltumatust ja -julgeolekut, ning toetama ühendatust kogu liidu territooriumil, sealhulgas Pürenee poolsaare ja äärepoolsete hõredalt asustatud piirkondadega; rõhutab, et Venemaa enneolematu ja provotseerimata sõjaline rünnak Ukraina vastu eeldab kiiret toetust transporditaristule Ukrainas ja Ukraina suunal („solidaarsuskoridorid“), et võimaldada kriitilise tähtsusega kaupade transporti mõlemas suunas; teeb seetõttu ettepaneku suurendada Euroopa ühendamise rahastu transpordi- ja energiaharude rahastamist kulukohustuste assigneeringute osas eelarveprojekti tasemega võrreldes kokku 90 miljoni euro võrra;
19. rõhutab, et hästi toimiv ühtne turg on liidu taastumise ja pikaajalise konkurentsivõime keskmes; toonitab selle säilitamise ja kohandamise tähtsust arvukate probleemide kontekstis; kutsub komisjoni üles esitama vajalikke ettepanekuid, sealhulgas kirjaliku muutmissettepaneku raames, et ületada võimalik lõhe digiteenuste õigusakti jõustumise ja järelevalvetasude sissenõudmise vahel;
20. rõhutab, et praegune kriis ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärjed, eelkõige kõrged energiahinnad on rängalt tabanud ettevõtjaid ja eelkõige VKEsid, mis moodustavad Euroopa majanduse selgroo, sealhulgas ettevõtjaid turismi- ning kultuuri- ja loovsektoris, mille maht on oluliselt vähenenud; toetab ühtse turu teemavaldkonna VKEde tegevussuuna assigneeringute suurendamist eelarveprojektiga võrreldes 10 miljoni euro võrra; teeb ka ettepaneku suurendada assigneeringuid eelarveprojektiga

võrreldes 1 miljoni euro võrra, et toetada Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) käimasolevat tööd kvaliteetsete aruandlusstandardite väljatöötamisel, tingimusel et EFRAG võtab vastu töökava, milles esitatakse meetmed nõuetekohase läbipaistva menetluse ja avaliku järelevalve ning sidusrühmade tasakaalustatud esindatuse tagamiseks;

21. suurendab seetõttu rubriigi 1 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 663 650 000 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed), mida rahastatakse olemasoleva varu ja erivahendite kasutuselevõtmisega; teeb selle rubriigi jaoks ka kättesaadavaks kokku 836 090 000 eurot kulukohustuste assigneeringuid, mis vastab finantsmääruse artikli 15 lõike 3 alusel vabastatud kulukohustustele, suurendades seega eelarveprojektiga võrreldes uuesti kättesaadavaks tehtud vabastatud kulukohustuste assigneeringuid 677 278 157 euro võrra;

Alamrubriik 2a – Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

22. rõhutab ühtekuuluvuspoliitika kesksel rollil liidu olulise investeerimispoliitika ja lähenemise vahendina kestliku majanduskasvu edendamisel ning liikmesriikide ja nende piirkondade üldise harmoonilise arengu toetamisel, sealhulgas piirkondade vahel ja nende sees; eeldab, et pärast programmitöö hilinenud algust mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kahel esimesel aastal peaks rakendamine 2022. aastal kiirenema; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles kiirendama programmitöö protsessi, et 2023. aasta saaks alustada ühtekuuluvusfondide rakendamist, mis aitab võidelda sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ebavõrdsuse vastu ja elavdada liidu majandust ning aitab praegusel raskel ajal avalikku ja erasektorit, VKEsid ja kodanikke; rõhutab ohtu, et projektid võivad pandeemia ja Ukraina sõja tõttu edasi lükkuda; palub komisjonil hinnata ja vajaduse korral teha ettepanekuid vajalike poliitiliste kohanduste ja toetusmeetmete kohta, et tagada kõigi projektide jätkumine ja täielik rakendamine;
23. kiidab heaks nõukogu seisukoha alamrubriigi 2a kohta;

Alamrubriik 2b – Vastupidavus ja väärtused

24. kordab, et vaatamata Euroopa Parlamendi nõudmisele võtta NGEU vahendid kasutusele väljaspool ülemmäärasid, kaetakse refinantseerimiskulud rubriigist 2b; märgib, et võttes arvesse ettenägematut olukorda finantsturgudel, mis on tingitud Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu, mis mõjutab jätkuvalt negatiivselt liidu majandust, põhjustades liidus väiksemat majanduskasvu, kõrgemat inflatsiooni ja kasvavaid intressimäärasid, on Euroopa Liidu taasterahastu rahastamiskulude jaoks ette nähtud eelarverida tõenäoliselt täielikult vajalik ja vajadused võivad oluliselt ületada eelarves ettenähtud summat; peab kahetsusväärseks asjaolu, et sellel on tegelik mõju sama rubriigi programmidele, kuna see piirab komisjoni võimet pakkuda vajaduse korral rohkem rahalisi vahendeid; märgib, et NGEU rahastamiskulusid ei tohiks katta erivahenditest, mis on ette nähtud selliste ettenägematute probleemide lahendamiseks nagu Ukrainas käiva sõja ja energiakriisi tagajärjed;
25. teeb seetõttu ettepaneku eraldada eelarveprojektiga võrreldes 200 miljonit eurot suurem summa juhtprogrammile „Erasmus+“, mis keskendub õppimisega seotud liikuvusele

hariduses ja koolituses, kooskõlas komisjoni poolt kindlaks tehtud vajadusega toetada Ukraina õpilasi ja õpetajaid ning toetada kõiki õpilasi kõrge inflatsiooniga toimetulekul; rõhutab, et need assigneeringud aitavad ka tasandada programmi „Erasmus+“ tugevasti edasi lükkunud maksete profiili, pakkudes järjepidevamat iga-aastast rahastamist programmile, mille nõudlus on aasta-aastalt stabiilne; rõhutab lisaks, et suuremad vahendid aitavad kaasa käimasolevatele pingutustele muuta programm keskkonnahoidlikumaks ja kaasavamaks ning võimaldada Euroopa noorteaasta 2022 järgset tegevust; juhib tähelepanu president von der Leyeni avaldusele, mille ta tegi oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus, et 2023. aasta peaks olema Euroopa oskuste aasta, mis vajaks toetust 2023. aasta eelarves;

26. tuletab meelde, et programmi „Erasmus+“ spordi tegevussuunast toetatakse mittetulunduslikke spordiüritusi, mille eesmärk on arendada edasi spordi Euroopa mõõdet ja edendada rahvaspordi seisukohast olulisi teemasid; rõhutab spordi olulist rolli diskrimineerimise vastu võitlemisel ja sotsiaalse kaasatuse edendamisel; teeb ettepaneku suurendada spordi eelarverida sihtotstarbeliselt 10 miljoni euro võrra, et sellest programmist saaks toetada 2023. aastal Berliinis toimuvaid eriolümpiamänge;
27. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa solidaarsuskorpus aitab noortel omandada praktilisi kogemusi teises liikmesriigis, suurendades seeläbi nende tööalast konkurentsivõimet ja tulevikuväljavaateid; rõhutab ka, et Euroopa solidaarsuskorpus rahastab humanitaarabikorpusse kaudu tehtavat vabatahtlikku humanitaarabitööd, mille kaudu saab anda olulist humanitaarabi väljaspool konfliktipiirkondi; on seetõttu otsustanud suurendada Euroopa solidaarsuskorpuse assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 8 miljoni euro võrra;
28. rõhutab, et COVID-19 pandeemia ei ole veel lõppenud, ning toonitab vajadust säilitada toetus tervishoiusüsteemidele, et parandada nende vastupanuvõimet ja tugevdada valmisolekut programmi „EL tervise heaks“ kaudu; rõhutab ka selle programmi keskset rolli vähktõvevastase võitluse kava, Euroopa ravimistrateegia ning hiljuti loodud tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse toetamisel; tühistab seetõttu nõukogu kavandatava ebaproportsionaalse ja põhjendamatu kärpe ning suurendab programmi eelarveprojektiga võrreldes 25 miljoni euro võrra, sealhulgas selleks, et toetada meetmeid, mis näevad ette, et kogu liidus tuleb saavutada üldine tervisekindlustus, mis hõlmab ka kvaliteetset juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele;
29. juhib tähelepanu üha arvukamatele ja tõsisematele loodusõnnetustele Euroopas, millest viimati annavad tunnistust 2022. aasta suvel aset leidnud rekordilised maastikutulekahjud; peab kahetsusväärseks, et kliimamuutuste tõttu võib oodata, et sellised sageli hädaolukordi põhjustavad äärmuslikud ilmastikunähtused tõenäoliselt süvenevad ja mitmekordistuvad; otsustab seetõttu ja kooskõlas lubadusega, mille andis komisjoni president oma 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus, tugevdada liidu elanikkonnakaitse mehhanismi 20 miljoni euroga, et suurendada liidu reageerimisvõimet ja kaitsta paremini selle kodanikke, sealhulgas suutlikkust mobiliseerida hädaolukordades meditsiiniüksusi, ning rõhutab vajadust investeerida eriti haavatavates piirkondades kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse;
30. tuletab meelde, et COVID-19 pandeemia ja sellega seotud rahvatervishoiu meetmed on

- rängalt mõjutanud kultuuri- ja loomesektorit, sageli väikeettevõtteid, üksikuid kunstnikke ja mittetulundusühinguid; rõhutab programmi „Loov Euroopa“ keskset rolli Euroopa loodu ja liidu väärtuste ning kultuuri- ja loomesektori taastamise toetamisel, meediapädevuse edendamisel ja desinformatsiooni vastu võitlemisel; on seetõttu otsustanud suurendada programmi 2023. aasta assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 12 miljoni euro võrra;
31. rõhutab vajadust edendada õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste austamist; rõhutab kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi olulist rolli liidu väärtuste, Euroopa kodakondsuse ja demokraatia, võrdõiguslikkuse, soolise võrdõiguslikkuse ja õigusriigi tugevdamisel liidus ning soolise vägivalla ohvrite toetamisel; tühistab seetõttu nõukogu poolt programmis tehtud kärped; on lisaks otsustanud suurendada Daphne tegevussuuna assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 2 miljoni euro võrra, et võidelda pärast pandeemiat süvenenud soolise vägivalla ning pagulaste, laste, noorte ja muude ohustatud rühmade vastase vägivalla vastu, ning kodanike kaasamise ja osalemise tegevussuuna assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 1,5 miljoni euro võrra, eelkõige selleks, et tagada Euroopa tuleviku konverentsi nõuetekohased järelmeetmed;
 32. tuletab meelde, kui oluline on toetada sotsiaalset dialoogi ja töötajate koolitamist ning tagada selle stabiilne rahastamine; kutsub komisjoni üles tagama sellega seotud eelarvete hea kasutamine;
 33. on seisukohal, et Küprose türgi kogukonna eelarvereale tuleks eraldada piisavalt assigneeringuid, et otsustavalt kaasa aidata Küprosel teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni missiooni jätkamisele ja intensiivistamisele ning kahe kogukonna kultuuripärandi tehnilise komitee toetamisele;
 34. rõhutab, kui oluline on kaitsta liidu eelarvet pettuse, korrupsiooni ja muu keelatud tegevuse eest, mis kahjustab liidu ja liikmesriikide eelarveid; rõhutab sellega seoses Euroopa Prokuratuuri keskset rolli liidu finantshuvide kaitsmisel, sealhulgas seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite kasutamisega, ja õigusriigi põhimõtte järgimise tagamisel; on seetõttu otsustanud Euroopa Prokuratuuri assigneeringuid sihipäraselt tugevdada ja selle töötajate arvu suurendada, et see asutus saaks oma volitusi täita, suurendades oma pingutusi pettuse, korrupsiooni, rahapesu ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel; kutsub kõiki liikmesriike üles ühinema Euroopa Prokuratuuriga ja tagama liidu finantshuvide parema kaitse; tuletab meelde, kui oluline on järgida üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks;
 35. peab vajalikuks tagada institutsioonilise teabevahetuse piisava ja stabiilse rahastamise, et võimaldada liidul kodanikega suhelda, sealhulgas kohalikul tasandil, võidelda desinformatsiooni vastu ja hõlbustada kodanike osalemist demokraatlikus elus, mis on Venemaa Ukraina-vastast sõda arvestades veelgi pakilisem; taastab seetõttu eelarveprojekti taseme asjaomastel eelarveridadel;
 36. suurendab alamrubriigi 2b kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes kokku 272 821 707 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed), mida rahastatakse olemasoleva varu ja erivahendite kasutuselevõtmisega;

Rubriik 3 – Loodusvarad ja keskkond

37. väljendab sügavat muret Venemaa Ukraina-vastase sõja ja selle majanduslike tagajärgede ning äärmuslike ilmastikunähtuste mõju pärast tootmisele ja turustamisele põllumajandussektoris ja toiduturgudel; rõhutab, et põllumajandusel on toidukriisi vältimisel strateegiline roll, pakkudes kogu Euroopas ohutut ja kvaliteetset toitu taskukohase hinnaga; tuletab meelde, et 2023. aasta on uue ühise põllumajanduspoliitika esimene aasta, millega toetatakse liidu põllumajandustootjaid, kellel on oluline roll maapiirkondade majandusliku vastupanuvõime säilitamisel, leevendades noorte põllumajandustootjate võlakooormust ning aidates neil toime tulla kasvavate laenuintressimäärade ja suuremate sisendkuludega; usub, et kriisiolukord õigustab uue põllumajandusreservi osalist kasutuselevõtmist vähemalt 10 miljoni euro suuruses summas noorte põllumajandustootjate toetamiseks; kutsub komisjoni üles valmistama ette asjakohaseid erakorralised meetmeid kooskõlas alusakti asjakohaste sätetega ja vajaduse korral suurendama kasutusele võetavat summat;
38. kordab programmi LIFE tähtsust kliimameetmete ja keskkonnakaitse toetamisel ning selle keskset rolli eeskujuliku sekkumise kavandamisel ja meetmete hoogustamisel kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks ning elurikkuse vähenemise peatamiseks; nõuab, et programmi LIFE eelarvetoetust suurendataks programmi eri tegevussuundades; rõhutab, et programmi LIFE assigneeringute iga-aastane suurendamine tähendab edusamme kliima ja bioloogilise mitmekesisusega seotud eesmärkide ja ambitsioonide integreerimisel; on seisukohal, et praegused asjaolud õigustavad erilise tähelepanu pööramist puhtale energiale üleminekut käsitlevale artiklile;
39. rõhutab vajadust suurendada märkimisväärselt Euroopa Keskkonnaameti eelarvet, et tagada piisavad rahalised ja inimressursid Euroopa roheline kokkuleppe ja sellega seotud poliitika täielikuks elluviimiseks, mis on üks põhisambaid liidu majanduse muutmisel õiglaseks, kaasavaks, kestlikuks, vastupidavaks ja süsinikuneutraalseks majanduseks; on veendunud, et komisjon peaks igal juhul vältima keskkonnapolitiitika ja keskkonnaalaste õigusaktide rakendamise ja täitmise ohtu seadmist;
40. rõhutab õiglase ülemineku kavade olulist rolli ja vajadust need praeguses majanduslikus ja geopoliitilises olukorras õigeaegselt heaks kiita, et tagada liidus vajalikud investeeringud ja majanduskasv; rõhutab vajadust tagada õiglase ülemineku fondi tõrgeteta rakendamine, kuna see on oluline vahend liidu energiasõltumatus ja innovatsioonivõime suurendamiseks ning sotsiaal-majanduslike probleemide lahendamiseks ja energiasüsteemi ümberkujundamiseks, et saavutada kliimaeesmärgid;
41. suurendab seetõttu rubriigi 3 kulukohustuste assigneeringuid 61 240 000 euro võrra eelarveprojekti tasemega võrreldes (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed), mida rahastatakse olemasoleva varu osalise kasutamisega;
42. tuletab meelde, et tavaliselt annab kirjalik muutmissetpanek veelgi parema ettekujutuse EAGFi võimalustest ning rubriigi 3 muudatusi saab lepitusmenetluse käigus sellele vastavalt kohandada;

Rubriik 4 – Ränne ja piirihaldus

43. märgib, et 2022. aastal oli Ukraina-vastase sõja tõttu vaja eraldada Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondile (AMIF) täiendavalt 150 miljonit eurot, et toetada liikmesriike, kes võtavad vastu konflikti eest põgenevaid inimesi; väljendab heameelt otsuse üle võtta kasutusele ajutise kaitse direktiiv, mis toob konflikti olemuse ja liikmesriikide pingutuste tõttu kaitsta naisi ja lapsi inimkaubanduse, sealhulgas seksuaalse ärakasutamise eesmärgiga kaubitsemise eest, kaasa pikemaajalised rahalised kohustused ja eeldab jätkuva eelarvetoetuse andmist liikmesriikidele; on seetõttu otsustanud suurendada Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi assigneeringuid 2023. aasta eelarveprojektiga võrreldes 100 miljoni euro võrra;
44. tuletab meelde, et 2022. aastal oli vaja ette näha ka piirihalduse ja viisapoliitika rahastu täiendav rahastamine, et kõige suurema surve all olevatele liikmesriikidele oleks võimalik sõja kontekstis täiendavat toetust anda ning toetada Rumeenia, Bulgaaria ja Horvaatia edasist integreerumist Schengeni alaga; peab ühtlasi kahetsusväärseks, et komisjon on teinud eelarveprojektis korduvalt ettepaneku vähendada piirihalduse ja viisapoliitika rahastu kokkulepitud rahastamispaketti, et leida vahendeid justiits- ja siseküsimumustega tegelevatele asutustele, kellel on laiendatud volitused, sealhulgas Europolile; on otsustanud eespool esitatud kaalutluste põhjal suurendada piirihalduse ja viisapoliitika rahastu assigneeringuid 2023. aasta eelarveprojektiga võrreldes 25 miljoni euro võrra;
45. tuletab meelde Euroopa Liidu Varjupaigaameti olulist rolli liikmesriikide toetamisel varjupaiga- ja rahvusvahelise kaitse menetlustes ning märgib, et ameti töökoormus on suurenenud nii Ukraina-vastase sõja kui ka talle laiendatud volitustega antud uute ülesannete tõttu; otsustab seetõttu suurendada ameti töötajate arvu;
46. rõhutab, et eu-LISA kulukohustuste assigneeringuid ja töötajate arvu on vaja veelgi suurendada kooskõlas ameti kindlaks määratud vajadustega, mis võimaldab ametil 2023. aastal jätkata mitme olulise liidu sisejulgeoleku ja piirihalduse projekti elluviimist;
47. rõhutab, et Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex) peab tegutsema tulemuslikult ja aitama liikmesriike liidu ühiste välispiiride haldamisel ning tagama integreeritud piirihalduse, austades seejuures täielikult põhiõigusi; märgib, et Frontexil on endiselt raskusi eelnenud aastaga võrreldes järsult suurendatud assigneeringute ärakasutamise ja vajalike täiendavate operatiivtöötajate värbamisega; kutsub komisjoni üles seda küsimust põhjalikult analüüsima, et parandada rakendamist parlamendi järelevalve all; on seetõttu otsustanud toetada nõukogu ettepanekut vähendada 2023. aastal Frontexi eelarvet 50 miljoni euro võrra; rõhutab siiski vajadust tagada, et Frontexil oleksid oma volituste ja kohustuste täitmiseks vajalikud eelarvevahendid;
48. suurendab rubriigi 4 assigneeringuid nõukogu seisukohaga võrreldes kokku 130 430 664 euro võrra ja eelarveprojektiga võrreldes 80 430 664 euro võrra, mida rahastatakse olemasoleva varu osalise kasutamisega;

Rubriik 5 – Julgeolek ja kaitse

49. rõhutab, kui oluline on tõhustada Euroopa koostööd kaitseküsimustes, võttes arvesse Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja äärmiselt ebastabiilset rahvusvahelist keskkonda; on seisukohal, et selline koostöö mitte ainult ei suurenda Euroopa ja selle kodanike turvalisust, vaid toob kaasa ka suurema tõhususe ja võimaliku kokkuhoiu; nõuab sellega seoses Euroopa Kaitsefondi võimearenduse haru suuremat rahastamist, et edendada uuenduslikku ja konkurentsivõimelist kaitsetööstuse baasi, mis aitab kaasa liidu strateegilisele autonoomiale;
50. teeb ka ettepaneku suurendada sõjaväelisele liikuvusele eraldatavaid rahalisi vahendeid, et aidata liikmesriikidel tegutseda kiiremini ja tõhusamini; märgib, et ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonide ja operatsioonide toetamiseks on vaja piisavalt rahalisi vahendeid, sealhulgas selliste meetmete abil nagu kahesuguse kasutusega transporditaristu rahastamine ning diplomaatilise kontrolli ja tollieeskirjade lihtsustamine; märgib, et sõjaväelist liikuvust võiks suurendada ka Rumeenia, Bulgaaria ja Horvaatia kiireloomuline ühinemine Schengeni alaga; tuletab meelde, et selle küsimuse lahendamata jätmisel on kahjulik majanduslik ja geostrategiline mõju; rõhutab vajadust taastada Sisejulgeolekufondi eelarveprojekti tase, et tagada piisav rahastamine võitluseks piiriülese mõõtmega raske ja organiseeritud kuritegevuse ning küberkuritegevuse vastu;
51. suurendab rubriigi 5 assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes kokku 81 192 700 euro võrra, mida rahastatakse olemasoleva varu ja erivahendite kasutuselevõtmisega;

Rubriik 6 – Naabrus ja maailm

52. märgib sügava murega, et Venemaa agressioon Ukraina vastu ja selle ülemaailmne mõju on järsult suurendanud humanitaarabi vajadusi, mis olid juba niigi surve all rahastamispuudujääkide ning kriiside ja konfliktide mitmekordistumise tõttu maailmas; palub märkimisväärselt suurendada humanitaarabi, et kõrvaldada enneolematu lõhe vajaduste ja olemasolevate vahendite vahel; taunib asjaolu, et rubriigis 6 ei ole varu ja seetõttu ei sobi see praeguse olukorra jaoks või võimalike uute hädaolukordadega tegelemiseks; on seisukohal, et rubriigi 6 ülemmäära tuleks kiiremas korras suurendada; peab kahetsusväärseks, et eelarveprojekti abil ei suudeta säilitada praegustki reageerimistaset, samal ajal kui kogu maailmas on humanitaarvajadused järsult suurenenud ja saagenud on hädaolukorrad, eelkõige toiduga kindlustamatus, mis on süvenenud Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu, mis süvendab kliimamuutuste ning ka üha tõsisemate kliimast tingitud katastroofide ja uute tekkivate konfliktide mõju; on äärmiselt mures, et isegi parlamendi kavandatud assigneeringute suurendamise korral ei oleks 2023. aastal humanitaarabi vajaduste rahuldamiseks piisavalt vahendeid;
53. nõuab jätkuvat ja märkimisväärset toetust idanaabruskonna riikidele, eriti riikidele, kes abistavad Ukrainast põgenevaid pagulasi ja seisavad silmitsi inflatsiooni ja kõrgete energia- ja toiduhindadega; peab vajalikuks toetada poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid reforme ning kodanikuühiskonna osalejaid, eelkõige inimõiguste ja demokraatia aktiviste, kodanikuühiskonna organisatsioone, kes kaitsevad naiste õigusi

ja LGBTIQ+ kogukonna õigusi või osutavad abi tagakiusatud isikutele ja poliitvangidele, samuti Ukraina ja Moldova organisatsioonidele, kes on olnud sunnitud oma tegevuse Venemaa agressioonisõja tõttu ümber korraldama, korruptsioonivastasele võitlusele kaasa aitavaid organisatsioone ning sõltumatut meediat, mis aitab paljastada desinformatsiooni ja propagandat;

54. nõuab lisavahendite eraldamist lõunanaabruse riikidele, et toetada poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid reforme; väljendab heameelt hiljutise teate üle, et liit on jätkuvalt pühendunud Palestiina pagulaste abiorganisatsiooni mitmeaastasele rahastamisele; toonitab, et lõunanaabruse assigneeringute suurendamine on eelkõige mõeldud Palestiina pagulaste abiorganisatsiooni prognoositavaks rahastamiseks, pidades silmas selle olulist rolli Palestiina pagulaste oluliste vajaduste kaitsmisel ja tagamisel ning nende inimarengule kaasa aitamisel;
55. tugevdab naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ valdkondlikke programme ja kiirreageerimistegevust, eelkõige programmi „Inimesed“ kaudu, et tegeleda Ukrainas käiva sõja tagajärgedega, töötada välja tugevamad tervishoiusüsteemid ja kõrvaldada juurdepääsulüngad olulistele tervishoiuteenustele ning rahastada kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise meetmeid programmi „Planeet“ kaudu ning vastupanuvõime eelarverea kaudu, et edendada sünergiat humanitaar-, arengu-, avaliku sektori investeeringute ja rahumeetmete vahel, eelkõige riikides, mis on kandidaatriigid, kuid ei saa veel kasutada ühinemiseelse abi rahastamisvahendit;
56. rõhutab vajadust suurendada Lääne-Balkani riikide rahastamist ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames, et toetada majanduskasvu ja tööhõivet ning samuti geopoliitilise prioriteedina, eriti olukorras, kus toimub Venemaa provotseerimata agressioonisõda Ukraina vastu, mis tekitab kogu piirkonnas tugevat vastukaja, kuid rõhutab õigusriigi põhimõtte tingimuslikkuse nõudeid iga 2023. aasta eelarves eraldatud euro puhul; kutsub sellega seoses komisjoni üles kasutama osa programmi „Erasmus+“ lisaassigneeringutest kõrgharidusasutuste suuremaks rahastamiseks, et luua Lääne-Balkani riikide üliõpilastele uus stipendiumiprogramm;
57. nõuab, et Ukraina ja Moldova Vabariik lisataks võimalikult kiiresti ühinemiseelse abi rahastamisvahendi kohaldamisalasse ja programmi rahastamispaketti suurendataks vastavalt; on seisukohal, et Ukrainat ja Moldovat kui uusi ELi kandidaatriike ning Gruusiat kui kandidaatriigiks pürgijat tuleb toetada nende teel ELi liikmeks saamise poole; nõuab ühinemiseelse abi instrumendist (IPA III) makstavat lisatoetust programmi „Erasmus+“ rahvusvahelise mõõtme edendamiseks;
58. otsustab suurendada toetust strateegilisele teavitustegevusele, eriti meetmetele, mille eesmärk on seista vastu üleilmsele desinformatsioonile riikide ja muude osaliste levitatava desinformatsiooni süsteemse jälgimise ja paljastamise kaudu;
59. rõhutab Moldovale, Albaaniale, Bosniale ja Hertsegoviinale, Gruusiale, Kosovole, Montenegrole, Põhja-Makedooniale ja Ukrainale antava ELi makromajandusliku finantsabi kesksel rollil investeeringute edendamisel ja COVID-19 kriisist ning sõja tagajärgedest taastumise toetamisel;

60. suurendab rubriigi 6 assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes kokku 465 000 000 euro võrra, mida rahastatakse erivahendite kasutuselevõtmisega;

Rubriik 7 – Euroopa avalik haldus

61. on seisukohal, et nõukogu kärped selles rubriigis, mille eesmärk on vältida paindlikkusinstrumendi kasutamist, nagu on kavandatud eelarveprojektis, on põhjendamatud ega võimalda komisjonil oma ülesandeid täita; taastab seetõttu komisjoni halduskulud, sealhulgas kontoriruumide kulud, eelarveprojekti tasemel;
62. rõhutab Venemaa Ukrainasse tungimisest tulenevat ohtu liidu sisejulgeolekule; väljendab sellega seoses heameelt sisejulgeoleku ja piirihalduse tugikeskuse loomise üle Moldovas ning kutsub komisjoni üles hõlbustama ja kiirendama selle keskuse täielikku toimimist, pakkudes logistilist ja rahalist toetust, tehes koostööd rände ja siseasjade peadirektoraadi ja õigusküsimuste peadirektoraadiga ning Moldovasse lähetatud asjaomaste ELi justiits- ja siseküsimuste asutuste ekspertidega;
63. rõhutab, kui oluline on tagada see, et komisjonil oleks piisavalt töötajaid oma ülesannete täitmiseks, sealhulgas uute algatustega ja äsja vastuvõetud õigusaktidega seotud ülesannete täitmiseks; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama, et tal oleks tõhusaks ja tulemuslikuks rakendamiseks vajalik lisapersonal; rõhutab sellega seoses ELi rohelise kokkuleppe, digiturgude määruse ja digiteenuste määruse kohaste seadusandlike ettepanekute ning NGEUst ja taaste- ja vastupidavusrahasust tulenevate liidu suuremate kulutuste mõju töötajate vajadustele teatavates talitustes, eelkõige komisjoni keskkonna peadirektoraadis (DG ENV), konkurentsi peadirektoraadis (DG COMP), sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadis (DG CNECT) ning Euroopa Pettustevastases Ametis (OLAF); väljendab muret selle pärast, et komisjonil ei ole nõutava töö tegemiseks vajalikke töötajaid; palub komisjonil neid personalivajadusi arvesse võtta, vähendamata seejuures töötajate arvu institutsiooni teistes osades;
64. nõuab, et kiiresti leiaks heakskiidu komisjoni kavandatud finantsmääruse sihipärane muutmine seoses viivise käsitlemisega tühistatud või vähendatud konkurentsitrahvide hilinenud tagasimaksmise korral, et vältida survet rubriigi 7 kulutustele;

Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed

65. tuletab meelde, et katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed on tähtsad vahendid, mille abil kujundada poliitilisi prioriteete ning esitada uusi algatusi, millest võivad saada liidu püsimeetmed ja -programmid; olles kõiki esitatud ettepanekuid põhjalikult analüüsinud ja võttes täielikult arvesse hinnangut, mille komisjon nende õiguslikele nõuetele vastavuse ja rakendatavuse kohta koostas, võtab vastu katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete tasakaalustatud paketi, mis vastab Euroopa Parlamendi poliitilistele prioriteetidele; kutsub komisjoni üles katseprojekte ja ettevalmistavaid meetmeid kiiresti ellu viima ning andma kohapeal saavutatud tulemuste ja tulemuslikkuse kohta tagasisidet;

Maksed

66. rõhutab vajadust näha 2023. aasta eelarves ette piisavad maksete assigneeringud ning otsustab üldreeglina tühistada nõukogu kärped ja suurendada maksete assigneeringuid neil eelarveridadel, mida kulukohustuste assigneeringute osas muudetakse; rõhutab, et programmide rakendamist on vaja kiirendada, et vältida maksete kuhjumist mitmeaastase finantsraamistiku teisel poolel;

Muud jaod

I jagu – Euroopa Parlament

67. ei muuda oma 2023. aasta eelarve üldist suurust 2 268 777 642 eurot, mis on kooskõlas parlamendi tulude ja kulude eelarvestusega, mille täiskogu võttis vastu 7. aprillil 2022 ja mida ajakohastati 3. mail 2022 komisjoni taotlusel hinnangulise indekseerimismäära muutmise tõttu; otsustab lisada oma ametikohtade loetellu kunstlikult ja eelarveneutraalsel viisil 98 ametikohta ainult üheks aastaks, et võimaldada sarnaselt 2020. aasta eelarvega sisekonkursi edukate kandidaatide integreerimist personalieeskirjade artikli 29 lõike 4 kohaldamist silmas pidades; ajakohastab viie eelarverea märkusi, et lisada võimalus hüvitada petitsiooni esitajate osalemise kulud, sealhulgas sõidu-, elamis- ja ettenägematud kulud petitsioonikomisjoni ametlikel lähetustel väljaspool Euroopa Parlamendi ruume;
68. tunnistab Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ameti olulist rolli poliitilise süsteemi läbipaistvuse, usaldusväärse finantsjuhtimise ja mitmekesisuse tagamisel, tagades selle, et Euroopa tasandi erakonnad ja Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused kohaldavad ühiseid reegleid; märgib, et kuigi ameti eelarve sisaldub I jaos (Euroopa Parlament), on tegemist sõltumatu liidu asutusega; otsustab seetõttu luua eraldi eelarvepunkti asutuse töötajate töötasude ja hüvitiste jaoks ning eraldi rea Euroopa Parlamendi organisatsiooni skeemis, kuhu kantakse ametis olevad ametikohad ilma lisaassigneeringuteta eelarveprojekti;
69. palub juhatusel rahuldada piisavad vajadused artiklis 3 2 3 (Demokraatia ja kolmandate riikide parlamentide võimekuse tugevdamise toetamine), et Euroopa Parlament aitaks tõhusalt kaasa tippkeskuse Global Campus of Human Rights kolmanda kõrgetasemelise konverentsi korraldamisele, kui see on vajalik ja võimalik, sealhulgas parlamendi administratsiooni ümberpaigutamistaotluse korral eelarve täitmise aasta jooksul;
70. kooskõlas oma 7. aprilli 2022. aasta resolutsiooniga Euroopa Parlamendi 2023. aasta tulude ja kulude eelarvestuse kohta ning võttes arvesse peasekretäri 20. juuli 2022. aasta vastuseid:
- a) tuletab meelde, et ühes institutsioonis esinevad küber- ja hübriidohtude vastase võitluse puudused võivad mõjutada kõiki; kordab seetõttu, kui oluline on, et Euroopa Parlamendi eelarve oleks piisav, et tugevdada oma suutlikkust küber- ja hübriidohtude vastu võitlemiseks kõigi institutsioonide hüvanguks, pidades eelkõige silmas Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, viimastel aastatel üha sagedasemaid

rünnakuid ja eelseisvaid Euroopa Parlamendi 2024. aasta valimisi;

- b) võtab teadmiseks administratsiooni käimasolevad meetmed võitluseks desinformatsiooni või mis tahes tegevuse vastu, mille eesmärk on Euroopa Parlamendi liikmete seisukohtade moonutamine, eelkõige seoses Euroopa Parlamendi 2024. aasta valimistega; kordab oma nõudmist tõhustada koostööd kõigi osalejate vahel institutsioonidevahelisel tasandil;
- c) võtab teadmiseks demokraatia toetamise ja koordineerimise rühmale ja selle juhtivatele liikmetele demokraatia toetamisega seotud tegevuste elluviimisel antud toetuse; väljendab heameelt tõhustatud tegevuse üle ja nõuab jätkuvat toetust kodanikega suhtlemiseks, andes vajaduse korral teavet ka keelevähemuste, piirkondade ja kogukondade keeles, ja desinformatsiooni vastu võitlemiseks, pöörates erilist tähelepanu uutele prioriteetsetele riikidele;
- d) rõhutab, et parlamendi eelarvekomisjon peab teadlike otsuste tegemiseks saama kogu parlamendi eelarvet puudutava teabe õigel ajal ja arusaadaval kujul; tunnistades Euroopa Elamuskeskuste loomise tähtsust kõigis liikmesriikides, et tuua liit inimestele lähemale, nõuab Euroopa Elamuskeskuste jooksvate kulude ajakohastamist, võttes arvesse kõrget inflatsiooni; nõuab ka ajakohastatud teavet kavandatava 37,9 miljoni euro suuruse laenu kohta, mille eesmärk on rahastada Euroopa Elamuskeskuse hoone ostmist Dublinis, nagu on nõutud finantsmääruse artikli 266 lõikes 6;
- e) tuletab Euroopa Parlamendi kinnisvarapoliitikaga seoses meelde, kui tähtis on kinnisvarapoliitikas läbipaistev ja õiglane otsustusprotsess, võttes nõuetekohaselt arvesse finantsmääruse artiklit 266;
- f) tuletab juhatusele meelde, et enne hoonetega seotud küsimusi käsitlevate oluliste otsuste vastuvõtmist on vaja eelarvekomisjoni nende olulise mõju tõttu eelarvele nõuetekohaselt teavitada ja temaga konsulteerida;
- g) on seisukohal, et ajal, mil ELi kodanikud seisavad silmitsi oma igapäevaelu kulude järsu tõusuga, peaksid liidu institutsioonid eranditult näitama üles solidaarsust ja eeskuju, eelkõige seoses energiatarbimise ja -vähendamisega; märgib, et inflatsioon ja energiahindade tõus avaldavad parlamendi eelarvele tohutut survet; võtab teadmiseks juhatuse 2. mai 2022. aasta ja 3. oktoobri 2022. aasta otsused lühiajaliste meetmete kohta, mille eesmärk on vähendada parlamendi energiatarbimist; palub kasutajatel bürooruumide ja koosolekuruumide temperatuuri ise reguleerida ning säästmiseks kokkulepitud temperatuurivahemikesse jääda; kutsub parlamenti üles võtma kõik vajalikud meetmed energiatarbimise vähendamiseks keskpikas ja pikas perspektiivis, et vähendada energiaarveid praeguse energiasäästualase lähenemisviisi eelseisval läbivaatamisel; pidades silmas energiakriisi ja geopoliitilist konteksti, kiidab heaks ja julgustab investeringuid taastuvenergiasse ja fossiilkütuste kasutamise järkjärgulisse kõrvaldamisse ning eelkõige soojuspumpade paigaldamisse; kutsub üles suurendama energiatootmist, eelkõige Brüsselisse ja Strasbourgi võimalikult kiiresti tipptasemel fotogalvaaniliste katuseeadmete paigaldamise abil, ning peab tervitatavaks praegu käimasolevat uut uuringut kulutõhusamate päikesepaneelide kohta; väljendab heameelt EMASi raames loodud

hoonete energiajuhtimissüsteemi üle ja nõuab, et iga-aastane audit oleks talituste esitatava eelarvestuse projekti osa; nõuab, et juhatus käivitaks liidu institutsioonide juhtorganite mitmeaastaste kulustrateegiate läbivaatamisel heade tavade vahetamise, et leida viise lisakokkuhoiu saavutamiseks; julgustab jätkama arvamuste vahetamist energiatarbimise poliitika parimate tavade üle väljaspool liidu institutsioone, näiteks kohalike omavalitsustega;

(h) väljendab heameelt CO₂-neutraalsuse eesmärgi sõnastamiseks astunud esialgsete sammude üle; tuletab parlamendiliikmetele ja fraktsioonidele meelde ja kutsub üles aitama kaasa Brüsseli ja Strasbourgi vaheliste transpordikastide jätkuvale vähendamisele täiskogu istungjärkul, nagu juhatus on lubanud; nõuab, et tulevastel eelarvetel kavandataks asjakohased investeeringud vihmavee kogumiseks ja taaskasutamiseks ning vee ratsionaalsemaks kasutamiseks;

71. kutsub parlamenti üles jätkama oma personalivajaduse korrapärasest hindamist, paigutama ametikohti direktoraatide vahel ümber vastavalt muutuvatele prioriteetidele, et täita uusi ülesandeid nii palju kui võimalik stabiilse töötajate arvuga, ning hindama riske, mis on seotud lepinguliste töötajate arvu suurenemisega, sealhulgas ohtu luua parlamendis kahetasandiline personalistruktuur; arvestades parlamendi juriidilisi kohustusi, rõhutab, et inflatsioonikeskkonnas muutub ressursside prioriteetide muutmine üha olulisemaks;

Muud jaod (IV–X jagu)

72. rõhutab survet, mida kõrge inflatsioon avaldab teiste institutsioonide kulutustele; rõhutab, et suurem osa nende eelarvetest on kindlaks määratud põhimääruse järgsete või lepinguliste kohustustega, mida mõjutab inflatsioon, ning et neil puudub kontroll inflatsioonimäärade ja energiahindade tõusu üle; juhib tähelepanu sellele, et institutsioonidel peab oma ülesannete täitmiseks olema piisavalt töötajaid; väljendab heameelt institutsioonide jätkuvate pingutuste üle töötajate ümberpaigutamisel ja täiendaval tõhususe suurendamisel, kuid tunnistab selle lähenemisviisi piiratust praeguses olukorras, kui sellega kaasnevad suurenevad kohustused; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei kiitnud heaks teiste institutsioonide taotletud lisaametikohti, olenemata nende uutest ülesannetest; mõistab hukka nõukogu horisontaalse lähenemisviisi suurendada vähendusmäära 1,8 protsendipunkti võrra igas institutsioonis ning on seisukohal, et see ei ole põhjendatud; tuletab meelde, et vähendusmäära suurendamine kohustaks teisi institutsioone hoidma suuremat arvu ametikohti tühjana, vähendades seeläbi oma tööjõudu, suutlikkust reageerida kodanike muredele ja täita oma volitusi;

73. otsustab seetõttu taastada Euroopa Regioonide Komitee assigneeringud eelarveprojekti esitatud tasemel; ei muuda kooskõlas nn aumeeste kokkuleppega nõukogu lugemise seisukohta nõukogu enda ja Euroopa Ülemkogu osas;

74. suurendab järgmistel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel assigneeringuid või töötajate arvu eelarveprojektiga võrreldes, et anda institutsioonidele piisavalt vahendeid, et täita asjakohaselt, tõhusalt ja tulemuslikult oma volitustest tulenevaid üha suurenevaid ülesandeid ning olla valmis esseeisvateks väljakutseteks, eelkõige seoses

küberturvalisusega; rõhutab sellega seoses, et liit ei ole piisavalt valmis võitlema küberohtudega, mille sagedus ja keerukus on aastate jooksul suurenenud; on veendunud, et kõigile liidu institutsioonidele tuleks tagada asjakohased vahendid ja personal, et võidelda nende ohtudega nii liidusiseselt kui ka institutsioonidevahelise koostöö raames; teeb seetõttu ettepaneku

- a) taastada assigneeringute tase kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Ombudsmani eelarvestusega, suurendades assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes nende eelarveridade puhul, mis katavad uute töötajatega seotud assigneeringuid, ning ametikohtade arvu ametikohtade loetelus;
- b) taastada assigneeringute tase, mis on osaliselt kooskõlas Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa välisteenistuse eelarvestusega, suurendades eelarveprojektiga võrreldes assigneeringuid eelarveridadel, mis hõlmavad uute töötajatega seotud assigneeringuid, ning ametikohtade loetelus olevate ametikohtade arvu;
- c) suurendada kooskõlas Euroopa Andmekaitseinspektori taotlusega mitut tegevuskulude eelarverida, et 2023. aasta eelarves kajastuks ootamatult suur elukallidus, mida ei võetud nende eelarvestuse koostamisel arvesse.

o

o o

75. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos üldeelarve projekti muudatusettepanekutega nõukogule, komisjonile, teistele asjaomastele institutsioonidele ja asutustele ning liikmesriikide parlamentidele.

15.9.2022

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Michael Gahler

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et rahvusvahelises keskkonnas kasvav ebastabiilsus ja enneolematute probleemide esilekerkimine nõuavad üha enam liidult tegutsemist ja feministliku välispoliitika järgimist, mille paindlik eelarve vastab seatud eesmärgile;
- B. arvestades, et ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonile Lähis-Idas (UNRWA) 2023. aastal antavat liidu rahalist toetust on vaja suurendada, et aidata UNRWA-l täita oma volitusi ja tagada elutähtsate teenuste, sealhulgas hariduse ja humanitaarabi katkematu osutamine ühele Lähis-Ida kõige haavatavamale elanikkonnarühmale;
- C. arvestades, et liit peab ühelt poolt tugevdama jätkuvalt oma toetust Ukrainale ja teiselt poolt viivitamatult reageerima ka muudele kiireloomulistele üleilmsetele vajadustele, mis ajas muutuvad; arvestades eelkõige, et Ukrainale antav abi ei tohi põhjustada seda, et liidu rahalised vahendid suunatakse ära kestvalt halvenenud humanitaarolukordade toetamiselt liidu muudes naaberriikides;
 1. rõhutab vajadust rahastamisvahendeid kohandada, et luua geopoliitilisele liidule kindel finantsbaas ja võimaldada liidul täita ootusi usutava ja usaldusväärse geopoliitilise osalejana; rõhutab vajadust humanitaarabi eelarverea (HUMA) vahendeid olulisel määral suurendada, et tegeleda enneolematute humanitaarabivajadustega kogu maailmas, mida süvendab Venemaa agressioon Ukrainas ja selle ülemaailmsed majanduslikud tagajärjed, eelkõige toiduga kindlustamatuse seisukohast kogu maailmas;
 2. on mures meie mitmepoolsete süsteemidega seotud üha suuremate probleemide pärast ja tuletab meelde nende süsteemide tähtsust, kuna neid kasutatakse kogu maailmas rahu ja stabiilsuse tagamiseks;
 3. rõhutab oma täielikku solidaarsust Ukraina rahvaga; tunneb seetõttu heameelt juba kavandatud 4,2 miljardi euro kasutuselevõtmise üle ja nõuab lisavahendeid, muu hulgas

ka ülesehitustöödeks;

4. märgib, et Euroopa kaitsealase koostöö eesmärk on pakkuda Euroopale ja selle kodanikele suuremat turvalisust ning vähendada koostoime loomise kaudu kulusid; rõhutab, et Venemaa sõda on ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat (ÜJKP) tugevalt mõjutanud; märgib, et Euroopa rahutagamisrahastu on võimaldanud saada liikmesriikidelt enneolematut toetust, sealhulgas relvi, mille kogusumma oli 2022. aasta mai lõpuks 2 miljardit eurot, kuid peab kahetsusväärseks, et see on eelarveväline, mistõttu ei ole võimalik teha parlamentaarset kontrolli;
5. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekuid selle kohta, kuidas integreerida ühinemiseelse abi instrumendi (IPA III) rahastamisse 2024. aasta eelarvetsükliks liiduga ühinemise teel olevad uued kandidaatriigid Ukraina ja Moldova Vabariigi ning liikmeks pürgiva Gruusia;
6. rõhutab tungivat vajadust suurendada naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ vahendeid, mis on kättesaadavad rahu, stabiilsuse ja konfliktide ennetamise valdkondliku programmi jaoks, pidades silmas relvastatud konfliktide ja ebastabiilsuse levikut liidu naabruses ja kaugemal;
7. nõuab jätkuvat ja märkimisväärset toetust idapartnerluse riikide kodanikuühiskonna organisatsioonidele, eelkõige neile, kes toetavad ja kaitsevad LGBTIQ+ kogukonna õigusi, Valgevene ja välisriikide kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes osutavad abi tagakiusatud isikutele ja poliitvangidele, Ukraina organisatsioonidele, kes on olnud sunnitud oma tegevuse Venemaa agressioonisõja tõttu ümber korraldama ning kes peavad omandama Ukraina ülesehitamiseks vajalikud oskused, organisatsioonidele, kes aitavad võidelda korruptsiooni vastu, ning sõltumatule meediale, kes aitab paljastada desinformatsiooni ja propagandat;
8. märgib, et suurem osa välistegevuse kulutustest on koondunud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ja IPA III alla, mille puhul hoitakse iga geograafilise piirkonna jaoks ette nähtud eelarveeraldisi ülejäänutest lahus, pakkudes paindlikkust, kuid näeb enneolematu surve tõttu kiireloomulist vajadust uute algatuste ja ettepanekute esitamise järele;
9. nõuab lisavahendite eraldamist lõunanaabrusele, et toetada poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid reforme; tunneb heameelt hiljutise teate üle, mille kohaselt on liit jätkuvalt pühendunud UNRWA mitmeaastasele rahastamisele, pidades silmas selle olulist rolli Palestiina pagulaste oluliste vajaduste kaitsmisel ja tagamisel ning nende inimarengule kaasaaitamisel; kutsub seetõttu komisjoni üles rahuldama UNRWA taotlust suurendada 2023. aastal liidu iga-aastasest toetust kulukohustuste ja maksetena 60 miljoni euro võrra;
10. rõhutab, kui oluline on jätkata liitlaste toetamist, muu hulgas Rojava piirkonnas Süürias, võitluses terroriorganisatsiooni ISIS vastu;
11. on jätkuvalt seisukohal, et Lääne-Balkani tulemuspõhist integratsiooni tuleb pidada geopoliitiliseks prioriteediks, eriti olukorras, kus toimub Venemaa provotseerimata agressioon Ukraina vastu, mis tekitab kogu piirkonnas tugevat vastukaja, kuid rõhutab õigusriigi põhimõtte tingimuslikkuse nõudeid iga 2023. aasta eelarves eraldatud euro puhul;

12. palub suurendada valimisvaatlusmissioonide eelarvet, arvestades nende rolli demokraatlike institutsioonide tugevdamisel ja stabiilsuse tagamisel ebakindlates riikides, ning suurendada inimõiguste kaitsmise eelarvet, muu hulgas naisaktivistide toetamise ja kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas naiste mõjuvõimu suurendamisele pühendunud organisatsioonide abistamise kaudu;
13. nõuab lisatoetust meetmetele, millega edendatakse põhiõigusi, inimõigusi ja demokraatiat, eelkõige selleks, et edendada soolist võrdõiguslikkust ning tagada naiste ja tütarlaste juurdepääs haridusele, avalikule elule ja tööturule, ning nõuab käegakatsutavate tulemuste saavutamist tütarlastele ja naistele haridusvõimaluste pakkumisel Afganistanis;
14. nõuab piisavate vahendite tagamist Vahemere piirkonna uue tegevuskava õigeaegseks ja tulemuslikuks rakendamiseks, mille puhul tuginetakse kindlaksmääratud prioriteetidele, mis käsitlevad inimarengut, head valitsemistava ja õigusriiki nii liidu kui ka lõunanaabruse riikide ja nende elanikkonna hüvanguks;
15. rõhutab, et Afganistanile ja selle naaberriikidele ette nähtud humanitaarabi eelarvet tuleks oluliselt suurendada, et toetada ja kaitsta haavatavaid afgaane ja nende perekondi, sealhulgas riigisiseseid põgenikke ja pagulasi, ning tõhustada ümberasustamist; nõuab, et kuni pole tagatud inimõiguste ning eriti naiste ja tütarlaste õiguste austamine, jääks Afganistani režiimile antav arenguabi peatatuks ning see suunataks ümber sõltumatutele arengu- ja humanitaarorganisatsioonidele ning piirduks nendega kooskõlas liidu välistegevuse eesmärkidega;
16. nõuab lisarahastamist, et tegeleda nii tarneahelate ja põllumajandusliku toidutööstuse süsteemide ebakindluse kui ka paljude riikide makromajandusliku stabiilsuse vähenemisega; märgib, et Venemaa põhjendamatu, provotseerimata ja ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu on veelgi kurnanud ülemaailmset süsteemi, millele on juba oma jälje jätnud COVID-19 kriis; nõuab Euroopa demokraatia rahastu tugevdamist, sealhulgas Afganistani kriisis tegutsevate kohalike naisorganisatsioonide toetamist;
17. nõuab lisarahastamist, et tegeleda COVID-19 pandeemiast taastumisega haavatavates riikides, eelkõige Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas, et aidata kaasa rohelise, digitaalse ja kestliku rahvusvahelise majanduse taastamise edendamisele, samuti toetada liidu vastupanuvõimet ja strateegilist autonoomiat;
18. nõuab kiiremas korras arutelu algatamist rubriigi 6 üle, et teha ettepanekuid lisameetmete kohta; märgib, et välistegevuse rahastamine ei ole seni suutnud geopoliitiliste vajadustega sammu pidada;
19. suurendab seetõttu rubriigi 6 kulukohustuste assigneeringute taset eelarveprojekti esitatud tasemetega võrreldes 1 349 866 376 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed), mida rahastatakse olemasoleva varu ja erivahendite kasutuselevõtmisega;
20. nõuab Euroopa diplomaatilise akadeemia loomise katseprojekti pikendamist ühe aasta võrra, et luua kindlam alus ja tagada seeläbi projekti jätkusuutlikkus, laiendades uuringut Euroopa diplomaatilise akadeemia loomiseks, mis peaks keskenduma ka

tulevase akadeemia sihtrühmadele, sealhulgas võimalusele, et ka need, kes ei ole liikmesriikide diplomaadid, võiksid tulevikus saada liidu diplomaadiks, ning korraldades teise akadeemilise katseaasta;

21. nõuab piisava ja jätkusuutliku rahastamise tagamist kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja nende kaitsele, pöörates erilist tähelepanu neile, kes töötavad keskkonna- ja kliimakaitse, soolise võrdõiguslikkuse, seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas, samuti LGBTIQ+ kogukonnaga;
22. rõhutab tungivat vajadust suurendada ja kiirendada liidu rahalist toetust kliimakriisi ja elurikkuse vähenemise vastastes üleilmsetesse meetmetesse, pidades silmas jätkuvate kliimamuutuste laastavaid tagajärgi;
23. väljendab heameelt liidu valmisoleku üle tegeleda kõige pakilisemate üleilmsete probleemidega, investeerides ülemaailmse taristu kestlikku arengusse, eelkõige keskkonnahoidlikesse tehnoloogiatesse ja digitaalsesse ühenduvusse liidu strateegia „Global Gateway“ kaudu, austades samal ajal täielikult kestliku arengu eesmärke, Pariisi kokkulepet ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi; kutsub komisjoni üles töötama strateegia „Global Gateway“ tõhusa valitsemise nimel, kuna strateegiat tuleb edasi arendada komisjoni presidendi üldisel juhtimisel, ning tegema sellega seoses tihedat koostööd komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, Euroopa välisteenistuse ning nõukogu ja Euroopa Parlamendiga, tagades ELi institutsioonide ja liikmesriikide aktiivse osaluse Euroopa tiimi lähenemisviisi raames;
24. rõhutab, kui oluline on suurendada rahastamist selleks, et lisada pahatahtliku sekkumise ja desinformatsiooni vastane võitlus liidu poliitilisse lähenemisviisi, liidu välistegevusse ja liidu vastumeetmetesse ning seda ühtlustada, pidades eelkõige silmas Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärgi; väljendab heameelt selle üle, et välistegevuse eelarvereaal on teabepoliitika ja strateegilise kommunikatsiooni jaoks kavandatud 1,7 miljoni euro suurune suurendamine; rõhutab, et liidu institutsioonide vahel tuleb tagada koordineerimine ning struktuurile, mis on kodanikuühiskonna organisatsioonide, teadusorganisatsioonide ja muude asjaomaste osalejate jaoks keskne kontaktpunkt, tuleb eraldada piisav rahasumma; rõhutab, et Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni töörühmadel peab olema stabiilne rahastamisallikas ja neile tuleb eraldada suurem rahasumma, et lahendada tekkivaid probleeme, mis kaasnevad välissekkumisega, eelkõige Venemaa ja Hiina sekkumisega;
25. selleks et tugevdada liidu strateegilist suveräänsust, strateegilist solidaarsust sarnaselt meelestatud riikidega ning liidu suutlikkust aidata kaasa rahvusvahelise stabiilsuse, julgeoleku ja rahu tagamisele, eelkõige rahvusvahelise õiguse edendamise ja austamise osas, tihedas koostöös Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, NATO, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni, Aafrika Liidu ja partnerriikidega või vajaduse korral üksi, ning edendada liidu väärtusi oma partnerluste kaudu;
26. rõhutab vajadust korrapäraselt jälgida liidu eelarve mõju soolisele võrdõiguslikkusele ja rakendada liidu välistegevuses tõhusalt sooteadlikku eelarvestamist; kutsub üles suurendama rahastamist, et vähendada eelkõige naiste ja noorte ebavõrdsust ning edendada seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi kogu maailmas; nõuab

eelarve suurendamist, et tõhusalt täita liidu institutsioonide kohustust järgida oma struktuurides ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmandat tegevuskava (GAP III), sealhulgas tagades piisavad vahendid Euroopa välisteenistuse soolise võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse nõunikule, spetsiaalsete soolise võrdõiguslikkuse nõustajate kohalolu institutsioonides ning viies läbi kohustuslikke soolise võrdõiguslikkuse alaseid koolitusi kogu Euroopa välisteenistuses, liidu delegatsioonides ning ÜJKP missioonides ja operatsioonides, muu hulgas ahistamise teemal.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	12.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 50 -: 7 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gähler, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemec, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Vladimír Bilčík, Engin Eroglu, Markéta Gregorová, Robert Hajšel, Andrzej Halicki, Javi López, Alessandra Moretti, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Janina Ochojska, Sira Rego, Karlo Ressler, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo, Bettina Vollath

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

50	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Karlo Ressler, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Robert Hajšel, Dietmar Köster, Javi López, Pedro Marques, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Bettina Vollath
VERTS/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Markéta Gregorová, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

7	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
THE LEFT	Sira Rego, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo

2	0
ECR	Anna Fotyga
ID	Peter Kofod

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

27.9.2022

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Antoni Comín i Oliveres

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib suure murega, et Venemaa jõhkra Ukraina-vastase agressiooni ja selle üleilmse mõju, sealhulgas toiduainete ja energiahinna tõusu tõttu on järsult suurenenud vajadus anda humanitaarabi, kuid see on juba niigi suure surve all, sest raha ei jätku ja maailmas on väga palju kriise; rõhutab, et kuna liidu iga-aastasele humanitaarabieelarvele on viimastel aastatel alati mitu korda summasid lisatud, on selge, et alguses eraldatud rahalistest vahenditest kogu aasta humanitaarvajaduste katmiseks ei piisa; tuletab meelde, et 2022. aasta juuli keskpaigaks oli liidu humanitaarabiassigneeringutest kulukohustustega seotud juba 95 %; rõhutab, et humanitaarabiga päästetakse elusid ja liidu abist sõltub miljonite inimeste elu; kutsub üles humanitaarabisummat märkimisväärselt, st vähemalt 900 miljoni eurot võrra suurendama, et kõrvaldada vajaduste ja kasutada olevate vahendite vaheline lõhe, mis moodustab praegu 36,9 miljardit USA dollarit ja on kõigi aegade suurim¹; kutsub liikmesriike üles täitma kohustust eraldada arengule ja abile 0,7 % oma kogurahvatulust;
2. tuletab meelde, et Ukraina sõjast tulenevate lisavajaduste katmiseks ei tohiks vahendeid ümber paigutada teiste piirkondade ega temaatiliste prioriteetide eelarveridadelt; nõuab, et Lääne-Aafrika ning Ida- ja Kesk-Aafrika geograafiliste programmide kulukohustusi suurendataks 20 miljoni euro võrra, et aidata ellu viia ennetavaid ning keskmise pikkusega tähtajaga ja pikaajalisi kohalikul tasandil juhitavaid kliimamuutustega kohanemise meetmeid, mille eesmärk on suurendada väikesemahulise kohaliku toidutootmise vastupanuvõimet ning hüvitada kliimamuutuste põhjustatud kahju ja kahjustused; nõuab, et lõunanaabrusele eraldataks lisaraha, et toetada asjaomastes riikides poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete reformide ning soolise võrdõiguslikkuse kaudu rahu ja stabiilsust; rõhutab, et tuleb jätkata liitlaste toetamist terrorismivastases võitluses, muu hulgas Rojava piirkonnas;

¹ OCHA 2022. aasta ülemaailmne humanitaarabi ülevaade (poolaasta seisuga),
<https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-overview-2022-mid-year-update-snapshot-21-june-2022>.

3. on äärmiselt mures toiduga kindlustamatuse süvenemise pärast, kuna 2022. aastal oli 82 riigis hinnanguliselt kuni 345 miljonit inimest suures toidupuuduses²; juhib tähelepanu sellele, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon prognoosib, et Ukrainas toimuva sõja tagajärjel lisandub 811 miljonile inimesele, kes kannatasid juba 2020. aastal pidevat nälga, 2022. ja 2023. aastal veel 7,6–13,1 miljonit alatoitumuse all kannatavat inimest; nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ temaatilisele programmile „Prosperity“ eraldataks lisaraha, et aidata partnerriikidel arendada vastupidavaid kestlikke põllumajandusliku toidutööstuse süsteeme, edendada kohalikku toidutootmist, sealhulgas agroökoloogilisi tavasid, edendada väiketootjaid ja kohalikke kogukondi, investeerida toiduga kindlustatuse tagamiseks võetavatesse sekkumismeetmetesse, et saavutada kestliku arengu eesmärgid ja vähendada partnerriikide sõltuvust toiduainete impordist; kutsub liitu üles suurendama summat, millega ta toetab ÜRO Maailma Toiduprogrammi, ja innustama ka teisi rahvusvahelisi partnereid osalema asjakohase summaga, sest maailma toiduabi programmi puudujääk on 8 miljardit eurot;
4. nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ temaatiliste programmide eelarvet suurendataks ja keskendutaks inimarenguinvesteeringutele, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/947³ sätestatud 20 % eelarve-eesmärgi kohaselt, ning eelkõige temaatilise programmi „People“ kaudu, et leevendada kasvavat ebavõrdsust ning toetada naiste, tütarlaste ja laste õigusi ja vajadusi, sealhulgas vältida nende kokkupuudet soolise vägivallega, ja nende osalemist rahu tagamisel; rõhutab, et selles programmis tuleks sootundlikku käsitlust kasutades keskenduda ka haridusele ja sotsiaalkaitsele; kordab, et kultuuripärand on tähtis, ning innustab liitu ja selle liikmesriike hõlbustama selle vahendi raames kultuuripärandi kaitse, säilitamise ja taastamise teemalist arutelu ja parimate tavade jagamist, eelkõige põlisrahvaste ja kohalike kogukondade puhul, ning toetama kokkulepeid, mille kohaselt antakse kultuuriväärtused päritoluriigile tagasi;
5. rõhutab, et partnerriike tuleb toetada COVID-19 ja muude raskete endeemiliste haiguste (nt AIDS, tuberkuloos, malaaria) vastaste vaktsiinide ja ravimite ostmisel ja võimaluse korral ka tootmisel, et toetada COVID-19 vaktsiinide intellektuaalomandi kaitsest erandite tegemist ja suurendada toetust üleilmsetele programmidele ja algatustele, samuti töötada välja tugevamad tervishoiusüsteemid ja kõrvaldada lüngad esmatähtsate tervishoiuteenuste, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ja hoolekande kättesaadavuses; juhib tähelepanu sellele, et 52 riigi puhul on tõenäoline, et avaliku sektori tervishoiukulutused järgmise viie aasta jooksul COVIDi-eelsele tasemele ei jõua; rõhutab, et arenguabi eesmärk peaks eelkõige olema tagada üldise tervishoiusüsteemi horisontaalne katvus ning selleks tuleks kasutada terviklikku ja õigustepõhist käsitusviisi, mille kohaselt võetakse muu hulgas täielikult arvesse, et tervis on seotud paljude asjaoludega (tihe seos soo, toiduga kindlustatuse ja toitumise,

² Maailma Toiduprogrammi 2022. aasta ülemaailmse operatiivse reageerimise kava (juuni seisuga), https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000140306/download/?_ga=2.9396989.99022134.1657279887-893066287.1657279887.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

vee ja kanalisatsiooni, hariduse ja vaesusega); rõhutab, et üldine rahvatervise kaitse tuleb ühendada sotsiaalsete tervishoiumehhanismide ulatuse laiendamisega kriisi ajal ja pärast seda;

6. juhib tähelepanu sellele, et tuleb rahastada meetmeid, mida partnerriikides võetakse kliimamuutustega kohanemiseks ja nende leevendamiseks ning elurikkuse kaitsmiseks, ja seda tuleks teha temaatilise programmi „Planet“ kaudu, millele tuleks eraldada piisavalt suur rahasumma, et igati toetada eesmärki eraldada arengumaadele kliimamuutustega kohanemiseks igal aastal 100 miljardit USA dollarit, nagu 2009. aastal Kopenhaagenis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil kokku lepitati; nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ kaudu eraldataks elurikkuse kaitsmiseks rohkem assigneeringuid, sest mitmeaastases finantsraamistikus elurikkuse kohta kehtestatud 2026. ja 2027. aasta eesmärkide saavutamisest endiselt ei piisa; rõhutab, et kliimamuutuste mõju on interseksionaalne ja puudutab kõige enam vähekindlustatud rühmi, mida tuleb sekkumismeetmete kavandamisel arvesse võtta; kutsub kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga 2030 üles suurendama investeeringuid, et elurikkuse seisukohast kahjulikud toetused paremini kindlaks teha, neid reformida ja need järkjärgult kaotada ning kasutada neid elurikkust soodustavaks tegevuseks; juhib tähelepanu sellele, et tuleb tagada sidusus selle vahel, et ühelt poolt tuleb edendada taastuvenergia, sealhulgas taastuvallikatest toodetud vesinikul, põhinevaid partnerlusi ja taastuvenergia laiemat kasutamist, kuid samal ajal austada partnerriikide energiasuveräänsust ja loodusvarasid ning seada esikohale nende energiavajadused;
7. kordab, et tuleb suurendada toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja inimõiguste kaitsjatele, keda kiusatakse õiguslikult ja halduslikult ning kelle tegevust kriminaliseeritakse üha rohkem, ning tagada piisav toetus seksuaal- ja reproduktiivtervisele ja seonduvatele õigustele, soolisele võrdõiguslikkusele ning naiste, tütarlaste, LGBTIQ+-inimeste, inimõiguste kaitsjate, vähemuste ja muude tõrjutud elanikkonnarühmade mõjuvõimu suurendamisele; kutsub liitu üles tegutsema ja järgima interseksionaalset arengupoliitikat, mis suurendab naiste mõjuvõimu, sealhulgas viima ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava täielikult ellu;
8. peab kiiduväärseks, et ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonile Lähis-Idas (UNRWA) anti 2022. aastal lisatoetust, ning innustab komisjoni suurendama liidu rahalist toetust UNRWA-le pakiliste vajaduste täitmiseks ka 2023. aastal, nii et liidu kogueraldis oleks 142 miljonit eurot; tunneb heameelt selle üle, et kui selgus, et Iisraeli esitatud terrorismisüüdistustel alust ei ole, hakati al-Haqit ja teisi Palestiina valitsusväliseid organisatsioone uuesti rahaliselt toetama;
9. märgib, et liit annab Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsioonile (AKVRO) institutsioonilist toetust mitmelt naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ eelarverealt; rõhutab, et see toetus peab hõlmama parlamentaarset ühisassambleed ja tagama sellele asjakohasema toetuse, et parlamendi prioriteete saaks korrektselt arvesse võtta; kutsub seetõttu Euroopa Komisjoni üles tagama, et liidu rahaline toetus AKVRO-le kavandatakse edaspidi nii, et rohkem võetakse arvesse ELi ja AKVRO partnerluse parlamentaarset mõõdet, st personali, mis on mõeldud Cotonou lepingu alusel loodud parlamentaarsetele ja piirkondlikele ühisassambleedele ning AKVRO riikidega

sõlmitavate tulevaste partnerluslepingute alusel loodavatele assambleedele;

10. tuletab meelde, et määruse (EL) 2021/947 artikli 4 lõike 2 kolmandas lõigus on ette nähtud mandri või piirkonnaülese ulatusega geograafiliste programmide, sealhulgas Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riike hõlmava programmi loomine; on seisukohal, et selline programm täiendab liidu programmitööd nendes maailma osades piirkondlikul ja riigi tasandil;
11. nõuab, et endiselt toetataks Aafrika Liidus ja Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonnas suutlikkuse suurendamist, sest kaupade ja teenuste pakkumise, inimeste vaba liikumise ja konkurentsivõimelised hinnad tagab kõige paremini ühisturg;
12. tunneb muret selle pärast, et 2023. aasta eelarveprojektis ei ole rubriiki 6 jäetud varu, mis näitab selgelt, et mitmeaastases finantsraamistikus ei ole liidu välistegevuseks piisavaid vahendeid ja see tuleb läbi vaadata; nõuab tungivalt, et liikmesriigid nõustuksid suurendama rubriiki 6 nii palju, et sellest jätkuks liidu välistegevuses praeguste ülesannetega toimetulemiseks; nõuab, et mitmeaastane finantsraamistik vaadataks kiiresti põhjalikult läbi, et tõsta rubriigi 6 üldisi ülemmäärasid ning parandada solidaarsus- ja hädaabireservi toimimist; nõuab, et solidaarsus- ja hädaabireservi puhvrit (mis moodustab reservist 25 %) jaotataks kindlalt ainult vajaduste alusel, ning märgib murega, et solidaarsus- ja hädaabireservi on kasutatud ebahühtlaselt; nõuab, et eritähelpanu pöörataks kolmandate riikide vajadustele, tagamaks, et solidaarsus- ja hädaabireservi vahendeid kasutatakse väljaspool liitu valitsevate humanitaarkriiside leevendamiseks; rõhutab, et tuleb tagada humanitaarabi prognoositavus, kindlustades kulukohustuste assigneeringute vajaliku suuruse;
13. on väga mures selle pärast, et kestliku arengu eesmärkide täitmine on seiskunud, ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalikust summast jääb aastas puudu hinnanguliselt 3,7 triljonit USA dollarit; kordab, et kutsub üles kiiresti esitama kestliku arengu eesmärkide rahastamise kava, mis hõlmab selgelt määratletud mõõdetavaid eesmärke, mille alusel on võimalik jälgida, milliseid kulusi liidu eelarvest kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks tehakse, ning kutsub üles suurendama liidu ja tema rahvusvaheliste partnerite rahalist toetust mitmepoolsetele süsteemidele ja rahvusvaheliste partnerorganisatsioonidele, et tagada panus põhivahenditesse.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	26.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 13 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Lefteris Christoforou, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Miguel Urbán Crespo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Malte Gallée, Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	France Jamet, René Repasi, Pernille Weiss

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

13	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Lefteris Christoforou, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė; Janina Ochojska, Christian Sagartz
S&D	Eric Andrieu, Mónica Silvana González, René Repasi, Carlos Zorrinho
THE LEFT	Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	Malte Gallée, Caroline Roose

2	-
ID	France Jamet
PPE	Pernille Weiss

1	0
PPE	Hildegard Bentele

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

13.9.2022

EELARVEKONTROLLIKOMISJONI KIRI

Johan Van Overtveldt
Esimees
Eelarvekomisjon
BRÜSSEL

Teema: **Eelarvekontrollikomisjoni arvamus eelarvekomisjonile Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta (2022/0212(BUD))**

Austatud esimees

Eelarvekontrollikomisjon (CONT) palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. toonitab, et liidu finantshuve tuleb kaitsta kooskõlas liidu aluslepingutes sätestatud üldpõhimõtetega, eelkõige Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 2 sätestatud väärtustega, ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklis 317 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruses (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (finantsmäärus);
2. rõhutab, et õigusriigi põhimõtted, nagu liidu eelarvet täitvate ametiasutuste nõuetekohane toimimine, tulemuslik kohtulik kontroll sõltumatute kohtute poolt, eelarvega seotud pettuste või korrupsiooni uurimise ja nende eest vastutusele võtmise nõuetekohane toimimine, ühiskonna kõigi osade võrdne juurdepääs ELi toetustele ning nende õiglane ja erapooletu jaotamine, on usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimise ja liidu finantshuvide kaitse olulised eeltingimused; tuletab samuti meelde, kui oluline on avalik kontroll õigusriigi toimimise üle läbipaistvuse, meediavabaduse ja pluralismi ning rikkumisest teatajate kaitse tagamise kaudu; rõhutab, kui oluline on määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks, eelkõige selle ennetav mõju, tingimusel et komisjon kohaldab seda rangelt;
3. rõhutab, et ELi rahalised vahendid peaksid olema meestele ja naistele võrdselt kasulikud ning edendama võrdseid võimalusi horisontaalse põhimõttena kõigis ELi eelarvest rahastatavates valdkondades; väljendab heameelt, et komisjon töötab välja meetodikat soolise võrdõiguslikkusega seotud asjakohaste kulutuste jälgimiseks kogu ELi eelarves; väljendab heameelt, et komisjon kavatses kohaldada seda meetodikat 2023. aasta eelarves esimest korda katsetapi raames ja kõigi programmide lõikes;

Uued probleemid

4. rõhutab ELi ja liikmesriikide pettustevastaste asutuste ja auditeerimisasutuste erilist tähtsust seoses ELi vahendite lisandumisega taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi kaudu; tuletab meelde, kui oluline on stimuleerida, toetada ja tugevdada koostööd ELi institutsioonide, Euroopa Prokuratuuri, OLAFi, ELi ametite (eelkõige Europoli ja Eurojusti) ning liikmesriikide ametiasutuste vahel, et mõjusamalt avastada pettust ja korrupsiooni ning selle vastu võidelda, tagades samal ajal selle, et rollid omavahel ei kattuks, ja edendades olulist, järjepidevat ja täielikku teabevahetust; tuletab meelde vajadust tagada tulevastes eelarvetes kontrollikoja, Euroopa Prokuratuurile, OLAFile, Euroopa Parlamendile ja asjaomastele ELi ametitele suuremad ja sobivamad vahendid; väljendab heameelt rahapesu tõkestamise ameti (AMLA) loomise üle ja kutsub komisjoni üles tagama vajalikud rahalised, tehnilised ja haldusressursid, et võimaldada ametil tõrgeteta tegevust alustada;

Euroopa Kontrollikoda

5. toonitab eelkõige uusi ülesandeid ja seda, et kontrollikoda peab täitma oma kohustusi ja viima uued auditid läbi asjakohaste ressurssidega, võttes arvesse nii NGEU kui ka mitmeaastase finantsraamistiku auditeerimise keerukust; rõhutab oma tugevat toetust kontrollikoja ametikohtade loetelu kavandatavale muutmisele, millega seda suurendatakse ajavahemikus 2023–2027 20 täiendava ajutise audiitori ametikoha võrra ning sellele vastavalt suureneb kontrollikoja eelarve 2 589 000 euro võrra;

Euroopa Prokuratuur

6. peab kahetsusväärseks, et 2023. aastaks kavandatud rahastamine on 2022. aasta eelarveeraldisega võrreldes vaid vähesel määral suurem; märgib, et Euroopa Prokuratuuri ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks ja liidu finantshuvide kaitse tagamiseks on vaja eelarvet märkimisväärselt suurendada, sealhulgas töötajaid juurde võtta; toetab Euroopa Prokuratuuri taotlust muuta mõned lepinguliste töötajate ametikohad ajutisteks ametikohtadeks, et võimaldada juhtivate ametikohtade nõuetekohast kajastamist ametikohtade loetelus;

Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)

7. on kindlalt veendunud, et piisava järelevalve ja kontrolli tagamiseks tuleb OLAFit tugevdada eelarvevahendite ja töötajatega, et ta oleks täielikult võimeline täitma oma ennetus- ja uurimisülesandeid, eelkõige liikmesriikides, mis ei osale Euroopa Prokuratuuri töös; kordab Euroopa Parlamendi vastuseisu OLAFi töötajate arvu vähendamisele seoses ametikohtade üleviimisega Euroopa Prokuratuuri; väljendab heameelt OLAFi seitsme täiendava koosseisuvälise töötaja üle 2022. aastal ja võtab teadmiseks ettepaneku paigutada OLAFisse ümber kuus lisaametikohta komisjoni muudest osadest, kuid on seisukohal, et ametil on oma ülesannete täitmiseks vaja rohkem vahendeid;

Euroopa Ülemkogu ja nõukogu

8. peab kahetsusväärseks nõukogu eelarve täitmisele heakskiidu andmisel korduvalt esinenud raskusi, mis olid tingitud nõukogu koostöövalmiduse puudumisest; kordab, et institutsioonidevahelist koostööd tuleb eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames vastastikuse mõistmise memorandumiga abil parandada; juhib

tähelepanu sellele, et nõukogu praegune seisukoht annab liidu kodanikele negatiivse signaali liidu eelarve läbipaistvuse ja demokraatliku aruandekohustuse kohta;

Finantshaldus

9. rõhutab, et mitmeaastase finantsraamistiku järgmise viie aasta maksed peaksid ulatuma 1 156 miljardi euroni, sealhulgas 873 miljardi euroni mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäära raames ja 278 miljardi euroni taasterahastu „NextGenerationEU“ tagastamatu toetusena; kutsub komisjoni üles jälgima põhjalikult intressimäärade muutumist, mõju taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamistingute kuludele ja nende mõju liidu eelarvele; tunneb muret selle pärast, et endiselt puuduvad piisavad pikaajalised vahendid taasterahastu „NextGenerationEU“ tasuvusaja käsitlemiseks; rõhutab oma muret selle pärast, et mõnes liikmesriigis ei jälgita vahe-eesmärkide täitmist, et tagada rahaliste vahendite õige jaotamine ja nende seos vahe-eesmärkidega;
10. palub komisjonil keskenduda ühtekuuluvuspoliitikale, ühisele põllumajanduspoliitikale ja teadusuuringutele ning innovatsioonile, et vähendada nende keerukust ja kohaldada veelgi lihtsustamismeetmeid, ilma et see seaks ohtu nende toimimise ja ELi eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise; tuletab meelde kontrollikoja märkust, et suure riskiga kuluvaldkondades on vigade määr keerukate eeskirjade tõttu suurem; tuletab komisjonile meelde, et ta võtaks kõik asjakohased optimeerimismeetmed madala kasutusmäära olukorras ja jälgiks tähelepanelikult rakendamise edenemist liikmesriikides, eelkõige alakasutamise ja madala kasutusmäära korral, ning esitaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile riikide kaupa analüüsi, milles tehakse kindlaks korduvad probleemid; kutsub komisjoni üles kehtestama lihtsad, selged, stabiilsed ja ühtlustatud eeskirjad eri fondide ja programmide kohta, vähendama ülemäärast halduskoormust, kasutama paremini kaasaegseid tehnoloogiaid ning kehtestama tõhusamad ja tulemuslikumad kontrollid;

Täitmata eelarvelised kulukohustused

11. märgib sügava murega, et aastate 2021–2027 lõikes saavutatakse täitmata kulukohustuste haripunkt 2023. aasta lõpus, mil see võib ületada 458 miljardit eurot; võtab teadmiseks, et komisjoni hinnangul täidetakse taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud täitmata kulukohustused alates 2024. aastast järk-järgult kuni 2026. aasta lõpuni, mil taasterahastu „NextGenerationEU“ kulukohustustega seotud maksed tuleb lõpule viia;
12. kutsub komisjoni üles jätkama eelarve täitmise ja täitmata kulukohustuste arengu aktiivset jälgimist ning teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt, eelkõige ELi eelarvearuandes sisalduvast tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajalisest prognoosist;

Vajadus suurema digiteerimise, ühtlustamise ja koostalitlusvõime järele kõigis kuluvaldkondades

13. rõhutab, et aruandluse, järelevalve ja auditeerimise suurema digiteerimise, koostalitlusvõime ja ühtlustamisega on ELis hiljaks jäädud, kuid see on möödapääsmatu, arvestades kuritarvituste, pettuse, omastamise, huvide konfliktide,

topeltrahastamise ja muude süsteemsete probleemide piiriülest olemust;

14. kutsub komisjoni üles omistama jätkuvalt suurimat tähtsust liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele, eelkõige kehtestades mitmeaastased kontrollistrateegiad vigade ennetamiseks, avastamiseks ja parandamiseks, samuti jätkama liidu eelarve täitmise hoolikat jälgimist ning võtma viivitamata meetmeid vigade parandamiseks ja liikmesriikide, vahendajate või lõplike vahendite saajate poolt valesti kasutatud summade tagasi nõudmiseks;
15. rõhutab, kui oluline on tõhustada liidu eelarve ja taasterahastu „Next Generation EU“ kaitset pettuse ja õigusnormide rikkumiste eest; väljendab heameelt standardsete meetmete kehtestamise üle eri ELi vahendite raames, et koguda, võrrelda ja koondada teavet ja andmeid liidu rahaliste vahendite lõplike saajate kohta, sealhulgas vahendite saajate ja töövõtjate kaudu tegelike tulusaajate kohta; palub komisjonil tagada nende uute meetmete täielik kohaldamine eelarve täitmise kõikidel tasanditel ja kontrollida tähelepanelikult nende tõhusust pettuste avastamisel; kordab sellega seoses tungivat nõudmist luua kohustuslik ühtne koostalitlusvõimeline andmebaas, mis sisaldaks asjakohast teavet ELi rahalistest vahenditest otseste ja lõplike tulusaajate kohta;

Tulemused

16. kutsub eelarvekomisjoni üles edendama koostöös parlamendi valdkondlike komisjonidega põhjalikku tulemustele orienteerituse kultuuri, mille eesmärk on optimeerida rahaliste vahendite kasutamist, analüüsida programmide madala tulemuslikkuse põhjuseid ja võtta meetmeid vahendite kasutamise ja tulemuslikkuse parandamiseks.

Lugupidamisega

Monika Hohlmeier
eelarvekontrollikomisjoni esimees

Olivier Chastel
komisjoni 2020. aasta eelarve täitmisele
heakskiidu andmist käsitleva raporti raportöör

1.9.2022

MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS

majandus- ja rahanduskomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Stéphanie Yon-Courtin

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. nõuab, et liidu 2023. aasta eelarvest eraldataks piisavalt vahendeid, et aidata saavutada Euroopa poolaasta ning taaste- ja vastupidavusrahastu prioriteete ning arendada edasi õiglast, kaasavat ja kestlikku taastestrateegiat, mis leevendab COVID-19 pandeemia ja jätkuva Ukraina sõja mõju; rõhutab vajadust toetada liidu digiteerituma majanduse tegevuskava, kaasavat tööstusstrateegiat, Euroopa sotsiaalõiguste sammast ning kohustust järgida Pariisi kokkulepet, Euroopa rohelist kokkulepet ja 2050. aastaks liidu kliimaneutraalsele majandusele üleminekut; kutsub liikmesriike üles järgima asjaomaseid Euroopa poolaasta riigipõhiseid soovitusi ja tegelema neis kindlaks tehtud probleemidega, eelkõige õigusriigi, õiglase eelarvepoliitika ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse valdkonnas, ning rakendama vajalikke reforme kooskõlas liidu eelarve kaitsmise tingimusega;
2. nõuab, et liidu 2023. aasta eelarves nähtaks ette piisavad vahendid, et seda saaks pidada tõeliselt kodanikeskseks Euroopa kaasava ja kestliku taastumise eelarveks, võttes arvesse COVID-19 pandeemiat, käimasolevat sõda Ukrainas ja Euroopa rohelist kokkulepet;
3. on seisukohal, et liidu 2023. aasta eelarvest tuleks toetada pandeemiajärgset taastumist praeguses majandusliku ebakindluse, tarneahelahäirete, toiduga kindlustamatuse, kõrgete energiahindade, kasvava inflatsiooni ja tööpuuduse kontekstis ning kooskõlas Euroopa rohelse kokkuleppe, ÜRO kestliku arengu ja Euroopa poolaasta eesmärkidega;
4. rõhutab vajadust keskenduda investeringutele, mis hõlbustavad digi- ja rohepööret, aidates seeläbi kaasa liidu strateegilisele autonoomiale osana majanduslikust vastupidavusest, eelkõige selleks, et leida kava „REPowerEU“ abil lahendus liidu sõltuvusele imporditud fossiilkütustest;
5. juhib tähelepanu sellele, et 2023. aasta on viimane aasta lepingute sõlmimiseks taasterahastu „NextGenerationEU“ programmide raames, mitmeaastase

finantsraamistiku (2014–2020) rakendamise viimane aasta, ning aasta, mil koguvad hoogu uued, perioodi 2021–2027 programmid, edendades liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust;

6. rõhutab, et liidu 2023. aasta eelarve peaks tagama asjakohase rahalise toetuse liidu majandusele ja ühiskonnale ning Ukraina ülesehitamisele seoses sõjaga, et tagada majanduslik ja rahaline vastupanuvõime ja konkurentsivõime, sealhulgas ümberasustatud isikute integreerimise kaudu, ning tegeleda sõja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega liidu kodanikele;
7. rõhutab, et praeguses ettenägematute vajaduste kontekstis, mis on seotud Ukraina kriisi, inflatsiooni, energiavarustuse ebakindluse, kliimakulutuste ning samas liidu eelarve väga piiratud varu ja paindlikkusega, on oluline mitmeaastase finantsraamistiku kiire ja põhjalik läbivaatamine;
8. märgib, et aastaeelarve automaatne inflatsiooniline kohandus jääb tegelikule inflatsioonimäärale tunduvalt alla, nõuab seetõttu maksete assigneeringute piisavat taset ja eelarve paindlikkust, eelkõige Euroopa järelevalveasutuste puhul, et reageerida õigeaegselt 2023. aasta väga prognoosimatutele vajadustele;
9. nõuab piisavate vahendite eraldamist makromajandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika koordineerimiseks ja järelevalveks ning selle vastavuseks liidu majanduseeskirjadele, finantskuritegude, rahapesu, maksudest kõrvalehoidmise ja terrorismi rahastamise vastaseks võitluseks, OECD äriühingute maksustamise kokkuleppe rakendamiseks (sealhulgas äriühingu tulumaksu ülemaailmset miinimummäära 15 %), konkurentsivõime täitmise tagamiseks ning liidu majandus- ja eelarvejuhtimise läbivaatamiseks;
10. tuletab meelde, et maksustamise vältimine, maksupettused, maksudest kõrvalehoidmine ja rahapesu vähendavad valitsemissektori tulusid; rõhutab, et äärmiselt oluline on võidelda maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidmise vastu, edendades samal ajal maksustamise õiglust, läbipaistvust ja kindlust ning hoides maksud tasemel, mis toetab jätkusuutlikku majanduskasvu;
11. rõhutab vajadust tagada kontrollikoja, Euroopa Pettustevastasele Ametile ja Euroopa Prokuratuurile piisavad rahalised ja inimressursid liidu vahendite kasutamise kontrollimiseks;
12. rõhutab vajadust stimuleerida õiglast, kaasavat ja kestlikku majanduskasvu, tuginedes Euroopa roheline kokkuleppega loodud võimalustele, toetades samal ajal õiglast rohe- ja digipööret, struktuurireforme liidu majanduse ajakohastamiseks, investeringuid vastupanuvõime suurendamiseks, majanduslikku, sotsiaalset ja piirkondlikku lähenemist ja ühtekuuluvust ning VKEde ja jaainvestorite juurdepääsu rahastamisele ja kapitaliturgudele teabe, investorite kaitse ja läbipaistvuse kaudu; rõhutab InvestEU ja selle VKEde komponendi potentsiaali; võtab teadmiseks eurorühma 11. juuli 2022. aasta avalduse, et eelarvepoliitika ülesehituse eesmärk peaks olema vältida inflatsioonisurve tarbetut suurendamist;

13. nõuab, et eelarvest toetataks kapitaliturgude liidu väljakujundamist, luues muu hulgas majanduskeskkonna, mis parandab VKEde, idufirmade ning keskkonnahoidlike ja digitaalsete innovaatiliste ettevõtete juurdepääsu rahastamisele ja toetab investeringuid innovatsiooni;
14. tuletab meelde, et uute ja tõeliste omavahendite kogumi kasutuselevõtt lisati eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava käsitlevasse institutsioonidevahelisse kokkuleppesse ning Euroopa Parlamendi 16. septembri 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni Euroopa Liidu omavahendite süsteemi käsitleva nõukogu otsuse eelnõu kohta; rõhutab liidu uute täiendavate omavahendite tähtsust, et katta taasterahastu „NextGenerationEU“ tagasimaksekulud, tagada ELi eelarve kestlik rahastamine ning rohe- ja digipöörde rahastamine; rõhutab, et piiril kohaldatavat süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi tuleks rakendada sellise aja jooksul, mis võimaldab sellel aidata kaasa taasterahastu „NextGenerationEU“ tagasimaksmisele; tuletab meelde, et osa ülemaailmse maksukokkuleppe esimese samba raames saadud tulust on lisatud ka esimesse omavahendite ettepanekusse; nõuab seetõttu ülemaailmse maksukokkuleppe kiiret rakendamist; nõuab tungivalt, et nõukogu järgiks kokkulepitud ajakava; nõuab tungivalt, et komisjon teeks ettepaneku teise omavahendite kogumi kohta, mis peaks hõlmama finantstehingute maksu;
15. nõuab, et Euroopa järelevalveasutustele eraldataks piisavad täiendavad rahalised vahendid ja inimressursid, et täita rangelt neile Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt määratud ülesandeid, mida on Euroopa järelevalveasutuste läbivaatamise käigus ja valdkondlike õigusaktidega suurendatud; rõhutab, et kiired arengud kestliku rahanduse, finantstehnoloogia, rahapesuvastase võitluse, kübervastupidavusvõime jt valdkondades eeldavad Euroopa järelevalveasutuste suuremat pädevust ja vastutust, ning nõuab seetõttu, et neile eraldataks piisavalt töötajaid ja rahalisi vahendeid; rõhutab, et krüptovarade turgude määrus, määrus hajusraamatu tehnoloogia katsekorra kohta ja digitaalse tegevuskerksuse määrus loovad Euroopa järelevalveasutustele uusi pädevusi;
16. rõhutab piisavate vahendite tähtsust, et toetada kindlate ja usaldusväärsete finants- ja kestlikkusaruandluse ning auditeerimisstandardite väljatöötamist; rõhutab vajadust tagada Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma piisav rahastamine avalikest vahenditest, et tagada selle sõltumatus, eelkõige selleks, et töötada välja kvaliteetsed kestlikkusaruandluse standardid, mis aitavad kaasa Euroopa avalikule hüvele ja vastavad liidu ettevõtjate vajadustele; kutsub Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma üles võtma vastu töökava ja andma selle kohta aru, et parandada oma läbipaistvust ja sõltumatust;
17. märgib, et liidu rahalisi vahendeid saavad organisatsioonid, kelle ülesanne on pakkuda sõltumatuid finantsalaseid eksperditeadmisi või viia läbi uuringuid maksustamise valdkonnas, peavad seda tegema avatud ja läbipaistval viisil, et tagada vastutus üldsuse ees;
18. kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid ELi maksu- ja finantskuritegude vaatluskeskuse tegevuse jätkamiseks pärast 2022. aastat; peab sellist vaatluskeskust kasulikuks panuseks nii demokraatlikusse arutellu kui ka otsustajate teavitamise.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	31.8.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 32 -: 3 0: 14
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, José Manuel García-Margallo y Marfil, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Othmar Karas, Billy Kelleher, Georgios Kyrtzos, Aurore Lalucq, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Piernicola Pedicini, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Paul Tang, Ernest Urtasun, Marco Zanni, Roberts Zīle
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marc Angel, Niels Fuglsang, Roman Haider, Eugen Jurzyca, Margarida Marques, Andżelika Anna Możdżanowska, Dragoş Pîslaru, Jessica Polfjärd, Sven Simon
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Álvaro Amaro, Maria da Graça Carvalho, Fabienne Keller, Isabel Santos

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

32	+
PPE	Álvaro Amaro, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Maria da Graça Carvalho, Markus Ferber, José Manuel García-Margallo y Marfil, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Aušra Maldeikienė, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Jessica Polfjärd, Ralf Seekatz, Sven Simon
RENEW	Gilles Boyer, Engin Eroglu, Billy Kelleher, Fabienne Keller, Georgios Kyrtos, Caroline Nagtegaal, Dragoş Pîslaru
S&D	Marc Angel, Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Aurore Lalucq, Margarida Marques, Evelyn Regner, Alfred Sant, Isabel Santos, Joachim Schuster, Paul Tang

3	-
ID	Roman Haider, France Jamet
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos

14	0
ECR	Eugen Jurzyca, Andżelika Anna Możdżanowska, Dorien Rookmaker, Roberts Zīle
ID	Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
NI	Enikő Győri
THE LEFT	José Gusmão
VERTS/ALE	Rasmus Andresen, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Philippe Lamberts, Piernicola Pedicini, Ernest Urtsun

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

8.9.2022

TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS

tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Dragoş Pîslaru

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et COVID-19 pandeemiast ja Ukrainas käivast sõjast tulenev kriis avaldab tõsist mõju liidu sotsiaalsele ja majanduslikule olukorrale, muu hulgas liidu tööturule ja elutingimustele, ning võib avaldada negatiivset mõju majanduskasvule ja tööhõivele;
- B. arvestades, et kiirenev inflatsioon ja eelkõige toiduainete ja energiahindade kiire tõus kogu liidus mõjutavad kõige haavatavamaid elanikke, suurendades veelgi ebavõrdsust ning süvendades vaesust ja energiaostuvõimetust; arvestades, et palgad ei tõuse prognooside kohaselt inflatsiooniga võrreldavas tempos ja sellest tulenevalt kaotavad töötajad järgmiste kuude jooksul ostujõudu ja nende elutingimused võivad halveneda; arvestades, et see paneb suurema surve alla ka sotsiaalpoliitika suutlikkuse ja automaatsed stabilisaatorid, nagu riiklikud töötuskindlustuskeemid; arvestades, et komisjonis heaks kiidetud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) on olnud edukas;
- C. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas seati liidule eesmärk vähendada vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra, sealhulgas vähemalt 5 miljoni lapse võrra, ning võeti vastu mitu ettepanekut selle eesmärgi saavutamiseks 2030. aastaks; arvestades, et praeguses olukorras muutub eesmärgi saavutamine keerukamaks, võttes arvesse vaesuse ja töötuse prognoositud kasvu lähikuudel; arvestades, et sotsiaalkaitstesüsteemid on tõsise surve all, et leevendada kriisi sotsiaalseid tagajärgi, toetada pagulasi ning tagada kõigile inimväärset elamistingimused ja juurdepääs sellistele kvaliteetsetele olulistele teenustele nagu tervishoid, haridus ja eluase;
1. rõhutab, et Venemaa Ukrainasse sissetungi sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed, kiire inflatsioon ja üldisemalt ebakindlad majandusväljavaated avaldavad mõju liidu majanduse pandeemiajärgsele taastumisele ja eeldavad jõulist reageerimist, eelkõige noorte põlvkondade, perekondade, töötajate ja ettevõtjate, eriti VKEde jaoks; rõhutab sellega seoses liidu 2023. aasta eelarve ning eelkõige liidu fondide ja rahastamisvahendite olulist rolli sotsiaal- ja tööhõivevaldkonnas, sealhulgas taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) rolli koos taaste- ja vastupidavusrahastrahastuga, et tagada majanduslikult ja sotsiaalselt kestlik, õiglane, kaasav ja mittediskrimineeriv taastumine;

juhhib tähelepanu sellele, et Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) on peamine liikumapanev jõud liidu sotsiaalse mõõtmise tugevdamiseks ning peamine vahend inimestesse investeerimiseks, kõrge tööhõivetaseme edendamiseks, sotsiaalkaitse kujundamiseks ning oskustega ja vastupidava tööjõu arendamiseks, kes on valmis üleminekuks rohe- ja digimajandusele kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega; rõhutab ka Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF), õiglase ülemineku fondi (JTF), ReactEU (koos lisavahenditega ESF+ jaoks), noorte tööhõive algatuse ja Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD) tähtsust;

2. toetab kõiki pingutusi Ukrainas käiva sõja eest põgenevate inimeste vastuvõtmiseks, olenemata nende päritolust või rahvusest; väljendab heameelt ajutise kaitse direktiivi käivitamise ja Euroopas pagulaste toetamiseks mõeldud ühtekuuluvusmeetmete (CARE) üle seoses sõja eest põgenevate ja liidu territooriumil varjupaika otsivate inimestega ning nõuab selle rakendamise jätkuvat rahastamist; kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult ajutise kaitse direktiivi rakendamist liikmesriikides ja andma selle hõlbustamiseks asjakohaseid suuniseid; tunneb muret olemasolevate diskrimineerimise ja ärakasutamise vormide ning ebavõrdse kohtlemise pärast palkade ja töötingimuste osas, mis mõjutab pagulasi paljudes liikmesriikides; juhhib tähelepanu sotsiaal-majanduslikele ja taristuprobleemidele, millega seisavad silmitsi liikmesriigid, kes võtavad vastu Ukrainas käiva sõja eest põgenevaid inimesi, eelkõige Ukrainaga piirnevad ja selliste isikute suurimat sissevoolu kogevad liikmesriigid;
3. hindab kõrgelt liidu ja liikmesriikide praegusi meetmeid, mille eesmärk on tegeleda Ukrainas käivast sõjast tulenevate häiretega ning aidata lõimida pagulasi ja leevendada energiahindade mõju ettevõtetele ja leibkondadele, kuid on veendunud, et vaja on rohkem pingutada, et vältida sõja tagajärgedest tulenevat töötust ja vaegtööhõivet, refinantseerides ja pikendades TERA, et toetada tööhõive toetamise meetmeid liikmesriikides; kutsub sellega seoses üles tugevdama sissetuleku kaitse meetmeid, võitlust vaesuse vastu ja õiglast üleminekut ning aitama leevendada inflatsiooni kõrge taseme mõju vaesematele töötajatele ja leibkondadele järgmise paari aasta jooksul, taastades ja laiendades TERA kohaldamisala, et toetada lühendatud tööaja kavasisid ja töötajaid, kes ajutiselt koondatakse; nõuab ka alalise vahendi loomist Euroopa töötusedasikindlustuse skeemi kujul, et kaitsta tööhõivet ja võidelda töötuse vastu, sealhulgas säilitada töökohti ja töötajate sissetulek väliste vapustuste korral;
4. peab kahetsusväärseks, et eelarvet puudutav sotsiaalse mõju jälgimine on väga vähe arenenud, selleks et mõõta sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava eesmärke; tuletab meelde, et Euroopa poolaasta on sotsiaalvaldkonna tulemustabeli kaudu liidu ja liikmesriikide tasandil toimuva arengu jälgimise vahend; väljendab heameelt 2021. aastal Portos toimunud sotsiaaltippkohtumise järgse täiustatud sotsiaalvaldkonna tulemustabeli üle, mis on võrdlusraamistik sotsiaalse progressi jälgimiseks ning mille eesmärk on selgitada välja kõige olulisemad tööhõive- ja sotsiaalprobleemid, millega liikmesriigid, liit ja euroala silmitsi seisavad, ning aja jooksul tehtud edusammud;
5. on arvamusel, et arvestades kogu ebakindlust, mis on seotud Ukrainas käiva sõja, COVIDiga seotud muutuste, inflatsiooni, tööstuse ümberkorraldamise ja ökoloogilise üleminekuga, on lähikuudel endiselt väga vaja rahalist toetust;
6. tuletab meelde, et ESF+ peaks aitama kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava

rakendamisele ja poolaasta raames vastu võetud asjakohaste riigipõhiste soovitude täitmisele; tuletab meelde, et programmide ja nende eraldatud vahenditest tuleks kinni pidada, ning nõuab uute ülesannete täitmiseks uut raha; on mures mitmeaastase finantsraamistiku raames kasutada olevate väga piiratud varude pärast ja nõuab tungivalt, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rakendamise kiirendamiseks tuleb kulutusi suurendada;

7. rõhutab, et liidu eelarve peab aitama liikmesriikidel edendada õiglast üleminekut, sotsiaalset ja majanduslikku õiglust ja vastupanuvõimet, luua kvaliteetseid töökohti ja inimväärseid töötajalisi, tagada piisava palga ja sotsiaalkindlustuse kaitse, kõrge töötavushoiu ja tööohutuse standardid ja sooliselt tasakaalustatud võimalused, kaotada vaesus, vähendada ebavõrdsust, mis mõjutab eelkõige lapsi, ning suurendada ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, eriti enneolematute ja kuhjunud kriiside ajal, nii et kedagi ei jäeta kõrvale; rõhutab, et sellised tegurid nagu tarneahela häired, sealhulgas toiduainete tarnimisel, kõrge energiainn, kiirenev inflatsioon ja jätkuv surve esmatähtsatele teenustele on süvendanud sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust ning halvendanud paljude töötajate ja nende perekondade elu- ja töötajalisi ning vaimset tervist ja heaolu ning seavad liidu majanduse paljudes sektorites ohtu, millel on tagajärjed töötusele, leibkondade ja töötajate ostujõu vähenemisele, vaesusesse sattumisele ja sotsiaalsele ebavõrdsusele, mis mõjutab meie ühiskonna kõige haavatavamaid elanikkonnarühmi; rõhutab vajadust tegeleda territoriaalsete ja piirkondlike erinevustega ning suurendada toetust kõige haavatavamatele, puudust kannatavatele ja ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele; võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse esitada sel sügisel kirjalik muutmissetpanek Ukrainas käiva sõja ja RePowerEU algatuse tagajärgede kohta eelarvele; rõhutab sellega seoses, kui oluline on võtta arvesse sõja sotsiaal-majanduslikke tagajärgi, ning soovib analüüsida ESF+ täiendava rahastamise potentsiaali;
8. nõuab ajutise Euroopa sotsiaalse vastupanuvõime paketi koostamist, millega koordineeritaks meetmeid ja vahendeid liidu sotsiaalhoolekande- ja sotsiaalkaitseüsteemide tugevdamiseks, sealhulgas TERA jätkamist ja refinantseerimist seni, kuni sõja sotsiaal-majanduslikud tagajärjed avaldavad jätkuvalt negatiivset mõju tööturule, ning liidu uue sotsiaalsete hädaolukordade fondi (sotsiaalkaitsevahend) loomist eri laadi kriisilukordade jaoks, mis muutuvad üha mitmetahulisemaks, hübriidsemaks ja keerukamaks;
9. väljendab heameelt algatuste CARE ja CARE+ loomise üle; on seisukohal, et liit peaks kõigepealt kasutama olemasolevaid rahalisi vahendeid, rõhutab vajadust tagada, et ahendeid sõja tagajärgede leevendamiseks ja Ukraina põgenike esmavajaduste rahuldamiseks; rõhutab sellega seoses vajadust kasutada täielikult paindlikkussätteid olemasolevate liidu vahendite võimalikult kiireks väljamaksmiseks; kutsus komisjoni üles võimaldama liikmesriikidel kasutada taaste- ja vastupidavusraha taotlemata laenudega seotud rahalisi vahendeid sõjast tulenevate negatiivsete majanduslike ja sotsiaalsete kulude katmiseks;
10. kutsus nii komisjoni kui ka liikmesriike üles tagama, et RePowerEU võetakse kasutusele võimalikult kiiresti ja et see oleks suunatud inimestele, ettevõtetele ja tööstusharudele, keda tõusvad energiainnad ebaproportsionaalselt mõjutavad;

11. on veendunud, et liidu majanduse taastumise strateegia keskmes peaks olema sotsiaalsete puudujääkide kõrvaldamine liidu ja valitsemissektori eelarvete abil, tehes sotsiaalseid investeringuid peamistes poliitikavaldkondades, millega parandatakse nende inimeste elu- ja töötingimusi, keda on mõjutanud kiire inflatsioon, Ukrainas käiv sõda, tervisekriis või kiirenevast rohe- ja digiüleminekust tingitud muutused; on sellega seoses seisukohal, et tuleks asjakohaselt tegeleda sotsiaalsete riskide tuvastamisega ning võtta arvesse erinevat mõju tööhõivele ja pikaajalist töötust konkreetsetes tööstusharudes; kutsub seetõttu komisjoni üles tutvustama kestliku arengu eesmärgiga seotud kulutusi ja liidu eelarve sotsiaalkulutuste jälgimise metoodikat, mis põhineb Euroopa sotsiaaldiguste samba põhimõtetel, sotsiaalvaldkonna tulemustabelil ja heaolunäitajatel, et mõõta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames rahastatavate eri fondide, instrumentide ja vahendite üldist mõju;
12. rõhutab vajadust tagada olulise kahju ärahoidmise põhimõtte integreerimine kõikidesse liidu meetmetesse eelarve täitmise kaudu, nii nagu institutsioonidevahelises kokkuleppes kokku lepiti, ja tunneb heameelt komisjoni ettepaneku üle muuta finantsmäärust olulise kahju ärahoidmise põhimõtte hõlmamiseks kooskõlas liidu kohustusega tagada kestlik rahastamine ja rohepööre; kutsub komisjoni üles jälgima olulise kahju ärahoidmise põhimõtte nõuetekohast järgimist ning vajaduse korral võtma koheseid parandusmeetmeid;
13. rõhutab, et kuna COVID-19 pandeemia tõttu on olukord endiselt ebakindel ja seetõttu tuleb jätkata majanduse taastumise toetamist ning pandeemiast tulenevate sotsiaalsete ja tööhõivega seotud probleemide lahendamist ning aidata töötajatel ja ettevõtetel liikuda solidaarsema, digitaalse, keskkonnahoidliku ja kliimanetraalse majanduse suunas; rõhutab, kui oluline on asjakohane poliitika ja meetmed, et toetada õiglast üleminekut tööturul, tugevdada meie majanduse konkurentsivõimet, investeerida sotsiaalsesse kaasatusse ning arendada edasi vastupanuvõimelisi ja kestlikke sotsiaalkaitseüsteeme kogu liidus, toetades muu hulgas lastele, noortele ja vanematele inimestele suunatud meetmeid; rõhutab vajadust luua töötajatele inimväärseid, kestlikud ja kvaliteetsed töökohad, tagada täiendus- ja ümberõpe ning töötada välja elukestva õppe poliitika, et tugevdada haridus- ja koolditusprogramme, mis vastavad kaasaegse tööturu nõuetele; toonitab, et demograafiliste probleemide lahendamiseks tuleb investeerida sotsiaaltaristusse ning töötajatele tuleb teha kättesaadavaks töötuse ennetamise mehhanismid ja ametialase ümberkvalifitseerumise vahendid, et kestlikult toetada rohe- ja digipööret ning saavutada Portos vastu võetud tegevuskava eesmärgid; rõhutab sellega seoses vajadust täielikult rakendada õiglase ülemineku mehhanismi ja võtta kiiresti kasutusele kliimameetmete sotsiaalfond; nõuab tungivalt, et piisav eluase oleks inimõigus, ning toonitab, et kõigil peab olema juurdepääs korralikule ja taskukohasele eluasemele; kutsub komisjoni üles tagama kodutuse vastu võitlemise Euroopa platvormile piisavad rahalised vahendid, et saavutada eesmärk kaotada kodutus 2030. aastaks; tuletab meelde, et on väga tähtis lõimida tööturule töövõimelised inimesed ja kõige haavatavamad rühmad, nagu vaesuses või vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevad inimesed, puuetega inimesed, noored ja eakad, romad, (pikaajalised) töötud, rändajad, pagulased ja Ukrainast põgenenud inimesed ning rändajad ja pagulased, keda mõjutavad erinevad konfliktid maailmas; rõhutab, et investeerimine tööhõivesse ja kvaliteetsetesse teenustesse maapiirkondades on keskse tähtsusega territoriaalse ebavõrdsuse vastu võitlemisel ja demograafiliste suundumustega tegelemisel nendes piirkondades;

14. rõhutab, et tuleb käsitleda seost selliste sotsiaal-majanduslike tegurite vahel nagu töötus, eluasemega seotud ebakindlus, akadeemiline surve ning vaimne tervis ja heaolu, ning nõuab nende küsimustega tegelemist, et tagada liidu tasandil vaimse tervise terviklik käsitlus; kutsub liikmesriike üles muutma vaimne tervis liidu COVID-19 pandeemiast ja praegusest inflatsiooniolukorrast taastumise lahutamatuks osaks; võtab murega teadmiseks tingimuste halvenemise paljude noorte jaoks, kes juba kannatavad pikaajalise töötuse, tööhõivealase ebakindluse ja sotsiaalse tõrjutuse all, ning nõuab koordineeritud lähenemisviisi sotsiaalse kaasatuse võimaluste loomisel ja noortele pakkumisel tugevdatud noortegarantii, ESF+ ning taaste- ja vastupidavusraha raames;
15. on mures, et palgad on vähenemas ja reaalpalgad on praegu pärast mitmeid erakordseid energiahinna vapustusi väiksemaks jäämas; on seisukohal, et sisenõudluse ja kaasava majanduskasvu säilitamiseks ning selleks, et vähendada topeltkriisi mõju töötajatele ja leibkondadele, peavad palgad kindlasti kasvama ning sotsiaalpartnerite abistamiseks palkade tõstmisel kolmepoolsete suutlikkuse suurendamise raamistike kaudu on vaja rohkem pingutada, ennetades seeläbi piisavat miinimumpalka käsitleva direktiivi eeldatavat positiivset mõju;
16. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku eraldada 2023. aastal ESF±ile 16,7129 miljardit eurot, et toetada liikmesriikide poliitikat, mille eesmärk on tagada võrdsed võimalused, võrdne juurdepääs tööturule, õiglased ja kvaliteetsed töötingimused, sotsiaalkaitse ja kaasatus, keskendudes eelkõige kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele, elukestvatele õppele, lastesse ja noortesse investeerimisele ning põhiteenustele juurdepääsule, kuid väljendab üldist muret seoses märkimisväärselt vähendatud varuga rubriikides 2a ja 2b, mis vähendab reageerimisvõimlikkust kiireneva inflatsiooni ja ebakindla sotsiaal-majandusliku olukorra ajal, mis on tingitud Ukrainas käivast sõjast ja jätkuvast tervisekriisist; rõhutab, et ESF+ peab jätkuvalt etendama kesksel rollil liikmesriikide, inimeste ja piirkondade toetamisel, et saavutada kõrge tööhõive tase, mis tagab piisava palga, inimväärsed töötingimused, tervisliku töökeskkonna ja sotsiaalkindlustuse, õiglase sotsiaalkaitse ning oskustega, konkurentsivõimelise ja vastupidava tööjõu, kes on valmis üleminekuks rohe- ja digimajandusele ning tulevaseks töökeskkonnaks, samuti kaasavad ja sidusad ühiskonnad, mille eesmärk on kaotada vaesus ja viia ellu Euroopa sotsiaalõiguste sambas sätestatud põhimõtted; nõuab seetõttu tugevamat ESF+, mida täiendaks sotsiaalkaitsevahend koos suurema avaliku sektori toetusega olemasolevatele vahenditele, mis on suunatud meie ühiskonna vaeseimatele;
17. märgib, et ESF+ võeti vastu enne praegust kriisiolukorda, mis eeldab praegu seni kavandatud suuremaid avaliku sektori ja sotsiaalseid investeeringuid, ning praegune finantsplaneerimine ei pruugi vastata olemasolevatele vajadustele;
18. tunnistab, et ESF+ ning taaste- ja vastupidavusraha peavad aitama kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, rakendades selle põhimõtteid ja integreerides sotsiaalsed eesmärgid kõigisse NGEUga seotud asjakohastesse õigusaktidesse, poliitikasse ja rakenduskavadesse; rõhutab, et Portos vastu võetud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rahastamiseks ja rakendamiseks ning Porto peamiste eesmärkide saavutamiseks tuleks eraldada piisavad vahendid ning taaste- ja vastupidavusraha tuleks muuta alaliseks ja vähemalt 30 % selle vahenditest peaks minema sotsiaalseteks investeeringuteks, millega tugevdatakse sotsiaalhoolekandesüsteeme ja investeeritakse haavatavate rühmade sotsiaalkindlustusse,

tervishoiu ja hariduse kättesaadavusse, taskukohastesse eluasemetesse, tööhõivesse, õigus- ja sotsiaalteenustesse; kutsub komisjoni sellega seoses üles tagama piisava personali selle ülesande täitmiseks; on seisukohal, et Porto deklaratsiooni vaesusega seotud eesmärged tuleks paremini täpsustada kõikides riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades ning liidu tasandil koos tegevuskavaga ja tugeva vaesusevastase võitluse strateegiaga, mida toetavad märkimisväärsed investeeringud ning milles käsitletakse kõiki vaesuse aspekte, sealhulgas palgavaesust;

19. rõhutab, et nii liidu kui ka liikmesriikide tasandi poliitikakujundajad peavad seadma prioriteediks noorte töötuse vastu võitlemise, eelkõige osana Euroopa majanduse elavdamise püüdlustest, ning hõlbustama ja toetama noorte (taas)sisenemist tööturule ja sinna jäämist, juurdepääsu kvaliteetsetele eluasemetele, nende haridustee lõpuleviimist ja oskuste, sealhulgas digi- ja rohemajanduse oskuste arendamist, ning kasutama täiel määral ära olemasolevaid algatusi, nagu noortegarantii; tuletab meelde, et liikmesriigid, kelle 15–29aastaste mittetöötavate ja mitteõppivate noorte osakaal on liidu keskmisest suurem, peavad eraldama vähemalt 12,5 % oma ESF+ vahenditest tugevdatud noortegarantii rakendamiseks, ning kutsub kõiki liikmesriike, mitte ainult neid, keda noorte töötus kõige rohkem mõjutab, üles jätkama piisavate ESF+ vahendite investeerimist noorte tööhõivet toetavatesse meetmetesse; kutsub liikmesriike üles kasutama parimal viisil ära ESF+ tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni tegevussuunda, et investeerida sotsiaalsesse innovatsiooni ja stimuleerida tööjõu liikuvust; peab kahetsusväärseks Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi hilist algust 2021. aastal ja 2023. aasta eelarve vähenemist COVID-19 pandeemia ja muude probleemide tõttu ning rõhutab vajadust teha mahajäämus tasa ja saavutada 2024. aastal täielik töökord, muu hulgas selleks, et täielikult ja tõhusalt rakendada liidu sotsiaalmajanduse tegevuskavas ette nähtud meetmeid; rõhutab, kui oluline on võtta Euroopa noorteaasta 2022 järelmeetmena konkreetseid meetmeid ja poliitikameetmeid, mille on välja pakkunud noored sotsiaalse kaasatuse ja eluasemete valdkonnas, ning võidelda ebakindluse, madalate palkade ja inimväärse eluaseme õiguse rikkumise vastu ning kaitsta töötajate õigusi, samuti arendada pärast 2023. aastat edasi noorte tööhõive- ja ettevõtlusmeetmeid, mida toetatakse piisava rahastamisega; tuletab meelde, et komisjon peaks andma korrapäraselt aru selle kohta, kuidas rakendatakse nõukogu soovitus luua Euroopa lastegarantii ja tugevdada noortegarantiid;
20. taunib asjaolu, et enam kui veerand kõigist liidu lastest elab vaesuses või sotsiaalses tõrjutuses või selle ohus; rõhutab, et Ukrainas käiva sõja kontekstis muutub laste vaesuse vastu võitlemine lähiaastatel veelgi olulisemaks; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa lastegarantii loomise üle ja nõuab, et komisjon esitaks analüüsi iga riikliku rakenduskava panuse kohta Euroopa lastegarantiisse; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu Euroopa lastegarantii rakendamisele, et tagada abivajavatele lastele, eriti Ukrainast põgenevatele lastele, juurdepääs tasuta kvaliteetsetele teenustele, et nad oleksid vastuvõtvates riikides oma liidu eakaaslastega võrdses olukorras; kordab üleskutset suurendada kiiresti Euroopa lastegarantii rahastamist sihtotstarbelise vähemalt 20 miljardit euro suuruse eelarvega; tuletab sellega seoses meelde parlamendi seisukohta, et kõik liikmesriigid – mitte ainult need, keda laste vaesus kõige rohkem puudutab – peaksid eraldama vähemalt 5 % oma jagatud eelarve täitmise alla kuuluvatest ESF+ vahenditest Euroopa lastegarantii alla kuuluvate tegevuste toetamiseks; kutsub lisaks komisjoni üles tegema kättesaadavaks kõik kättesaadavad vahendid lastegarantii tulemuslikuks rakendamiseks, sealhulgas ESF+, REACT-EU ning

taaste- ja vastupidavusrahastu, ja kutsub liikmesriike üles neid täiel määral kasutama;

21. hoiatab käimasoleva sõja mõju eest ülemaailmsetele toiduainete tarneahelatele ja toiduhindadele ning tagajärgede eest ostujõule; juhib toiduhindade tõusu silmas pidades tähelepanu sellele, et uues ESF+s on sotsiaalse kaasamise meetmete jaoks vastu võetud suurem miinimumeraldis, millele lisandub 3 % enim puudust kannatavate isikute Euroopa abifondi raames võetavateks meetmeteks, ning ergutab liikmesriike eraldama rohkem vahendeid kui ESF+ raames nõutavad miinimumsummad;
22. tuletab meelde, et praegused kriisid mõjutavad tõsiselt ka eakaid, ja juhib tähelepanu liidus toimuvatele demograafilistele muutustele reageerimiseks vajalike poliitiliste meetmete puudumisele, nagu piisav ja taskukohane eluase, kvaliteetsed hooldusasutused ning piisavad hooldus- ja tugiteenused; toonitab, et eelarves tuleks rõhutada, kui oluline on kaitsta ja edendada eakate inimeste väärikust ja nende põhiõigusi liidus, kehtestades väärika vananemise kriteeriumid ja piisava rahastamise, et toetada investeringuid eluasemesse, et tõhusalt lahendada sagenevaid probleeme, mis on seotud taskukohaste eluasemete puudumise, halbade elamistingimuste, eluasemega seotud tõrjutuse ja kodutusega;
23. kordab, et praegused kriisid ja Ukrainas käiv sõda mõjutavad naisi ulatuslikumalt ning neil on suurem oht kannatada tööhõivealaste ja sotsiaalsete tagajärgede all; rõhutab, et Portos vastu võetud peamist tööhõive-eesmärki on võimalik saavutada üksnes siis, kui riiklikul tasandil võetakse vastu ambitsioonikad eesmärgid naiste, sealhulgas pagulaste kaasamiseks tööturule, luues stiimuleid, taristuid ning kõrvaldades tõkkes ja diskrimineerimise; nõuab soolise võrdõiguslikkusega arvestava eelarve süvalaiendamist, et paremini ühtlustada poliitika ja meetmed, millega edendatakse naiste võrdset osalemist tööturul, ning terviklikke süsteeme, mille abil jälgida ja mõõta soolise võrdõiguslikkusega arvestava eelarve eraldisi, naiste osalemist tööturul, juurdepääsu töökohtadele, palga- ja pensionierinevusi;
24. tuletab meelde EGF-i tähtsust, et näidata üles solidaarsust ja reageerida ning anda abi koondatud töötajatele või füüsilisest isikust ettevõtjatele, kelle tegevus suurte ümberkorralduste tõttu katkes, et aidata neil leida inimväärne ja kestlik töö, eelkõige siis, kui töökaotuse on põhjustanud globaliseerumisega seotud probleemid, maailmakaubanduses toimuvad struktuurimuutused, kaubandusvaidlused, suured muutused liidu kaubandussuhetes või siseturu koosseisus, finants- või majanduskriis, üleminek vähese CO₂ heitega majandusele, digitaliseerimine või automatiseerimine; võtab teadmiseks, et 2023. aasta reservis olevate EGF-i kulukohustuste assigneeringute tase on 205,3 miljonit eurot (ligikaudu +1 % võrreldes 2022. aastaga, mis vastab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärale);
25. nõuab programmi loomist, et edendada teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ametiühingute, ametiühingute loomise ning kollektiivläbirääkimiste ja -lepingute tähtsuse kohta, et saavutada õiglasem ühiskond, parandades muu hulgas töötingimusi, palku ja elutingimusi;
26. tuletab meelde, et õiglase ülemineku fondist toetatakse piirkondi ja inimesi, kes seisavad silmitsi sotsiaal-majanduslike ja tööhõivealaste probleemidega, mis on seotud kliimanetraalsele majandusele üleminekuga liidus 2050. aastaks; võtab teadmiseks

komisjoni poolt 2023. aastaks ette nähtud assigneeringud summas 1,4662 miljardit eurot; toonitab õiglase ülemineku fondi tähtsust, selleks et tegeleda ülemineku sotsiaalsete aspektidega, eelkõige töötajate toetamisega, pakkudes muu hulgas abi töö otsimisel, oskuste täiendamisel ja ümberõppel ning nende aktiivsel kaasamisel tööturule, ning investeeringute tegemiseks arukasse ja kestlikku liikuvusse, muudesse hariduse ja sotsiaalse kaasatuse valdkonna tegevustesse, sealhulgas investeeringud koolituskeskuste ning laste ja eakate hoolekandeesutuste sotsiaaltaristusse ning võimalus toetada investeeringuid suurettevõtetesse „abi saavates piirkondades“ vastavalt piirkondliku riigiabi suunistele, kui selline toetus on asjaomases piirkonnas töökohtade loomiseks vajalik;

27. toetab kindlalt Ühtekuuluvusfondi kaudu rahastamist, mis on liidu eelarve peamine rahastamisvahend ja millega toetatakse majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning mis on üks majanduse taastamise nurgakivi; toonitab selle rolli selliste liidu strateegiliste eesmärkide saavutamisel nagu tööhõive, võitlus vaesuse vastu, sooline võrdõiguslikkus, kliimanutraalne majandus ja innovatsioon ning ka kaasavama ja kestlikuma liidu loomise mootorina; rõhutab, et regionaalpoliitikal peab olema keskne roll igast soost inimeste võrdsete töövõimaluste edendamisel ning töötajate ümberõppe toetamisel piisava elukestva koolituse võimaldamise kaudu;
28. tuletab meelde, et 7. mai 2021. aasta Porto deklaratsioonis seati eesmärgiks vähendada 2030. aastaks vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra; väljendab heameelt, et FEAD on integreeritud ESF+-i ning 2023. aastal kulutatakse vähemalt 3 % ESF+-i eelarvest enim puudust kannatavatele isikutele antavale toiduabile ja esmasele materiaalsele abile; väljendab heameelt komisjoni hinnangu üle, et ESF+ peaks samuti aitama kaasa vaesuse kaotamisele, toetades asjakohaseid riiklikke kavasid, ning et vähemalt 4 % jagatud eelarve täitmise alla kuuluvate vahenditega toetatakse enim puudustkannatavaid isikuid, sealhulgas pagulasi;
29. kutsub Euroopa Komisjoni üles tagama, et liidu eelarve, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahu, oleks sotsiaalselt kaasav ning et 2023. aasta üldeelarves süvalaiendataks soo ja puudega seotud aspektid, nähes muu hulgas ette järelevalvesüsteemi eelarveeraldiste jälgimiseks, millega edendatakse naiste ja puuetega inimeste võrdset osalemist ja iseseisvat elu kooskõlas liidu kohustustega, mis tulenevad Euroopa soolise võrdõiguslikkuse ja puuetega inimeste õiguste strateegiast ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist;
30. tuletab meelde, et katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed on olulised vahendid tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas uute poliitiliste algatuste katsetamiseks, muu hulgas andmete kogumise kaudu; tuletab meelde, et nende hindamine põhineb institutsioonidevahelisel kokkuleppel, ning kordab üleskutset komisjonile hinnata katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete ettepanekuid erapooletult, tuginedes õiguslikule ja finantshinnangule, nii et hinnad kajastaksid ettepanekute väärtust; väljendab pettumust 2023. aasta eelarve ettepanekute puuduliku ja ebaselge hindamise pärast ning palub komisjonil saada nende hinnangute kohta täpsed ja üksikasjalikud selgitused koos konkreetsete näidetega liidu meetmetest, mis arvatakse olevate nende ettepanekutega seotud; tuletab ühtlasi meelde, et vastuvõetud katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete rakendamine peab olema vastuvõetud ettepanekuga kooskõlas;

31. tuletab meelde, et liidu ametitel on oluline roll liidu institutsioonidele ja riikidele eriteadmiste andmisel, eelkõige tööhõive- ja sotsiaalküsimustes, ning et neile tuleb anda vajalikud vahendid muutuvate ülesannete täitmiseks; võtab teadmiseks, et ametite 2023. aasta eelarvestus on kooskõlas eelarve kavandamisega; väljendab heameelt selle üle, et Iirimaa paranduskoefitsiendi järsk tõstmine Eurofoundi puhul on vähemalt osaliselt kompenseeritud; tuletab meelde vajadust tagada piisavad rahalised vahendid Euroopa Tööjõuametile (ELA), mis on väga oluline, et tagada selle stabiilsus ja volituste täielik täitmine, sealhulgas piisava ja alalise personali tagamine ning ametikohtadele parima kvalifikatsiooniga kandidaatide kaasamine; tunnistab, et ELA-l peaksid olema vajalikud vahendid, et toetada ja tugevdada riiklike tööinspeksioonide ja ametiasutuste ning sotsiaalpartnerite suutlikkust, et aidata kaasa tööjõu õiglasele liikuvusele ning võidelda piiriüleste pettuste ja kuritarvitustega;
32. peab kahetsusväärseks eelarverea 07 20 04 06 (Konkreetsed pädevused sotsiaalpoliitika valdkonnas, sh sotsiaaldialoog) assigneeringute vähendamist; tuletab meelde, et tugev sotsiaaldialoog on Euroopa sotsiaalmudeli põhielement ja liit on võtnud kohustuse edendada sotsiaalpartnerite rolli ja hõlbustada sotsiaaldialoogi kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 152; rõhutab vajadust tagada sotsiaaldialoogi piisav toetamine ning arendada ja parandada sotsiaalpartnerite suutlikkust ning suurendada selle eelarverea eraldisi, samuti tagada piisav toetus töötajate organisatsioonidele suunatud teavitamis- ja koolitusmeetmeteks, võttes arvesse ka inflatsiooni mõju tööjõukuludele ametiühingute instituutide eelarvetes;
33. peab oluliseks kaitsta ja edendada mitmekeelsuse põhimõtet, mis aitab edendada demokraatlikku osalust ja läbipaistvust; nõuab sellega seoses liidu institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suulise ja kirjaliku tõlke teenuste rahastamise piisavat suurendamist;
34. nõuab, et liidu institutsioonides, sealhulgas Euroopa Parlamendis, tagataks lastesõimede töötajatele, koristajatele ja toitlustustöötajatele inimväärsed töötingimused ja õiglane tasu; nõuab sellega seoses tungival, et need teenused muudetak institutsioonisiseseks ja nende teenuste osutajad institutsiooni töötajateks;
35. tuletab meelde, kui oluline on eelarvealane vastutus ja prioriteetide seadmine; rõhutab, et praeguse 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohaselt võimaldatav paindlikkus ei ole piisav, et katta täielikult Ukrainas käivast sõjast ja COVID-19 pandeemiast tulenevad rahastamisvajadused; tuletab meelde, et need vahendid ei olnud mõeldud ega suuruse poolest loodud uute probleemide ja tulevaste kriisiolukordade lahendamiseks, säilitades samal ajal investeeringud ELi programmidesse ja poliitikasse, sealhulgas olulistesse prioriteetidesse, nagu õiglase üleminek, rohe- ja digipööre; rõhutab suurema paindlikkuse ja piisavate vahendite tähtsust, et reageerida suurtele kriisidele ning nende sotsiaalsele ja tööturumõjule, tuletab samas meelde, et inflatsioon avaldab suurt survet mitmeaastase finantsraamistiku ülemääradele, jätmata varusid iga-aastase eelarvemenetluse suurimate probleemide lahendamiseks; kutsub komisjoni üles analüüsima põhjalikult praeguste probleemide erinevat mõju kogu 2021.–2027. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule ning vaatama kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku kiiresti ja põhjalikult läbi, tehes seda võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2023. aasta esimeses kvartalis, et tagada liidu eelarves täiendav paindlikkus vajaduste täitmiseks, sealhulgas võimalus kasutada täies mahus ära vabastatud kulukohustused, et reageerida

ettenägematutele ja kiireloomulistele vajadustele; loodab, et võetakse arvesse Ukraina sõja pikaajalist mõju ja võetud erakorralisi meetmeid;

36. tuletab meelde, et praegu tugineb ainus jälgimismetoodika komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2021/2105, milles on kindlaks määratud sotsiaalkulutuste aruandluse metoodika, kuid seda ei saa pidada sotsiaalõiguste samba integreerimiseks taaste- ja vastupidavusrahastusse, kuna see on pigem aruandlus taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtud kulutuste kohta, kasutades makrokategooriaid, mida ei saa siduda ühegi sotsiaalse eesmärgiga; kutsub komisjoni üles lisama tulevasse mitmeaastasesse finantsraamistikku sotsiaalsete eesmärkidega seotud kuluprogrammi sotsiaalse süvalaiendamise metoodika; selline metoodika peaks andma jälgimissüsteemi, mille abil saab näha, kuidas konkreetsed meetmed aitavad kaasa konkreetse poliitilise prioriteedi saavutamisele, ning andma võimaluse kulusid liidu eelarve tasandil arvesse võtta ja koondada ning jälgida edusamme;
37. väljendab heameelt komisjoni rakendatud soolise võrdõiguslikkusega arvestava eelarvestamise klassifikatsiooni üle ning väljendab vajadust teha täiendavat tööd 0*programmide analüüsiga, aga ka kolmanda soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava rakendamise jälgimise metoodikaga; tuletab meelde, et COVID-19 pandeemiast tingitud majandus- ja sotsiaalkriis, sealhulgas soolise vägivalda juhtumite sagenemine, on mõjutanud naisi eriti negatiivselt; palub sellega seoses Daphne programmi rahastamist suurendada; rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ja sooline võrdõiguslikkus on peamine alus, mis võimaldab Euroopal saavutada täieliku potentsiaali; rõhutab Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi olulist rolli ning vajadust tagada selle ülesannete täitmiseks piisav rahastamine ja personal;
38. nõuab soolise võrdõiguslikkusega arvestavat eelarvestamist, võttes eelarveeraldiste määramisel arvesse eelmise eelarveperioodi sooteadlikku hindamist ja tagades võrdse osalemise eelarveprotsessis; rõhutab, et soolise võrdõiguslikkusega arvestav eelarvestamine nõuab ka eelarve sidumist soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidega, soolisele võrdõiguslikkusele tehtavate kulutuste jälgimist ning programmide ja kulutuste sootundliku läbivaatamise tagamist, et neid järgmisel perioodil kohandada.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	8.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 34 -: 5 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Sandra Pereira, Dragoş Pişlaru, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Mounir Satouri, Eugen Tomac, Romana Tomc, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alex Agius Saliba, Konstantinos Arvanitis, Carmen Avram, Rosa D'Amato, Lina Gálvez Muñoz, Pierfrancesco Majorino, Alin Mituța, Samira Rafeela, Eugenia Rodríguez Palop, Birgit Sippel, Véronique Trillet-Lenoir, Marie-Pierre Vedrenne
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pietro Bartolo, Morten Løkkegaard, João Pimenta Lopes

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

34	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Tomáš Zdechovský
RENEW	Jordi Cañas, Morten Løkkegaard, Alin Mituța, Dragoș Pîslaru, Samira Rafaela, Véronique Trillet-Lenoir, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Alex Agius Saliba, Carmen Avram, Pietro Bartolo, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Ilan De Basso, Estrella Durá Ferrandis, Lina Gálvez Muñoz, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Pierfrancesco Majorino, Birgit Sippel
THE LEFT	Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Rosa D'Amato, Katrin Langensiepen, Mounir Satouri

5	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Guido Reil
THE LEFT	Konstantinos Arvanitis, Sandra Pereira, João Pimenta Lopes

2	0
ECR	Elzbieta Rafalska
ID	Elena Lizzi

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

7.9.2022

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod (2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Pascal Canfin

ETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et liit peab olema pühendunud sellele, et saavutada vastupanuvõimeline, kestlik ja kõigi jaoks sotsiaalselt õiglane taastumine liidu 2023. aasta eelarve kaudu, viies lõpule liidu 2030. aasta läbivaadatud kliima-, energia- ja keskkonnanäesmärkide raamistiku; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama paketi „Eesmärk 55“ dokumentide sujuva vastuvõtmise ja rakendamise, et aidata tagada, et liit saavutaks oma 2030. aasta eesmärgid ja hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsuse, ja tunnistab samas vajadust liidu praegusi poliitikameetmeid oluliselt parandada, et need oleksid kooskõlas suundumusega, mis võimaldab hoida globaalse soojenemise alla 1,5 °C;
2. väljendab heameelt komisjoni kava „REPowerEU“ üle, mis aitab kiirendada rohepöört ja suurendada liidu energiasõltumatust, eelkõige lõpetada võimalikult kiiresti fossiilkütuste importimise Venemaalt; toonitab, et Euroopa rohelise kokkuleppe õiglase rakendamise kiirendamine vähendab nii liidu sõltuvust kolmandatest riikidest kui ka võimaldab saavutada meie kliima- ja energiaeesmärke; on ülimalt mures, et taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatüki uued rahalised vahendid on piiratud; väljendab seetõttu sügavat muret ettepaneku pärast kasutada heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) turustabiilsusreservi nende meetmete osaliseks rahastamiseks, kuna sellega seatakse ohtu HKS-i finants- ja keskkonnanäeline terviklikkus, ja rõhutab samas kohustust vältida rahastamispuudujäägi tekkimist, tagada HKS-i süsteemi terviklikkus ja suutlikkus saavutada 2030. aasta kliimaeesmärk ning uurida kõiki HKS-i määruse kohaldamisalasse kuuluvaid võimalusi nii kliimaeesmärkide kui ka kava „REPowerEU“ täitmiseks; rõhutab sellega seoses, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 191 kohaselt on liit võtnud kohustuse püüda tagada keskkonnakaitse kõrge tase ja parandada selle kvaliteeti, kohaldades muu hulgas ettevaatusprintsipi ja põhimõtteid, mille järgi tuleks võtta ennetusmeetmeid ja heastada keskkonnakahju eeskätt selle tekkimise kohas ning mille kohaselt peaks maksma saastaja; on lisaks veendunud, et komisjon ja liikmesriigid peavad kava „REPowerEU“ rakendamise ajal tagama igal ajal õiguskaitse kättesaadavuse; tuletab meelde, et söekütel töötavate elektrijaamade taaskäivitamine mõnes liikmesriigis ohustab otseselt liidu eesmärki vähendada 2030. aastaks

kasvuhoonegaaside heidet 55 %;

3. nõuab veel kord kahjulike toetuste järkjärgulist kaotamist ning kõigi ELi fondide ja programmide vahelist sidusust; nõuab kindlalt, et projektid ja programmid, mis ei ole kooskõlas eesmärgiga piirata globaalset soojenemist nii, et see jääks alla 1,5 °C, või eesmärgiga peatada ja pöörata tagasi elurikkuse vähenemine, ei tohiks kooskõlas olulise kahju ärahoidmise põhimõttega olla ELi eelarvest toetuse saamiseks kõlblikud; tuletab meelde, et kaheksandas keskkonnaalases tegevusprogrammis on sätestatud eeltingimus keskkonnakahjulike toetuste järkjärguliseks kaotamiseks, sealhulgas kehtestades fossiilkütuste toetuste järkjärguliseks kaotamiseks tähtaja, mis on kooskõlas eesmärgiga hoida globaalne soojenemine alla 1,5 °C, ning siduva liidu raamistiku, mille abil jälgida, kuidas liikmesriikidel kokkulepitud meetodika alusel fossiilkütuste toetuste järkjärguline kaotamine edeneb, ja anda edusammude kohta aru;
4. loodab, et liidu eelarve ja taasterahastu kulutuste abil saavutatakse kliima ja elurikkuse peavoolustamise eesmärgid kooskõlas institutsioonidevahelises kokkuleppes¹ sätestatud eesmärkidega; tuletab meelde mitmeaastases finantsraamistikus elurikkusega seotud kulutustele seatud eesmäärke, mis alates 2024. aastast on 7,5 % ja alates 2026. aastast 10 %; rõhutab, et tuleks teha kõik, mis võimalik, et alates 2023. aastast moodustaksid elurikkusega seotud kulutused 10 %; väljendab sellega seoses heameelt pingutuste üle muuta aruandlus läbipaistvamaks ja kõikehõlmavamaks, eelkõige seoses kliimaküsimuste peavoolustamise selgitustega programmide tegevuskulude eelarvestuses (liidu 2023. aasta eelarve projekti töödokument nr 1)², komisjoni 2023. aasta eelarvestuse³ asjakohase peatükiga ning komisjoni talituste töödokumendiga kliimaküsimuste peavoolustamise struktuuri kohta⁴, ning rõhutab vajadust teha piisavaid järelhindamisi ja teha tööd aruandekuupäeva detailsusega; kutsub komisjoni üles võtma arvesse Euroopa Kontrollikoja järeldusi kliimameetmetega seotud kulutuste tegelikust suuremana näitamise kohta⁵, eelkõige seoses peavoolustamise eesmärkidega ühises põllumajanduspoliitikas (ÜPP), ning rõhutab sellega seoses ÜPP strateegiakavade ja elurikkusega seotud kulutuste tähtsust⁶; kutsub liikmesriike üles tagama elurikkuse küsimuse lisamise partnerluslepingutesse ja rakenduskavadesse, samuti oma ÜPP strateegiakavadesse, ning suurendama jõupingutusi, et saavutada võimalikult kiiresti mitmeaastases finantsraamistikus seatud eesmärk kulutada elurikkuse valdkonnale vähemalt 10 %; väljendab heameelt elurikkuse rahastamist ja sellega seotud kulutuste jälgimist käsitleva lõpparuande üle⁷ ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles selles

¹ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 4331, 22.12.2020, lk 28–46).

²https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/wd_i_final_web_v2_kv_ao22003enn.pdf

³https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/wd_0_final_web_v4_kv_ao22002enn.pdf

⁴ „Climate Mainstreaming Architecture in the 2021-2027 Multiannual Financial Framework“ (Kliimaküsimuste peavoolustamise struktuur mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027) (SWD(2022)0225 final, 20.6.2022).

⁵ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne ELi 2014.–2020. aasta eelarve kliimakulutuste kohta.

⁶ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne: „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

⁷ Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektoraat, Nesbit, M., Whiteoak, K., Underwood, E., *et al.*, „Biodiversity financing and tracking: final report“ (Elurikkuse rahastamine ja sellega seotud kulutuste jälgimine: lõpparuanne), 2022.

esitatud soovitusi kiiresti rakendama; kutsub komisjoni üles tagama kliimamuutustega kohanemise mehhanismi rakendamise, et võtta parandusmeetmeid ja seeläbi kõrvaldada võimalikud lüngad ELi eri rahastamisprogrammide kliimameetmetega seotud kulutuste eesmärkide saavutamisel;

5. rõhutab, et üle 50 % elurikkuse kogukulutustest prognoositakse varasema meetoodika alusel⁸; sealjuures ei ole Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi 2023. ja 2027. aasta prognoose veel kooskõlas ÜPP strateegiakavadega ajakohastatud; toonitab, et ajavahemikul 2021–2030 on elurikkuse rahastamise puudujääk ligikaudu 18,69 miljardit eurot aastas⁹; nõuab elurikkusega seotud kulutuste jälgimise meetoodika täielikku ajakohastamist võimalikult kiiresti ja rõhutab vajadust kõrvaldada rahastamispuudujääk kooskõlas kõnealuse aruande punktiga 3;
6. nõuab viivitamatuid meetmeid ja pidevat tööd, et saavutada üldine eesmärk eraldada mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kulutustest kliimaeesmärkidele vähemalt 30 % ning mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest elurikkuse eesmärkidele 2024. aastal 7,5 % ning 2026. ja 2027. aastal vähemalt 10 %, mida järgmises mitmeaastases finantsraamistikus suurendatakse, võttes samal ajal arvesse kliima- ja elurikkuse eesmärkide praegust kattumist; väljendab muret eelarvestuse viimaste andmete pärast, mis osutavad otsesele ohule, et elurikkusega seotud 2026. ja 2027. aasta kulukohustusi ei täideta; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ELi 2023. aasta eelarveprojekti moodustab elurikkusele kaasaitav osa vaid 5,5 %; tuletab meelde, et määruse (EL) 2021/241 alusel tehtavatest kulutustest peaks 37 % aitama kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele;
7. väljendab heameelt elurikkusega seotud kulutusi käsitleva aruandluse üle ja komisjoni avaldatud uuringu üle, millega toetatakse elurikkusega seotud kulutuste jälgimise meetoodikat, üleminekut tulemuspõhistele (mõjupõhistele) näitajatele ning institutsioonidevahelises kokkuleppes kokku lepitud peavoolustamise eesmärkide saavutamise prognoosi; rõhutab vajadust tagada järjepidevus kliima ja elurikkuse rahastamise vahel; tuletab meelde ÜPP esmatähtsust elurikkuse peavoolustamisel ja kutsub komisjoni üles rakendama sellega seoses uuringus esitatud soovitusi; kutsub komisjoni üles tegelema kontrollikoja tõstatatud probleemidega seoses elurikkusega seotud kulutuste ebatõhususega ÜPP raames¹⁰;
8. kutsub komisjoni üles avaldama iga-aastase eelarve esitamisel selliste kulutuste summad ja osakaalud, mis aitavad kaasa nii elurikkuse kui ka kliimaeesmärkide saavutamisele; väljendab heameelt komisjoni jõupingutuste üle mõjuaruannete koostamisel ja nõuab, et need saaksid võimalikult kiiresti tulemusaruandluse raamistiku korrapäraseks osaks;
9. rõhutab, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes kestliku rahanduse kohta, et olulise kahju ärahoidmise põhimõtet ei kohaldata kõigi ELi kulutuste suhtes ning et mitu ELi

⁸ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/performance-and-reporting/mainstreaming/biodiversity-mainstreaming_et

⁹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/793eb6ec-dbd6-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-258471562> (lk 14).

¹⁰ Eriaruanne nr 13/2020: „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

rahastamisprogrammi võimaldavad rahastada keskkonnale kahjulikke tegevusi¹¹; rõhutab vajadust tagada, et olulise kahju ärahoidmise põhimõtte integreeritakse vastavalt institutsioonidevahelisele kokkuleppele eelarve täitmise kaudu kõikidesse liidu tegevustesse, sh taaste- ja vastupidavusrahasse, ning väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle muuta finantsmäärust, et lisada sellesse olulise kahju ärahoidmise põhimõtte kooskõlas liidu võetud kohustusega tagada kestlik rahandus ja rohepööre; kutsub komisjoni üles jälgima olulise kahju ärahoidmise põhimõtte nõuetekohast rakendamist ning vajaduse korral võtma kohe parandusmeetmeid;

10. tuletab meelde vajadust eraldada liidu 2023. aasta eelarves piisavalt inim- ja rahalisi ressursse ELi elurikkuse strateegia 2030, strateegia „Talust taldrikule“, ELi mullastrateegia, tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse, ELi metsastrateegia, ELi ringmajanduse tegevuskava, kestlikkust toetava kemikaalistrateegia ja nullsaaste tegevuskava rakendamiseks; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et komisjon ei tegele süstemaatiliselt keskkonna peadirektoraadi töötajate vähesuse püsiva probleemiga ega taga inimressursside olulist suurendamist; kutsub sellega seoses komisjoni üles kindlustama viivitamata piisava arvu töötajaid direktoraatides, mis peavad tagama nende strateegiate täieliku rakendamise; on jätkuvalt mures asjaolu pärast, et komisjoni keskkonna peadirektoraadi töötajate arvu on viimastel aastatel märkimisväärselt vähendatud ja et hoolimata ELi roheline kokkuleppe tegevuskavast tulenevast töökoormusest moodustab see kogu komisjoni töötajate arvust vaid 1,4 %; on veendunud, et kui komisjon ei võta kohustust see probleem lahendada, seab ta ohtu ELi poliitikameetmete rakendamise ja järgimise tagamise ning kahjustab keskkonna peadirektoraadi ametnike tervist; kutsub lisaks üles suurendama märkimisväärselt eelarvetoetust uuele programmile LIFE ja õiglase ülemineku fondile ning kõigile muudele looduskaitset toetavatele ja kaitsvatele programmidele;
11. märgib, et Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) keskendub oma investeringutes mitmele peamisele prioriteetsel valdkonnale, mida nimetatakse ka valdkondlikuks keskendumiseks, eraldades 30 % keskkonna- ja kliimameetmetele; väljendab heameelt asjaolu üle, et liikuvuse kontekstis toetab ERF edukat üleminekut alternatiivkütustele, jõuseadmetele ja keskkonnahoidlikele sõidukitele;
12. märgib vajadust tagada liidu 2023. aasta eelarves piisavad vahendid ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks;
13. võtab teadmiseks liidu elanikkonnakaitse mehhanismile eraldatud 45 miljoni euro võimalikult kiire rakendamise; rõhutab siiski, kui oluline on eraldada aastatel 2024–2027 piisavad rahalised vahendid, tagamaks et liit suudab ühiselt reageerida sellistele hädaolukordadele nagu pandeemiad, tulekahjud, üleujutused ja muud ettenägematud sündmused;
14. tuletab meelde, kui oluline on võtta nõuetekohaselt arvesse COVID-19 pandeemiast saadud kogemusi seoses rahvatervise ning taskukohaste ja kättesaadavate tervishoiu- ja hooldusteenustega; nõuab sellega seoses, et liidu 2023. aasta eelarves suurendataks lisaks programmile „EL tervise heaks“ toetust ka Euroopa terviseliidule, järgides terviseühitsuse põhimõtet ja lähenemisviisi „tervis kõikides poliitikavaldkondades“, võttes eelkõige arvesse, et oluline osa programmi „EL tervise heaks“ vahenditest on

¹¹ <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=59378>

juba eraldatud ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutusele (HERA) ning eelkõige Euroopa Raviameti (EMA) ja Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) volituste laiendamisele ning HERA loomisele; rõhutab, et ELi asutuste ja organite tegevuse põhirahastamine ei tohi sõltuda lühiajalistest rahastamisprogrammidest, nagu programm „EL tervise heaks“, ega vähendada vaikumisi muude tervisevaldkonna tegevuste rahastamist; märgib murega, et programmi „EL tervise heaks“ eelarve on eelmise aastaga võrreldes märkimisväärselt väiksem, ning rõhutab vajadust seda summat suurendada, et asjakohaselt rahastada ettenähtud tegevusi; rõhutab, et SARS-CoV-2 uued tüved kujutavad endast liidu rahvatervise valdkonnale probleemi ning seetõttu tuleks ennetusele, valmisolekule ja kaitsele eraldada piisavalt vahendeid; rõhutab, kui oluline on luua uute SARS-CoV-2 murettekitavate variantide jaoks pikaajaline, sidus ja koordineeritud strateegia, mis hõlmab nii meditsiinilisi kui ka muid vastumeetmeid; nõuab programmi „EL tervise heaks“ raames vaimse tervisega seotud erimeetmete võtmist, et tegeleda vaimse tervise probleemidega, eelkõige nendega, mille on põhjustanud COVID-19 pandeemia; nõuab lisameetmeid ja rahalisi vahendeid antimikroobikumiresistentsusega seotud probleemide lahendamiseks; rõhutab, et tervisevaldkonna teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute suurendamiseks tuleks eraldada piisavalt vahendeid;

15. märgib murega, et liikmesriikides ühtse Euroopa terviseandmeruumi ettepanekuga kaasneva turvalise ja koostalitlusvõimelise digitaalse terviseandmete taristu rajamiseks puuduvad rahalised vahendid;
16. tuletab meelde, et oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks peavad keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni pädevusalasse kuuluvad liidu asutused (EEA¹², ECHA¹³, EMA¹⁴, ECDC¹⁵ ja EFSA¹⁶) olema piisavalt rahastatud ja neil peab olema piisavalt töötajaid; peab kahetsusväärseks ECDC ja EMA eelarve kärpimist; märgib, et EEA-le hiljuti antud uute ülesannete täitmiseks on operatiivtöötajad olemas, kuid tugipersonali osakaal nende suhtes on märkimisväärselt vähenenud, mistõttu on vaja lisavahendeid, et asutus saaks täita oma ülesandeid, sealhulgas seoses Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrguga (EIONET); rõhutab, et asutuste töötajate arvu vähenemine võib muu hulgas ohustada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamist või keskkonna- ja rahvaterviseriskide edukat ennetamist ja juhtimist; rõhutab, et asutused ei tohiks olla olukorras, mille tõttu nad peaksid seadma negatiivseid prioriteete; toonitab, et asutustele uute ülesannete määramisega peaksid kaasnema piisavad lisavahendid;
17. rõhutab läbipaistvuse tähtsust avaliku sektori asutuste, sealhulgas ELi institutsioonide, organite ja asutuste rahastamisel; rõhutab, et ELi organite sõltumatus ja usaldusvärsus on äärmiselt oluline ning seetõttu tuleb kõigi tegevuste kaudu tagada läbipaistvuse kõrge tase, et vältida õigusaktide ettevalmistamise mõjutamist ja tagada kodanike usaldus ELi otsustusprotsessi vastu;
18. kinnitab veel kord oma täielikku pühendumist omavahendite süsteemile, mis suudab

¹² Euroopa Keskkonnaamet.

¹³ Euroopa Kemikaaliamet.

¹⁴ Euroopa Raviamet.

¹⁵ Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus.

¹⁶ Euroopa Toiduohutusamet.

aidata kaasa liidu kliima-, keskkonna- ja tervise-eesmärkide saavutamisele; toonitab vajadust hinnata inflatsiooni mõju liidu eelarvele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	30.8.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 59 -: 9 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Malin Björk, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Nathalie Colin-Oesterlé, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Emmanouil Fragkos, Malte Gallée, Catherine Griset, Anja Hazekamp, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyrali, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Stefan Berger, Michael Bloss, Biljana Borzan, Milan Brglez, Catherine Chabaud, Asger Christensen, Rosanna Conte, Nicolás González Casares, Stelios Kympouropoulos, Robert Roos, Christel Schaldemose, Susana Solís Pérez, Róza Thun und Hohenstein, Marie Toussaint
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Rosa D'Amato, Herbert Dorfmann, Claudia Gamon, Ladislav Ilčić, Juozas Olekas, Jutta Paulus, Sven Simon, Lucia Vuolo

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

59	+
NI	Edina Tóth
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Stefan Berger, Nathalie Colin-Oesterlé, Herbert Dorfmann, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kympouropoulos, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Dolors Montserrat, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Christine Schneider, Sven Simon, Maria Spyraki, Lucia Vuolo, Pernille Weiss
RENEW	Catherine Chabaud, Asger Christensen, Claudia Gamon, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Susana Solís Pérez, Nicolae Ștefănuță, Róza Thun und Hohenstein, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Emma Wiesner, Michal Wiezik
S&D	Biljana Borzan, Milan Brglez, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Cyrus Engerer, Nicolás González Casares, César Luena, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Christel Schaldemose, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
THE LEFT	Malin Björk, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace
VERTS/ALE	Michael Bloss, Rosa D'Amato, Eleonora Evi, Malte Gallée, Yannick Jadot, Tilly Metz, Jutta Paulus, Marie Toussaint

9	-
ECR	Sergio Berlato, Emmanouil Fragkos, Ladislav Ilčić, Joanna Kopcińska, Robert Roos, Anna Zalewska
ID	Rosanna Conte, Catherine Griset, Sylvia Limmer

1	0
NI	Ivan Vilibor Sinčić

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

5.10.2022

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Christian Ehler

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et liidu 2023. aasta eelarves tuleks arvesse võtta Venemaa Ukraina-vastase agressiooni otseseid tagajärgi ning anda Ukrainale otsest toetust ning tugevdada liidu avatud strateegilist autonoomiat, energiasõltumatust ja kaitsevõimet, aga ka teiseseid tagajärgi, näiteks enneolematult kõrgeid energiahindu; kordab, et Ukrainale tuleb anda abi – nii inimestele, kes Venemaa agressiooni tõttu riigist põgenevad, kui ka neile, kes Ukrainasse jäävad;
2. peab kahetsusväärseks, et nõukogu tegi 2023. aasta eelarvet käsitlevas seisukohas ettepaneku programmi „Euroopa horisont“ kärpida; on kindlalt veendunud, et nõukogu tõttu võib liidu usaldusväärsus väheneda, kui kärbitakse programmi „Euroopa horisont“ eelarvet, mis on hädavajalik, et rakendada liidus hiljuti vastu võetud ulatuslikke kliima- ja digivaldkonna õigusakte, mis sõltuvad suurel määral tehnoloogiliste ja mittetehnoloogiliste uuenduste väljatöötamiseks vajalikest teadusuuringutest ja innovatsioonist; tuletab meelde, et rubriigi 1 assigneeringute kärpimisega seatakse ohtu liidu 2030. aasta ja 2050. aasta energia-, kliima- ja digieesmärkide saavutamise seoses kvaliteetsete töökohtade loomisega;
3. nõuab, et finantsmääruse artikli 15 lõikes 3 sätestatud õigused kasutataks täielikult ära, et eraldada kõik kättesaadavad 2020. ja 2021. aasta kulukohustustest vabastatud assigneeringud programmile „Euroopa horisont“; on kindlalt vastu selle artikli väärkasutamisele ja nõuab kindlalt alternatiivseid lahendusi, et eraldada Euroopa kiibimääruse alusel programmile „Digitaalne Euroopa“ lisasumma;
4. on selle vastu, et programmi „Euroopa horisont“ eelarvet kasutataks uute algatuste rahastamiseks ja toetab igati põhimõtet, et uutele algatustele tuleks eraldada summad, mis ei ole ette nähtud muudele programmidele; on kindlalt veendunud, et sellistel algatustel ja programmidel nagu ELi kiibimäärus ja turvalise ühenduvuse algatus jms peaksid olema oma rahalised vahendeid, et nad ei seaks ohtu teisi liidu programme ega projekte;

5. on väga mures selle pärast, et rahastamisvahendi „Accelerator“ ellurakendamine ebaõnnestus, ja on veendunud, et taotlejatelt ei tohiks nõuda, et nad kulutaksid taotlusele aega, kuni ei ole kindel, et programmi saab kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ õigusaktidega ellu viia; teeb ettepaneku paigutada nimetatud rahastamisvahendile ette nähtud eelarvesumma reservi, kuni ta on veendunud, et eespool nimetatud kindlus on tagatud tööprogrammi vastuvõtmisega, milles esitatakse Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi tulevaseks haldamiseks rahuldav kava;
6. kutsub nõukogu ja komisjoni üles eraldama piisavalt rahalisi vahendeid, et saavutada kava „REPowerEU“ eesmärgid; tuletab veel kord meelde, et neid investeeringuid ei tohiks teha liidu üldisemasse konkurentsivõimesse ja strateegilisse autonoomiasse tehtavate investeeringute arvelt ning, kuna kaval „REPowerEU“ on ka solidaarsus- ja ühtekuuluvuseesmärgid, on selle investeerimisvajadused selliste vahenditega nagu taaste- ja vastupidavusraha, Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond loomulikult kooskõlas; toetab komisjoni ettepanekut kasutada turustabiilsusreservis hoitavaid heitkoguste ühikuid, et saada enampakkumise abil 20 miljardit eurot ja rahastada sellest vajalikku taristut, et liidu sõltuvust Venemaa gaasist ja naftast vähendada;
7. nõuab, et kooskõlas Euroopa Parlamendi 14. septembri 2022. aasta resolutsiooniga algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta¹ võetaks programmi „Euroopa horisont“ 2023. ja 2024. aasta tööprogrammi alusel koordineerimis- ja toetusmeetmeid, et valmistada ette uue Euroopa Bauhausi missioon, mis peaks algama programmi „Euroopa horisont“ teises pooles;
8. rõhutab, et liidu 2023. aasta eelarvega tuleks muu hulgas spetsiifiliste energiatõhususe ja taastuvenergia kasutuselevõtmisega seotud meetmete abil tagada piisava toetuse andmine kõige vähem kindlustatud kodanikele, kes on energiakriisi ning selle sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede tõttu raskes olukorras;
9. tuletab meelde, et tingimata tuleb suurendada liidu majanduse vastupanuvõimet ja liidu tööstuse konkurentsivõimet; tuletab meelde, et avatud tehnoloogiline sõltumatus, kestlik majanduskasv ja kvaliteetsete töökohtade loomine on väga olulised, et saavutada liidu pikaajalised energia- ja kliimaeesmärgid;
10. toetab kehtivaid meetmeid, mis on mõeldud otse kodanikele ja ettevõtjatele, eelkõige vaestele ja vähekindlustatud kodanikele ja VKEdele, samuti praegusel kriisiperioodil töötajate kaitsmiseks, sealhulgas energiatõhususe ja taastuvenergia kiire kasutuselevõtu toetamise kaudu; kordab selle olukorra mõju energiaturule, energiamahukatele tööstusharudele ja mõjutatud sektoritele; kutsub sellega seoses komisjoni üles andma riigiabi taotlemise ja selle kiire heakskiitmise kohta soovitusi;
11. rõhutab, et COVID-19 puhangu mõju ja tagajärgede tõttu tulid esile tervishoiusüsteemide puudused ja vajadus teha terviseteemalistesse teadusuuringutesse avaliku sektori investeeringuid, et parandada kodanike elukvaliteeti;
12. peab seda, et nõukogu soovib ITERile antavat liidu toetust 120 miljoni võrra kärpida, äärmiselt kahetsusväärseks, sest see oleks kogu projekti elluviimise seisukohast halb,

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0319.

eriti kuna selle abil võiksid liikmesriigid saada odavat, kvaliteetset ja kliimaneutraalset energiat;

13. nõuab, et kõigile tööstus-, teadus- ja energiapoliitika valdkonda kuuluvatele ametitele ja liidu organitele, eelkõige Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile, Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametile ja ELi Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile, eraldataks piisavalt rahalisi vahendeid ja töötajaid.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	3.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 37 -: 1 0: 16
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Paolo Borchia, Marc Botenga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Marie Dauchy, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Jens Geier, Bart Groothuis, Christophe Grudler, András Gyürk, Ivo Hristov, Łukasz Kohut, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Marisa Matias, Georg Mayer, Dan Nica, Niklas Nienaaß, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Markus Pieper, Clara Ponsatí Obiols, Manuela Ripa, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Viktor Uspaskich, Henna Virkkunen, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Franc Bogovič, Damien Carême, Jakop G. Dalunde, Alicia Homs Ginel, Adriana Maldonado López, Jutta Paulus, Jordi Solé, Ivan Štefanec
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Svenja Hahn, Colm Markey

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

37	+
ECR	Grzegorz Tobiszowski
NI	András Gyürk, Viktor Uspaskich
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Andrius Kubilius, Colm Markey, Markus Pieper, Ivan Štefanec, Riho Terras, Henna Virkkunen
RENEW	Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Svenja Hahn, Morten Petersen
S&D	Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Jens Geier, Alicia Homs Ginel, Ivo Hristov, Łukasz Kohut, Miapetra Kumpula-Natri, Adriana Maldonado López, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Carlos Zorrinho

1	-
ID	Georg Mayer

16	0
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Marie Dauchy, Isabella Tovaglieri
NI	Clara Ponsatí Obiols
THE LEFT	Marc Botenga, Marisa Matias
VERTS/ALE	Damien Carême, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Niklas Nienaeß, Jutta Paulus, Mikuláš Peksa, Manuela Ripa, Jordi Solé, Marie Toussaint

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

13.7.2022

SISETURU- JA TARBIAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Andreas Schwab

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib, et eelarvemenetluses vastutab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon 1. rubriigi (ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond), sh eelarvepeatükide 03 02 (ühtse turu programm), 03 03 (ELi pettustevastase võitluse programm) ja 03 05 (tollikoostöö) eest;
2. nõuab asjakohaseid ja tõhusaid algatusi ühtse turu taastamiseks, edasiseks süvendamiseks ja väljakujundamiseks – toetades samal ajal üleminekut digitaalsele, kestlikule ja CO₂-neutraalsele sotsiaalsele turumajandusele –, kõrgetasemelise kaitse tagamise kaudu Euroopa tarbijate huvide kaitsmiseks ning nelja vabaduse kasutamist takistavate põhjendamatute ja ebaproportsionaalsete tõkete kõrvaldamiseks, et muuta ühtne turg tugevamaks ja vastupidavamaks, suurendamaks ELi kaubavooge ja parandamaks väärtusahelaid, aidates sellega kaasa majanduskasvule; rõhutab, et ühtne turg on ringluspõhise, CO₂-neutraalse ning ressursi- ja energiatõhusa majanduse saavutamiseks keskse tähtsusega;
3. rõhutab eelkõige, et teenuste vaba liikumisega kaasnevad suured võimalused, mida on aga endiselt kasutatud liiga vähe, ning nõuab piiriülese teenustekaubanduse edendamiseks algatusi ja meetmeid, austades samal ajal täielikult teenuste osutamise vabadust ja võttes arvesse liikmesriikide õigust reguleerida teenuseid üldistes avalikes huvides, järgides samal ajal mittediskrimineerimise, vajalikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume;
4. märgib, et COVID-19 kriisi majanduslikud tagajärjed mõjutavad Euroopa ettevõtjaid ja tarbijaid veel kaua aega ning selle tõttu tekivad isikute, kaupade ja teenuste vabas liikumises moonutused; nõuab seetõttu, et ühtse turu kaitsmiseks ning tarbijate ning mikro- ja väikeettevõtjate toetamiseks võetaks meetmeid ühtse turu programmi kaudu, millel on majanduse taastamise protsessis ning rohe- ja digipöördes keskne roll;
5. märgib, et ka Venemaa õigusvastane ja alusetu Ukraina-vastane sõda on mõjutanud kõiki ettevõtjaid, kes Euroopa majandussektorites tegutsevad, eelkõige väikeseid ja keskmise

suurusega ettevõtjaid, ning ühtset turgu ning selle tagajärjel on tarneahelates ja kaubavoogudes tekkinud häired; nõuab seetõttu, et loodaks stiimulid, millega muuta ühtne turg vastupidavamaks ja vähendada sõltuvust, mitmekesistada tarneahelaid ning tõhustada demokraatlike sarnaselt meelestatud riikidega rahvusvahelist koostööd ja kaubandust;

6. rõhutab, et digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusaktiga tugevdatakse digimajandust, tagatakse tarbijatele internetis kaitse, tagatakse digiturul õiglus ja konkurentsile avatus ning kehtestatakse veebiplatvormide ja pääsuvalitsejate tegevuse kohta selged normid; rõhutab, et mõlema määruse sätete jõustamiseks peab komisjonil olema piisavalt suur personal ning seda tuleb Euroopa Liidu eelarves arvesse võtta;
7. rõhutab, et kiire teabevahetuse süsteemi (RAPEX) ümberkujundamine ja ajakohastamine peaks olema eelarveprioriteet, et süsteem saaks täielikult toimida ja selle abil oleks võimalik Euroopa kodanikke ohtlike toodete eest kaitsta;
8. rõhutab, et on vaja lisameetmeid, et puuetega inimestel oleks ühtsele turule nii internetis kui ka väljaspool seda täiesti vaba pääs; rõhutab lisaks, et selle eesmärgi toetamiseks ja kehtiva liidu õiguse täielikuks rakendamiseks peaks liit tagama rahastuse ja projektid;
9. kordab, et ajakohastamiseks tolliliitu, et toetada liidu tolliseadustiku rakendamist ning elektrooniliste ja rohkem automatiseeritud tollisüsteemide arendamist, peaks kulukohustuste assigneeringute summa olema piisav ja asjakohane; rõhutab, et tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna nõuetekohaseks rakendamiseks peaksid liikmesriikide ametiasutustele olema kättesaadavad piisavad vahendid; rõhutab, et kui tolliasutustel ei ole piisavalt ressursse ega töötajaid, võib siseturu ja tolliliidu nõuetekohane toimimine ohtu sattuda;
10. rõhutab, et ELi rahastatud projektid peavad liikmesriikides olema nähtaval ja läbipaistvad; ergutab sellega seoses ELi kulutusi ühtsel turul paremini jälgima, näiteks tähistama liikmesriikides ELi eelarvest rahastatud projekte nii, et need hakkaksid paremini silma; palub komisjonil hinnata liikmesriikide võimalusi ja parimaid tavasid ning vajaduse korral pakkuda tõhusaid lahendusi, et parandada ELi eelarvekulutuste, sealhulgas ELi rahastatavate projektide kulude jälgitavust ja läbipaistvust; kutsub komisjoni üles tõhustama eelarve tulemuslikkuse järelevalvet, parandades pidevalt tõhusaid ja tulemuspõhiseid näitajaid, et saavutada tulemuslikum eelarve, tarbijate heaolu ning kodanike ja ettevõtjate jaoks suurem väärtus;
11. palub Euroopa Komisjonil siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni vastutusalas olevate katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete kohta tehtavaid ettepanekuid toetada.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	12.7.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 37 -: 0 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alex Agius Saliba, Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Andrea Caroppo, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Maria-Manuel Leitão-Marques, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marco Campomenosi, Salvatore De Meo, Malte Gallée, Ivars Ijabs, Katrin Langensiepen, Antonio Maria Rinaldi, Dominik Tarczyński, Edina Tóth, Kosma Złotowski

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

37	+
ECR	Adam Bielan, Eugen Jurzyca, Dominik Tarczyński, Kosma Złotowski
NI	Edina Tóth
PPE	Pablo Arias Echeverría, Andrea Caroppo, Deirdre Clune, Salvatore De Meo, Krzysztof Hetman, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
RENEW	Andrus Ansip, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Ivars Ijabs, Morten Løkkegaard, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Alex Agius Saliba, Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, René Repasi, Christel Schaldemose
VERTS/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Marcel Kolaja, Katrin Langensiepen

0	-

7	0
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Marco Campomenosi, Virginie Joron, Antonio Maria Rinaldi
THE LEFT	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

4.10.2022

TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Vlad Gheorghe

ETTEPANEKUD

Transpordi- ja turismikomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et liidu transpordisektor on ülioluline liidu majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase arengu ja kestlikkuse jaoks ning selle eesmärk peaks olema tagada liidu piirkondade territoriaalne juurdepääsetavus, ühenduvus ja sidusus, pöörates erilist tähelepanu äärealadele, maapiirkondadele, saartele ja äärepoolseimatele piirkondadele ning muudele ebasoodsas olukorras olevatele piirkondadele;
- B. arvestades, et transport on 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamise ja Euroopa kliimamääruses sätestatud kasvuhooonegaaside heite vähendamise vahe-eesmärkide saavutamise tähtsaim tegur, alustades vähemalt 55 %-st 2030. aastaks; arvestades, et vaja on rohkem investeringuid, et kiirendada kaasavat ja sotsiaalselt õiglast üleminekut säästvale ja arukale liikuvusele kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega, sealhulgas paketi „Eesmärk 55“ ja kava „REPowerEU“ kohaseid algatusi;
- C. arvestades, et turism on liidu majanduse jaoks oluline sektor ja kiirendab majanduskasvu paljudes teistes sektorites, andes otseselt ja kaudselt rohkem kui 10 % ELi SKPst ja hõlmates üle 11 % tööjõust, ning et turismil on oluline roll konkurentsivõime, tööhõive ja sotsiaalse heaolu edendamisel, eriti piirkondades, mis sõltuvad liigselt turismist, ja see aitab kaasa territoriaalsele ühtekuuluvusele; arvestades, et olulise rolli säilitamiseks Euroopa rohelises kokkuleppes on vaja säästvat turismi, mis tagaks stabiilsed töökohad ja nõuetekohased töötingimused;
- D. arvestades, et transpordi- ja turismisektor kuuluvad sektorite hulka, mida COVID-19 kriis tabas kõige rängemalt, ning nüüd mõjutab neid Venemaa sõda Ukraina vastu; arvestades, et selle tulemusena on kadunud või ohus miljonid töökohad; arvestades, et liidu transpordisektor peab muutuma Venemaa fossiilsetest energiaallikatest sõltumatuks ja vältima mis tahes tulevast sõltuvust üksikutest riikidest või maailma piirkondadest kriitilise tähtsusega energia, kütuste või toorainete tarnimisel, sealhulgas mis puudutab akude tootmist akutoitega elektrisõidukitele ja energia salvestamise lahendusi;

- E. arvestades, et tõsised reisihäired paljudes ELi lennujaamades, sealhulgas tuhandete lendude tühistamine, kaotsiläänud pagas, rängad hiline mised jne on peamiselt tingitud selles sektoris valitsevast suurest tööjõupuudusest;
- F. arvestades, et kõrged inflatsioonimäärad võivad kulude ootamatu suurenemise tõttu kahjustada taristuprojektide rahalist usaldusväarsust projektide elluviijate ja transpordiettevõtjate jaoks; arvestades, et kiirest inflatsioonist tulenev oht majandusele nõuab piisavate rahaliste vahendite eraldamist, et tugevdada liidu turismisektori kestlikkust, ning säästva turismi tegevuskava kiiret väljatöötamist;
1. rõhutab, et transpordiprojektide asjakohane rahastamine on oluline, et hoogustada liidu taastumist ning rohe- ja digipöörde, sealhulgas sellega seotud Euroopa kliimamääruses toodud heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama olemasolevaid rahastamisvahendeid – Euroopa ühendamise rahastut, taaste- ja vastupidavusrahastut, Ühtekuuluvusfondi, InvestEUd, Euroopa Regionaalarengu Fondi – selgelt ja täiendavalt, et suurendada nende mõju taastumisele, tagades samal ajal piisava pikaajalise rahastamise liidu transpordiprojektidele, millel on suurim võimalik Euroopa lisaväärtus ja investeringutasuvus, keskendudes ka liidu äärealadele ja kõige ebasoodsamas olukorras olevatele piirkondadele;
 2. kordab, et Euroopa ühendamise rahastul on väga oluline roll kestliku, omavahel ühendatud, ohutu ja turvalise taristu (sealhulgas veoautode parkimisalad) ohutuse üleeuroopalise võrgustiku arendamisel ja õigeaegsel väljakujundamisel ning kodanike suuremal kaasamisel liidu teedevõrgu hindamisse, nagu on ette nähtud direktiiviga (EL) 2019/1936; võtab teadmiseks, et Euroopa ühendamise rahastu 2023. aasta transpordieelarve on 2022. aastaga võrreldes veidi suurem, kuid märgib, et suurenemist piiravad praegune majanduslik olukord, kõrge inflatsioonimäär ja geopoliitiline olukord ning transpordisektori sellest tulenevad suurenevad vajadused; tuleb lisaks meelde, et komisjoni kava „REPowerEU“ näeb ette Euroopa ühendamise rahastu vahendite kasutuselevõtmise, et saavutada taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise, taristu ja lõppkasutusseadmetega seotud eesmärgid; kordab oma nõudmist suurendada Euroopa ühendamise rahastu programmi rahastamist;
 3. märgib suure murega, et ettepanekus Euroopa kiipide õigusakti kohta nähakse ette Euroopa ühendamise rahastu transpordi- ja digivaldkonna rahastamispaketi vahendite ümberjaotamine sellele uuele algatusele, võttes Euroopa ühendamise rahastu eelarvest 400 miljonit eurot, sealhulgas 150 miljonit eurot Euroopa ühendamise rahastu digitaalvaldkonna eelarvest ja 250 miljonit eurot Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna eelarvest, mis jaotatakse ümber Euroopa kiipide õigusakti rahastamiseks; rõhutab, et mis tahes uue liidu poliitikaga peab kaasnema uus eraldatud eelarve, mitte ümberpaigutamine praeguses mitmeaastases finantsraamistikus;
 4. nõuab suuremat toetust transporditaristule ning ühistranspordi ja säästva liikuvuse edendamisele ning rõhutab, et võttes arvesse ühistranspordiliikide mitmekesisust liidu suurlinnapiirkondades, tuleks 2023. aasta eelarvest toetada tegevuskava ühtse ja mitmeliigilise piletimüügisüsteemi rakendamiseks;
 5. rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu ja sellega seotud riiklike kavade rolli transpordi- ja turismisektori taastumise stimuleerimisel ning rõhutab, et selleks, et maksimeerida nende mõju rohe- ja digipöördele teed sillutades, peaksid need kavad olema kooskõlas

Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega ja looma koostoime mitmeaastase finantsraamistiku eri investeerimisprogrammidega;

6. väljendab heameelt kava „REPowerEU“ ettepaneku üle, mille kohaselt heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) saastekvootide enampakkumisest saadavast tulust täiendatakse taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamist taaste- ja vastupidavusrahastu mooduli „REPowerEU“ raames 20 miljardi euroga, suurendades liikmesriikide paindlikkust vahendite ülekandmisel taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükki;
7. rõhutab, et suuremat tähelepanu võiks pöörata piiriülestele projektidele, raudtee- ja veetranspordile üleminekule, rohkematele ja parematele seostele juhtimise ja muude meetmete vahel, et tagada pikaajalised ja kestlikud muutused, ning rahastamisvahendite rohkemale ja paremale kasutamisele, toetades pankadele sobivaid projekte ja erasektori välja töötatud projekte; palub liikmesriikidel luua oma järgmistes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades transpordisektori erikomponent, et tagada riiklike meetmete võrreldavus ja vastastikune täiendavus ja saavutada nii võimalikult suur Euroopa lisaväärtus;
8. peab kahetsusväärseks, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad ei hõlma piisavalt sotsiaalseid aspekte, nagu õiglane ja kättesaadav liikuvus ja transpordisektori töötajate õiglased tingimused; palub seetõttu komisjonil ja liikmesriikidel lisada sotsiaalsed aspektid transpordisektori eri meetmetesse valdkonnaülese prioriteedina;
9. väljendab heameelt selle üle, et Ühtekuuluvusfondi eraldisi Euroopa ühendamise rahastu transpordi valdkonnale 2023. aastal on suurendatud; kordab liidu transpordipoliitika ja investeringute olulist rolli liidu territoriaalse, sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse tugevdamisel ning nõuab Ühtekuuluvusfondi edasist tugevdamist, et võtta arvesse transpordisektori moderniseerimisvajadusi, vähendada selle CO₂ jalajälge ja luua säästva transpordi jaoks uued taristuelemendid;
10. rõhutab mitme liidu linna ja piirkonna kogemusi, kus ühistransport on tasuta, odav või soodushinnaga; kutsub üles viima läbi uuringuid, et hinnata nende süsteemide mõju, eelkõige mis puudutab reisijate arvu, reisi kestust, liiklusõnnetuste ja -ohvrite arvu, mõju kliimamuutustele ning võimalikku mõju energia- ja kütusesäästule; nende uuringute tulemused võivad aidata välja töötada tegevuskavasid, mis võimaldavad rakendada erinevates linna- ja maapiirkondades sarnaseid ühistranspordisüsteeme;
11. võtab teadmiseks programmi „InvestEU“ eelarve kasvu ja sellele taasterahastust „NextGenerationEU“ 2023. aastal eraldatavate vahendite olulise suurenemise peaaegu 2,5 miljardi euro võrra; palub komisjonil hoida investeringute kõrget taset ka pärast 2024. aastat, et säilitada programmi „InvestEU“ roll kestliku ja ohutu taristu edendamisel; tuletab komisjonile meelde, et kestliku ja ohutu taristu, liikuvuslahenduste ja -seadmete soodustamiseks ning innovaatiliste tehnoloogiate ja kestlike alternatiivkütuste kasutuselevõtuks on kõige tähtsam, et programmile „InvestEU“ eraldataks ka pärast taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendusperioodi ja mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kaudu piisavad rahasummad;
12. väljendab heameelt õiglase ülemineku fondi rahastamise üle õiglase ülemineku mehhanismi raames 2023. aastal ja rõhutab selle mehhanismi rolli ebasoodsas olukorras

olevates piirkondades; rõhutab, et õiglase ülemineku mehhanismil ja selle avaliku sektori laenuvahendustel on tähtis roll, et piirkondades, mida üleminekuprobleemid mõjutavad kõige rohkem, nagu maapiirkonnad ja hõredalt asustatud piirkonnad, ebasoodsas olukorras olevad piirkonnad ja keskkonnaohutude eest vähem kaitstud territooriumid, saaks investeerida turvalisse, kestlikku ja vastupidavasse transpordi- ja turismitaristusse, ning et kõigi reisijate, sealhulgas puudega ja piiratud liikumisvõimega reisijate jaoks saaks edendada taskukohaseid ja juurdepääsetavaid liikuvusteenuseid; rõhutab, et tuleb toetada transpordisektori töötajate ja tööotsijate täiendus- ja ümberõpet ning tootlike ja kestlike investeeringute tegemist VKEde; rõhutab vajadust hõlbustada turismi valdkonnas tegutsevate VKEde juurdepääsu pangalaenule;

13. võtab teadmiseks sõjaväelise liikuvuse eelarve tagasihoidliku suurenemise 2023. aastal ja katse kohandada osa TEN-T võrkudest transporditaristu kahesuguseks kasutamiseks, et parandada nii tsiviil- kui ka sõjaväelise liikuvuse olukorda; peab kahetsusväärseks, võttes arvesse Venemaa praegust ohtu liidu territoriaalsele terviklikkusele ja ühisele Euroopa rahukorrale, et assigneeringute suurendamine on vajalikust väiksem ega ole piisav, et kompenseerida Euroopa ühendamise rahastu (2021–2027) raames loodud sõjaväelise liikuvuse eelarvera lõpliku rahastamispaketi kärpimist; rõhutab, et geopoliitilist olukorda arvestades on vaja seda veelgi suurendada, et tugevdada elutähtsaid taristuid, nagu sadamad, lennujaamad, tunnelid ja sillad, eelkõige piiriäärsetes liikmesriikides;
14. nõuab eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kasutamata vahendite kasutamist, et võimaldada sõjaväelise liikuvuse kulude lühiajalist suurendamist vajalikule tasemele, kuni Euroopa ühendamise rahastu sõjaväelise liikuvuse kogu rahastamispaketti on võimalik vastavalt suurendada;
15. nõuab eraldi eelarverida „Rahastu „Connecting Ukraine“ (Ühendus Ukrainaga) – Solidaarsuskoridorid“, et toetada Ukraina-sisest ja Ukraina-suunalist transporditaristut, et võimaldada kriitilise tähtsusega kaupade, eelkõige teravilja, väetiste, masinate ja metallurgiatoodete transporti mõlemas suunas, võttes arvesse, et Venemaa blokeerib Ukraina sadamaid; rõhutab, et see hõlmab lisaks terminalidele liidu ja Ukraina vahetul piiril ka seda, et liikmesriikide raudteetranspordi taristu, kanalid, raudtee- ja sadamaterminalid tuleb muuta sobivaks, et hoida Ukraina kaubavood avatuna ja vältida ülemaailmset toidukriisi.
16. tuletab meelde, et turism on ELis oluline sotsiaal-majanduslik tegevusvaldkond, mis mõjutab ulatuslikult majandust, tööhõivet ja sotsiaalset arengut; peab kahetsusväärseks, et liidu eelarvest ja taasterahastust „NextGenerationEU“ rahastatavad rahastamisprogrammid on keeruline süsteem, eelkõige VKEde jaoks; kordab Euroopa Parlamendi nõudmist luua kogu liitu hõlmava säästva turismi eriprogramm, mida toetatakse eraldi eelarverealt, mis kajastab nii sektori tähtsust liidu majanduses kui ka selle vajadusi, eelkõige möödunud ja praeguste kriiside valguses; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koolitama piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi liidu pakutavate mehhanismide alal ning tagama sellega seotud heade tavade vahetamise; kutsub samal ajal üles looma liidu mehhanismi turismisektori mikroettevõtjate ja VKEde toetamise jälgimiseks, keskendudes likviidsusele ning luues Euroopa lisaväärtust ja läbipaistvust, et hõlbustada uuenduslike ja kestlike projektide ajakohastamist ja rakendamist, tagades vastutuse ja halduskorra lihtsustamise;

17. peab kahetsusväärseks, et turismi toetamiseks kättesaadavate vahendite osakaal paljudes taaste- ja vastupidavusrahastu riiklikes kavades ei ole piisav, et katta sektori tegelikke vajadusi pärast kahte pandeemia-aastat, ning et mõnel juhul on VKEd riiklike kavade ülesehituse tõttu taaste- ja vastupidavusrahastu toetuse saajate hulgast suures osas välja jäetud; kutsub seetõttu liikmesriike üles tagama, et nende riiklikud kavad pakuksid turismisektorile asjakohaseid taastestiimuleid, võttes arvesse VKEde (mis moodustavad 90 % sektori ettevõtetest) vajadusi;
18. rõhutab lisaks, et reisikatkestuste kulud ei tohiks langeda reisijate õlule ning et selliseid häireid tuleks ennetada reisijatevoo prognoosimisega; rõhutab, et turismile pühendatud eelarverida peaks teenima ka eesmärgi prognoosida reisijate sissevoolu ja kohandada transporditeenuste osutamist vastavalt suundumustele;
19. nõuab, et kiiresti töötataks välja säästva turismi tegevuskava, mis hõlmab uuenduslikke meetmeid, et vähendada sektori kliima- ja keskkonnajalajälge, arendades säästvamaid turismivorme, mitmekesistades pakkumist, edendades uusi koostööalgatusi ja arendades uusi digiteenuseid, tegeledes samal ajal suurest inflatsioonist tingitud ebakindla majandusolukorraga;
20. väljendab heameelt suurema eelarvetoetuse üle liidu ametitele – Euroopa Meresõiduohutuse Ametile (EMSA), Euroopa Liidu Raudteeametile (ERA) ja Euroopa Liidu Lennundusohutusametile (EASA); rõhutab täiendavaid eelarvevajadusi ja kordab, et nende ametite rahastamine tuleks viia kooskõlla nende vastutuse tasemega ja nende vastava rolliga üleminekul transpordiliikide CO₂ heite vähendamisele, võttes eelkõige arvesse säästva ja aruka liikuvuse strateegias sätestatud teistele transpordiliikidele ülemineku eesmärgi;
21. tuletab meelde, et kõik uued transpordisektori suhtes kohaldatavad õigusaktid, näiteks Euroopa roheline kokkulepe ning eelkõige säästva ja aruka liikuvuse strateegia, toovad liidu transpordiasutustele kaasa lisakohustusi; rõhutab, et Euroopa Liidu Raudteeametil on silmapaistvad kliima- ja keskkonnavalused tulemused ning see on väga oluline, et saavutada ühelt transpordiliigilt teisele üleminek ning edendada ühtse Euroopa raudteepiirkonna loomist ja Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi kasutuselevõttu; tuletab meelde, et Euroopa Liidu Raudteeamet saab pakkuda TEN-T väljaehitamise eesmärkide täitmisel lisatuge, eelkõige piiriülestel lõikudel, ning tal võib olla otsustav roll sellistes algatustes nagu uute ELi-Ukraina solidaarsuskoridoride loomine. kordab, et EASA-le on vaja piisavat rahastamist kooskõlas tema panusega liidu lennundussektori keskkonnanõuandlikku taastamisse; rõhutab EMSA olulist rolli meretranspordi kestlikkuse toetamisel;
22. võtab teadmiseks ühisettevõtete – Keskkonnanõuandliku Lennunduse Ühisettevõtte, Euroopa Raudtee Ühisettevõtte, Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi ühisettevõtte 3 (SESAR 3) ning Euroopa saastevaba vesiniku ühisettevõtte – eelarve väikese suurenemise; rõhutab täiendavaid eelarvevajadusi, võttes arvesse nende töö suurt tähtsust teadusuuringute ja innovatsiooni edendamisel, et parandada transpordisektori kliimanäitajaid, ohutust ja kestlikkust, ning nõuab piisavat rahastamist.

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
NÕUANDVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	3.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+ : 40 - : 0 0 : 5
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andris Ameriks, Erik Bergkvist, Izaskun Bilbao Barandica, Paolo Borchia, Karolin Braunsberger-Reinhold, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Anna Deparnay-Grunenberg, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Carlo Fidanza, Mario Furore, Søren Gade, Isabel García Muñoz, Elena Kountoura, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Benoît Lutgen, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Dominique Riquet, Massimiliano Salini, Vera Tax, Barbara Thaler, Henna Virkkunen, Lucia Vuolo, Roberts Zīle
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Leila Chaibi, Nicola Danti, Roman Haider, Ondřej Kovařík, Ljudmila Novak, Jutta Paulus, Dorien Rookmaker, Annalisa Tardino, Kathleen Van Brempt, Marianne Vind, Jörgen Warborn
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Eugen Tomac, Iuliu Winkler

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

40	+
ECR	Carlo Fidanza, Dorien Rookmaker, Roberts Zīle
ID	
NI	Mario Furore
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Benoît Lutgen, Marian-Jean Marinescu, Cláudia Monteiro de Aguiar, Ljudmila Novak, Massimiliano Salini, Barbara Thaler, Eugen Tomac, Henna Virkkunen, Lucia Vuolo, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
RENEW	Izaskun Bilbao Barandica, Nicola Danti, Søren Gade, Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Erik Bergkvist, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Isabel García Muñoz, Bogusław Liberadzki, Rovana Plumb, Vera Tax, Kathleen Van Brempt, Marianne Vind
THE LEFT	Leila Chaibi, Elena Kountoura
VERTS/ALE	Ciarán Cuffe, Jakob G. Dalunde, Anna Deparnay-Grunenberg, Jutta Paulus

0	-

5	0
ECR	Peter Lundgren
ID	Paolo Borchia, Roman Haider, Philippe Olivier, Annalisa Tardino

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

29.9.2022

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Andrea Caroppo

ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. toonitab, et on vaja jõulisi meetmeid, mille eesmärk on tagada põlvkondade vahetus põllumajandussektoris, toetades noorte põllumajandustootjate idufirmasid, kergendades nende sisenemist põllumajandustegevusse, hõlbustades põllumajandusettevõtete ülevõtmist noorte ja naiste poolt, kuna neil on põhjanev roll maapiirkondade majandusliku vastupanuvõime säilitamisel; nõuab noortele põllumajandustootjatele antava toetuse suurendamist;
2. märgib murega, et maapiirkondades väheneb põllumajandustegevusest saadava tulu osakaal ja jätkub põllumajandustegevusest loobumine, mille tagajärjel väheneb selles sektoris täiel määral töötavate inimeste arv ja põllumajandusest saadava tulu osakaal põllumajandusettevõteteid käitavate leibkondade sissetulekustruktuuris; juhib tähelepanu sellele, et maapiirkondade rahvastikukaol on negatiivne mõju põllumajandusele ja äärepoolsetele maapiirkondadele; rõhutab, et see suurendab vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama rohkem tähelepanu maapiirkondade rahastamisele regionaalarengu fondist ja ühtekuuluvuspoliitika raames; märgib, et piirkondades on üha suurem vajadus kõrge kvalifikatsiooniga noorte spetsialistide järele, ja kutsub liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid, sealhulgas rahalisi stiimuleid, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada teadmiste edasiandmist eakatelt nooremale põlvkonnale;
3. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama eelarvevahendeid soolise ebavõrdsuse vastu võitlemise meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks; täheldab tungivat vajadust pakkuda maapiirkondades naisettevõtjatele soodsat keskkonda, sh arvestades õiguslikke ja poliitilisi kaalutlusi, mis tooks kaasa parema juurdepääsu teabele, teadmistele ja oskustele ning hõlbustaks juurdepääsu rahalistele vahenditele, mis toob kaasa uute töökohtade loomise maapiirkondades;
4. rõhutab, kui oluline on rahastada põllumajanduslikus toidutööstuses teadusuuringuid ja innovatsiooni programmi „Euroopa horisont“ eelarvest, Euroopa innovatsioonipartnerluste, katseprojektide, ettevalmistavate meetmete raames ning

uuenduslike põllumajandustehnoloogiate ja säästvate toetatud arendus-biotehnoloogiate kasutuselevõttuga; tuletab meelde, et komisjon peab eelkõige selgitama välja meetmed, mis võimaldaksid sõltumatu ja erapooletu tehnilise abi ja ajakohase teabe andmist põllumajandustootjatele, sealhulgas väikestele, keskmise suurusega ja noortele põllumajandustootjatele, et neil oleks võimalik sellistest programmidest kasu saada; rõhutab sellega seoses, et juurdepääsul nende programmide vahenditele peab liikmesriikide vahel valitsema geograafiline tasakaal; rõhutab vajadust tagada, et teadusuuringute ja innovatsiooni tulemused jõuaksid põllumajandusettevõtete tasandile; rõhutab, et põllumajandustootjad vajavad keemilistele taimekaitsevahenditele ja mineraalväetistele alternatiive, ning selleks on vaja kiirendada nende toodete heakskiitmist ja turule laskmist; kutsub komisjoni üles uurima, milliseid rahastamisallikaid saaks suunata keskkonnasäästlike väetiste ja alternatiivsete taimekaitsevahendite tootmise arendamisse, näiteks EIT eelarverealet programmi „Euroopa horisont“ raames;

5. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka kohaliku maamajanduse hoidmisel ja taastamisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;
6. väljendab heameelt liidu püüdluste üle kiirendada põllumajanduses ja maapiirkondades digiüleminekut, mis on väga oluline nende piirkondade vastupanuvõime tagamiseks ja rahvastikukao peatamiseks; märgib, et jätkuvalt on oluline toetada investeeringuid moderniseerimisse ja innovatsiooni, et põllumajandussektor aitaks kaasa Euroopa roheline kokkuleppe, elurikkuse strateegia ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärkide saavutamisele; rõhutab, et digiüleminekut põllumajanduses tuleb rohkem toetada, eriti kuna toidutarneahelas osalejad seisavad silmitsi Venemaa Ukrainas peetava sõja kasvava mõjuga ja COVID-19 pandeemiaga; märgib, et digitaalarengu tegevuskavast hoolimata rõhutatakse hiljutises kontrollikoja aruandes, et sellised põhitakistused nagu andmevormingute standardi puudumine tähendavad seda, et suurt osa põllumajandusandmetest ei kasutata ikka veel tõhusalt või täielikult;
7. rõhutab, et puudub maaelu poliitika, mille eesmärk oleks luua innovatsiooni ökosüsteem, et toetada teadmiste loomist ja tehnoloogia levitamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema piisavaid investeeringuid oskustesse ja IKT taristusse, hõlbustades ettevõtjate ja VKEde juurdepääsu ning toetades kohaliku tarneahela arendamist;
8. nõuab, et sihtotstarbelise tuluna või varasematel aastatel põllumajanduses tuvastatud rikkumiste tõttu tehtud tagasimaksetest liidu eelarvesse laekuvad tulud jääksid sellesse valdkonda;
9. nõuab, et komisjon esitaks ühised sordivahetuse kavad piirkondade jaoks, mida patogeenid juba mõjutavad, ning teeks sellega seotud rahalise toetuse ja tasuta tehnilise abi põllumajandustootjatele kättesaadavaks; tuletab meelde, et sellega seoses on väga olulised ka teadusuuringud, et leida tehnilisi lahendusi, mida saaks kasutada meie põllumajanduse kohandamiseks kliimamuutustega;
10. märgib, et maakogukondi ja põllumajandustootjaid, eriti väikepõllumajandustootjaid ja

noori põllumajandustootjaid, mõjutab piiratud investeerimissuutlikkus ning selle peamine põhjus on energiahindade tõus ja gaasikriis, millel on järelmõju ja mis viib üles tooraine hinna;

11. rõhutab, et eelarve suurendamine on vajalik, pidades silmas suuri väljakutseid, millega põllumajandus- ja toidutootmissektor 2022. aastal silmitsi seisab, eriti Venemaa õigustamatu ja provotseerimata Ukraina-vastase agressiooni kasvava mõju ja COVID-19 pandeemia tõttu, mis mõjutavad ka toiduga kindlustatust ja taskukohasust liidus, ja mis püsivad ka 2023. aastal, kuna Venemaa sõda Ukraina vastu on tugevalt süvendanud juba niigi rasket ja keerulist olukorda seoses sisendite kättesaadavuse ja taskukohasusega ning suurendanud spekulatsioonide põllumajanduslike toorainete turgudel; tuletab meelde, et ülemäärade raames on vaja piisavat varu ettenägematute asjaoludega tegelemiseks, kuna majandusväljavaated on endiselt ebakindlad;
12. juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 puhang, Venemaa sissetung Ukrainasse ja muud kriisid on rängalt tabanud paljusid põllumajandussektoreid; kordab, et nendel kriisidel on rasked tagajärjed, sealhulgas energia- ja põllumajandussisendite (nt väetised) järsk hinnatõus, mis seab ohtu meie põllumajandustootjate sissetuleku; nõuab turutoetusmeetmete eelarveridade sihtotstarbelise täiendamise jätkamist ja suurendamist, võttes arvesse ka Aafrika seakatku ja linnugripi negatiivset mõju liidu põllumajandustootjatele ja sellest tulenevalt toiduainete tarneahelale; rõhutab, et oluline on suurendada liidu autonoomiat ja Ukraina põllumajandustoodete ekspordivõimekust, arvestades Ukraina sadamate pikaajalist blokaadi; kutsub komisjoni üles suurendama rahaeraldise Ukrainaga piirnevatele liikmesriikidele, kellel on juurdepääs merele, et suurendada ladustamisvõimsust sadamates ja toetada kohalikku taristut; tunneb heameelt ka muud laadi lisatoetuse üle, mida komisjon andis Ukraina sõjast mõjutatud põllumajandustootjatele, nagu turule sekkumine, erakorraline toetus EAFRD raames, otsetoetuste varajane väljamaksmine ja ka erandid keskkonnasäästlikumaks muutmise kohustustest; loodab, et kuna kriis ja Ukraina sõja tagajärjed kestavad edasi, on komisjon valmis toetama põllumajandustootjaid ka 2023. aastal;
13. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon tegi eelarveprojekti ettepaneku, et uus põllumajandusreserv loodaks 2023. aastal üksnes EAGFi vaheülemäärade alusel kättesaadavatest vahenditest ja 2022. aasta kriisireservist järele jäänud vahendid jagatakse tagasi põllumajandustootjatele; nõuab, et uue põllumajandusreservi täitmiseks 2023. aastal ei kasutataks finantsdistsipliini;
14. juhib tähelepanu majandusprotsesside järkjärgulisele globaliseerumisele, kiirele koondumisele ja integreerimisele ülejäänud turuahelas, ELi tootmisstandardite tõusule ning investeringute koondumisele linnakeskustesse ja kõrgema tulumääraga sektoritesse; märgib, et need nähtused suurendavad sissetulekute erinevust põllumajanduse ja ülejäänud majanduse vahel, mistõttu tuleks ÜPP eelarveperspektiivis lähiaastatel seada prioriteediks säilitada põllumajandustootmise võimalikult kõrge kasumlikkuse tase ja põllumajandustootjate võimalikult tugev positsioon tarneahelates;
15. väljendab heameelt kriisireservi kasutuselevõtu üle, et rahastada Ukrainas käivast sõjast enim mõjutatud liidu põllumajandustootjatele suunatud erakorralisi meetmeid; palub komisjonil koostada üksikasjaliku analüüsi selle kohta, kuidas liikmesriigid on kriisireservi vahendeid kulutanud, ja uurida, kas toetus oli suunatud sektoritele, mida

praegune kriis on kõige rohkem mõjutanud; nõuab samal ajal põhjalikku analüüsi selle sekkumise mõju kohta põllumajandussektorile ja rõhutab, et oluline on eraldada uusi vahendeid, sealhulgas väljaspool ÜPPd, et stabiliseerida olukord kütuse- ja mineraalväetiste turgudel; rõhutab, et kriisireservi peab olema võimalik kiiresti uuesti kasutusele võtta;

16. rõhutab vajadust jälgida hoolikalt riiklikke ÜPP strateegiakavasid, et olla kindel, et nende abil suudab liidu põllumajandus, sh toidutarneahel, tagada töhusa ja stabiilse põllumajandustootmise, elujõulisuse ja toiduga kindlustatuse ning leevendada turu ebastabiilsust, mis tuleneb Venemaa sissetungist Ukrainasse; kordab, et nõukogu peab säilitama rubriigis 3 ambitsioonika mitmeaastase eelarve, võttes arvesse vajadust toetada põllumajandustootjaid toiduga kindlustatuse saavutamiseks;
17. kordab vajadust toetada liidu põllumajandustootjaid ja toidutootjaid ning võimaldada neil olla valmis tulevasteks väljakutseteks, kaitstes samal ajal nende sissetulekut ja konkurentsivõimet, et nad saaksid tagada toiduga kindlustatuse; tuletab meelde, et COVID-19 pandeemia ja Venemaa sissetung Ukrainasse on toonud esile põllumajanduse strateegilise rolli toiduga kindlustatuse tagamisel; kutsub liikmesriike üles eraldama täiendavat sihtotstarbelist välistulu, et rahastada toiduga kindlustatust taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvusfondide kaudu; kutsub komisjoni üles seadma toiduga kindlustatus 2023. aasta eraldamata vahendite reservi tähtsaimaks prioriteediks; kutsub komisjoni üles võtma kasutusele erivahendeid, et eraldada lisaraha naabrussoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendile;
18. taunib metsatulekahjude järsku sagenemist Euroopas kliimamuutuste tõttu ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid tugevdaksid tulekahjude ennetamise meetmeid, parandaksid põllumajandustootjate juurdepääsu niisutamisele ning ajakohastaksid rajatise riiklike strateegiakavade raames; on lisaks seisukohal, et liidus on tungivalt vaja edendada metsade taastamist;
19. väljendab heameelt komisjoni eesmärgi üle vähendada liidu sõltuvust kolmandatest riikidest pärit energiast, kuid lükkab kindlalt tagasi komisjoni ettepaneku anda liikmesriikidele võimalus eraldada kuni 12,5 % Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu, et toetada REPowerEU peatüki raames tehtavaid investeeringuid; on arvamusel, et selline ümberpaigutamine seab ohtu ÜPP põhieesmärkide saavutamise ning vajadus vahendeid ümber kavandada võib põhjustada viivitusi ja tarbetut halduskoormust; tuletab meelde, et ÜPPd ei saa kasutada liidu kõigi uute poliitiliste eesmärkide saavutamise võimendajana ja sellel on jätkuvalt täita ülesanded põllumajandustootjate ees, et tagada meie toidualane sõltumatus; juhib tähelepanu sellele, et ÜPP strateegiakavade määrus juba võimaldab rahastada investeeringuid ja meetmeid, mis sarnanevad algatuse „REPowerEU“ raames kavandatud meetmetele;
20. rõhutab, et 2023. aasta on uue ÜPP rakendamise esimene aasta koos uue, tulemuspõhise rakendamismudeliga; juhib tähelepanu sellele, et on äärmiselt oluline, et uut ÜPPd toetataks tugeva eelarvega ning et liikmesriigid peavad olema uuele süsteemile üleminekuks valmis ja neid tuleb selleks rahaliselt toetada; rõhutab, et strateegiakavades on mitmeid uusi tavasid ja meetmeid, näiteks uued täiustatud ökokavad, kuid ka põllumajandusettevõtete nõustamisteenused või tavad, mis aitavad saavutada ka

strateegias „Talustaldrikule“ sätestatud eesmärged, nagu süsinikku siduv põllumajandus, agrometsandus ja märgalaviiljelus; selleks, et põllumajandustootjad võtaksid meetmed laialdaselt kasutusele, tuleb neid ka rahaliselt toetada;

21. rõhutab vajadust leida rahalisi vahendeid väljastpoolt ühist põllumajanduspoliitikat, et anda sihtotstarbelist toetust sektoritele, mida mõjutavad välised poliitilised või tervisealased piirangud;
22. rõhutab, et komisjon tunnustab kliimamuutusi ohuna, mis tõenäoliselt mõjutab 2023. aastal kulutusi humanitaarabile rubriigis 6 „Naabrus ja maailm“; peab kahetsusväärseks, et sellest hoolimata on rubriiki 6 jäetud varu null, hoolimata vajadusest paindlikkuse järele, et reageerida humanitaarkriisidele, mida kliimamuutused võivad põhjustada või mõjutada, ning COVIDi, toiduainehindade inflatsiooni ja Venemaa sissetungi mõjule;
23. kutsub komisjoni üles suurendama naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi kriisimehhanismi eelarverida, et luua kiirreageerimise samba raames maailma lõunapoolsete riikide toiduga kindlustatuse programm.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	29.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 36 -: 0 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropè, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Marc Tarabella, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Eric Andrieu, Marie Dauchy, Ladislav Ilčić, Benoît Lutgen, Cristina Maestre Martín De Almagro, Tilly Metz, Tom Vandenkendelaere
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Alessandra Basso, Gianna Gancia, Niclas Herbst, Krzysztof Hetman, Rainer Wieland

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

36	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Alessandra Basso, Marie Dauchy, Gianna Gancia
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Niclas Herbst, Krzysztof Hetman, Benoît Lutgen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Tom Vandenkendelaere, Rainer Wieland, Juan Ignacio Zoido Álvarez
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Cristina Maestre Martín De Almagro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Marc Tarabella
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Bronis Ropė

0	-

4	0
Verts/ALE	Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz, Sarah Wiener

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

2.9.2022

KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Pierre Karleskind

ETTEPANEKUD

Kalanduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde kalanduse, vesiviljeluse ja merenduse majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid aspekte; rõhutab, et neil on oluline roll üleilmse toiduohutuse ja toidusüsteemide vastupidavuse tagamisel, aga ka kestliku sinise majanduse arengu edendamisel ning need toetavad rannikualade arengut ja taaselustamist, eriti äärepoolseimates piirkondades, mille piirangud on tingitud kõrvalisest asukohast, saarelisest asendist, väiksusest, ebasoodsast topograafiast ja kliimast ning majanduslikust sõltuvusest mõnest tootest; on seisukohal, et kalandus- ja vesiviljelussektori konkurentsivõime säilitamine peab toimuma samaaegselt ühises kalanduspoliitikas ning rohelises kokkuleppes ja nende alusel vastu võetud strateegiates sätestatud sotsiaalsete, keskkonnavalaste ja majanduslike eesmärkide saavutamiseks, lähtudes mõjuhindangute ja sidusrühmadega konsulteerimise tulemustest;
2. juhib tähelepanu sellele, et Venemaa sõjaline kallaletung Ukrainale on mõjutanud kalandust mitmest vaatenurgast, kuid eelkõige takistab see kalapüüki Mustal merel, sest julgeolekukaalutlustel on kehtestatud ajutine keeld teatavate liikmesriikide vetes, näiteks Rumeenia vetes, kuna Doonau deltas on Rumeenial Ukrainaga ühine piir, ning eelkõige Vahemerel esineb sarnaseid häireid ka konfliktist põhjustatud kütusehinna tõusu tõttu, ning lisaks avaldab see tõsist mõju kalandus- ja vesiviljelustegevuse elujõulisusele kogu Euroopas ja eriti äärepoolseimates piirkondades;
3. rõhutab, et Venemaa kallaletungi tõttu on kaubavoogudes tekkinud suured häired ja energiahinnad tõusnud, mis on eriti rängalt mõjutanud väikesemahulist kalapüüki, ning seetõttu tuleb võtta Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF) kriisimeetmeid; kutsub komisjoni üles pingutusi suurendama, et kompenseerida võimalikult paindlikult kütusehindade järsku tõusu ja muid lisakulusid, mis on alates 2022. aasta märtsist võrreldes 2021. aasta keskmise hinnaga kahekordistunud; väljendab heameelt selle üle, et EMKFi määrust¹ muudetakse, et sõja tagajärgi sektorile ja turgudele leevendada; kutsub liikmesriike üles antud toetust täielikult ja kiiresti ära

¹ COM(2022)179 final.

kasutama;

4. hoiatab seetõttu kalandussektori jätkuvate raskuste eest, mida on nüüd veelgi süvendanud kütusehindade märkimisväärne tõus;
5. on seisukohal, et EMKVF peab hõlbustama väikesemahulisele kalapüügile kütusetootustena antavaid eritoetusi;
6. hoiatab väikesemahulise kalapüügi laevastiku kõrge keskmise vanuse eest, mistõttu on vaja programmi laevastiku uuendamiseks ja ajakohastamiseks, et parandada ohutust ja elutingimusi pardal, energiatõhusust ja keskkonnakestlikkust, tagades samal ajal laevastikust sõltuvate kalurikogukondade sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime;
7. on seetõttu seisukohal, et EMKVF peab hõlbustama rahastamist väikesemahulise kalapüügi ja rannapüügi laevastike uuendamiseks, ajakohastamiseks või isegi ümberkujundamiseks; kordab, et laevastiku uuendamist ei tohi segi ajada laevastiku laiendamise või püügivõimsuse suurendamisega;
8. kutsub komisjoni veel kord üles hõlbustama EMKVFi toetust ladustamisele, külmutamisele ja sügavkülmutamisele kui otsustavat sammu, mis võimaldab kalavarusid täielikult ära kasutada, ilma varusid hävitamata või ammendamata, ning tagab tarbijate ja toiduainetööstuse korrapärase varustamise;
9. kutsub komisjoni üles võtma kiiremini vastu strateegia, millega suurendatakse ELi kestliku vesiviljelustoodangu üleilmset osakaalu, mis aitab kaasa toiduainetega varustamisele ja toiduga kindlustatusele, eriti Ukraina kriisi tagajärgi arvestades; kutsub komisjoni üles kasutama EMKVFi kaudu kättesaadavaid rahasummasid täielikult ära, sest see rahastamisvahend on ette nähtud just ELi kalanduse ja vesiviljeluse korraldamise eesmärkide saavutamiseks; nõuab tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid taaste- ja vastupidavusrahastust piisavad rahalised vahendid, et toetada ELi vesiviljelussektori innovatsiooni, kestlikkust ja vastupanuvõimet;
10. väljendab heameelt selle üle, et vastu on võetud ajutine kriisiraamistik², mille abil on liikmesriikidel võimalik koostada kriisist mõjutatud kalandus- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtetele abi andmise kavasad; kutsub liikmesriike üles neid võimalusi täielikult ja kiiresti ära kasutama; on aga seisukohal, et praeguse kriisi negatiivse mõjuga toime tulemiseks peab komisjon looma võimalusi paindlikkuse suurendamiseks;
11. tuletab meelde, et Brexiti tagajärjel on ELi kalandussektori majanduskahju endiselt suur; on seetõttu seisukohal, et esmajärjekorras peab komisjon tagama hüvitise, mis on sektorile ja kalanduskogukondadele tekitatud kahjuga vastavuses, võttes arvesse kõiki lepingu otseseid ja kaudseid tagajärgi; juhib tähelepanu sellele, et 6.–12. meremiilini ulatavas vööndis ning Guernsey ja Jersey vetes kalastamiseks on sektoris kalapüügilube saada väga raske; nõuab sellega seoses tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid täielikult kõiki Brexitiga kohanemise reservi vahendeid;
12. rõhutab, et tuleb hüvitada majanduslik ja sotsiaalne kahju, mille on põhjustanud

² C(2022) 1890 final.

COVID-19 pandeemia, mis on rängalt tabanud kogu kalandus- ja vesiviljelussektorit ning millest sektor alles taastub; kutsub seetõttu komisjoni üles tõhusalt toetama kõige suurema surve all olevaid püügipiirkondi, nagu Vahemere lääneosa, mille ebakindlust on suurendanud ka põhjalähedaste kalavarude 2022. aasta püügikoormuse 6 %-line vähendamine;

13. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on liikmesriikide taastekavad heaks kiitnud; rõhutab, et liikmesriigid peaksid neid vahendeid kasutama selleks, et tagada oma taastekavade rakendamisel kalandus- ja vesiviljelussektori kestlik taastumine;
14. juhib tähelepanu Euroopa kestliku vesiviljeluse potentsiaalile, sealhulgas Ukraina kriisi kontekstis toiduga kindlustatuse ja tervishoiuga seotud kasu vallas; kutsub komisjoni üles soodustama sektori kestlikku kasvu, suurendamaks selle osakaalu üle praeguse 2 % üleilmsest vesiviljelustoodangust, seades 2030. aastaks konkreetsed, vastuvõetavad ja ühised eesmärgid;
15. rõhutab, et teaduslikke ja tehnilisi teadmisi tuleb parandada, et tagada teadusuuringutel põhinevad usaldusväärsemad lahendused; kordab, kui oluline on tagada liikmesriikide ja Euroopa teadusasutustele kalandussektori andmete kogumiseks, haldamiseks, analüüsimiseks, kasutamiseks ja vahetamiseks piisavad rahalised vahendid ning investeerida selektiivseid püügitehnikaid käsitlevatesse teadusuuringutesse;
16. nõuab, et komisjon avaldaks EMKFi ja EMKVF-i kasutamata eraldiste ümberpaigutamise kohta üksikasjaliku aruande; on mures selle pärast, et 31. detsembri 2021. aasta seisuga tuleb välja maksta või tagasi maksta 3 513,8 miljonit eurot,³ mis on seotud EMKFi programmiga ajavahemikul 2014–2020, ning 14 % vahenditest on alles eraldamata; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles EMKVF-i rakenduskavasid kiiresti vastu võtma ning suurendama nende kulutamata vahendite väljamaksmist ja paindlikkust nende eraldamisel;
17. rõhutab, et EMKVF-i tõhusamaks kasutamiseks ning väikesemahulisele kalapüügile ja rannapüügile mõeldud toetuste kättesaadavuse tagamiseks on vaja: a) uurida ja rakendada meetmeid menetluste lihtsustamiseks, vähendades seega taotlustega kaasnevat bürokraatiat; b) asendada praegune rahastamiskord ettemaksete süsteemiga; c) tõsta rahastamise ülemmäärasid;
18. juhib tähelepanu ühise kalanduspoliitika rahvusvahelisele mõõtmele ning selle majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnavalasele kasule ning palub komisjonil eraldada piisavalt vahendeid ookeanide majandamiseks; rõhutab, kui oluline on ELi kohustuste täitmiseks rahvusvaheline koostöö, läbipaistvus, jälgitavus ja võrdsed tingimused;
19. toetab ELi täisleppimatust ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata (ETR) kalapüügiga ning eesmärki, milleks on eelkõige kõrvaldada ELi tarneahelatest ebaseaduslikult püütud mereannid ja tagada Euroopa kaluritele võrdsed tingimused; märgib siiski, et täisleppimatuse poliitika rakendamiseks on eraldatud vähe inimressursse ja rahalisi vahendeid, kuigi enamik ELis tarbitavaid mereande on imporditud ning kolmandad riigid, sealhulgas säästva kalapüügi partnerluslepingu sõlminud riigid väljendavad ETR-kalapüügi pärast kasvavat muret; nõuab seetõttu, et ELi poliitika, millega võideldakse

³ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/emff>

ETR-kalapüügi vastu kogu maailmas, oleks piisavalt ja paremini rahastatud ning et sel puhul kasutataks kõiki võimalikke poliitikameetmeid, nagu kaupade kontrolli tugevdamine ELi piiridel või arenguabi;

20. rõhutab, kui oluline on eraldada rohkem vahendeid kliimamuutuste ja nende negatiivsete mõjude leevendamiseks ning elurikkuse edasise vähenemise ärahoidmiseks; kliimamuutused avaldavad tõsist mõju ookeanidele ja kalavarudele, mistõttu on vaja piisavalt rahalisi vahendeid, et kaitsta ja taastada mereökosüsteeme, mis toimivad süsiniku sidujatena ja elurikkuse koondumispaikadena;
21. rõhutab, et ühise kalanduspoliitika eesmärkide tagamisel on väga tähtis tagada kontroll ja seetõttu ei piisa Euroopa Kalanduskontrolli Ametile (EFCA) eraldatud rahasumma suurendamisest (0,8 %) isegi selleks, et katta ELi inflatsioonimäär; on seetõttu seisukohal, et suurenemine on täiesti ebapiisav, et tagada võrdsed tingimused ning mõjus võitlus ETR-kalapüügi vastu; rõhutab, et EFCA aitab tagada ELi laevastikule võrdsed tingimusi, eelkõige ETR-kalapüügi tõkestamisel ja likvideerimisel Euroopa vetes, aga ka üleilmsel tasandil, ning nõuab pikemas perspektiivis suuremat rahastamist, sest muidu ei ole ühise kalanduspoliitika eesmäärke võimalik saavutada;
22. rõhutab, et üks Euroopa kalandussektori prioriteetidest on põlvkondade vahetumine; kutsub liikmesriike üles kasutama EMKVFi, et rahastada selliste programmide rakendamist, mille eesmärk on aidata noortel kalanduses karjääri alustada, muuta sektor mitmekesisemaks ja julgustada alaesindatud rühmadesse kuuluvaid inimesi, eelkõige naisi, sektoriga liituma; kutsub sellega seoses komisjoni ühtlasi üles toetama eelarvevahendite kasutuselevõtmist töötingimuste parandamiseks kalalaevade pardal ja selliste projektide elluviimiseks, millega toetatakse Euroopa noorte kalurite ühenduse loomist;
23. kordab vajadust anda ELi toimimise lepingu artikli 349 alusel märkimisväärset toetust ebasoodsas olukorras olevatele rannikualadele ja Euroopa äärepoolseimatele piirkondadele, sealhulgas nendes piirkondades registreeritud ja tegutsevate väikesemahulise ja traditsioonilise kalapüügiga tegelevate laevade uuendamiseks, et tagada nende püsijäämine ja kestlik areng ning järgida kestliku arengu eesmärgis 14 nimetatud väikesaarte ja -territooriumite erikohtlemise põhimõtteid;
24. juhib tähelepanu sellele, et kalapüügi, eriti väikesemahulise kalapüügi ja rannapüügi tulevik sõltub konkreetsetest, tõhusatest ja kohestest meetmetest, millega kaasneb piisav rahastamine, eelkõige EMKVFi kaudu;
25. peab seetõttu kahetsusväärseks EMKVFi jaoks eraldatud vahendite, eelkõige maksete assigneeringute vähendamist nii komisjoni ettepanekus kui ka nõukogu seisukohas;
26. on seisukohal, et sektori ees seisvaid probleeme arvestades on EMKVFi eelarveassigneeringud ebapiisavad ja neid tuleb suurendada.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Clara Aguilera, Izaskun Bilbao Barandica, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Anja Hazekamp, Niclas Herbst, Jan Huitema, Ladislav Ilčić, France Jamet, Pierre Karleskind, Francisco José Millán Mon, João Pimenta Lopes, Manuel Pizarro, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Peter van Dalen
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Gabriel Mato, Lucia Vuolo, Emma Wiesner
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Anna-Michelle Asimakopoulou, Alessandra Basso, Camilla Laureti

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

20	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Alessandra Basso, Rosanna Conte, France Jamet
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Peter van Dalen, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Lucia Vuolo
RENEW	Izaskun Bilbao Barandica, Jan Huitema, Pierre Karleskind, Emma Wiesner
S&D	Clara Aguilera, Camilla Laureti, Manuel Pizarro
VERTS/ALE	Rosa D'Amato, Caroline Roose

1	-
THE LEFT	Anja Hazekamp

1	0
THE LEFT	João Pimenta Lopes

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

6.10.2022

KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Morten Løkkegaard

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab vajadust jätkata COVID-19 pandeemiast ja selle pikaajalisest negatiivsest mõjust mõjutatud kultuuri- ja loomesektorite ning -tööstuse ja spordisektori toetamist, samuti vajadust tegeleda kiiresti Ukraina sõjaga seotud uute prioriteetidega, eelkõige suurendades toetust Ukraina õppijatele, õpetajatele, kunstnikele, kultuuritöötajatele, ajakirjanikele ja valitsusvälistele organisatsioonidele;
2. on sellega seoses veendunud, et liidu eelarves tuleks programmi „Erasmus+“ 2023. aasta assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes märkimisväärselt, st 200 miljoni euro võrra suurendada, et haridus- ja koolitussüsteemid suudaksid uute väljakutsetega toime tulla ning et õppijad, õpetajad, koolid, noorteorganisatsioonid ja valitsusvälised organisatsioonid saaksid kasutada piisavaid vahendeid; on lisaks veendunud, et eelarve suurendamine tagab ka programmi „Erasmus+“ jätkuva keskkonnasäästlikumaks muutmise ja digitaliseerimise ning täiendavad kaasamise meetmed, et võimaldada suurema hulga ebasoodsas olukorras olevate noorte eurooplaste ja suurema hulga õppijate osalemist; rõhutab lisaks, kui oluline on tagada asjakohane toetus, mis võimaldab tugevdada Euroopa ülikoolide algatust ja olemasolevate liitude nõuetekohast toimimist, ning teha kokkuvõtte programmi „Erasmus+“ õpetajate akadeemiate meetmetest, pidades silmas 2023. aastal toimuvaid uusi projektikonkurse;
3. kutsub komisjoni üles tagama liidu kultuuri- ja haridusprogrammide täieliku rakendamise 2023. aastal; kordab vajadust tagada, et kõik programmid oleksid kättesaadavad kogu Euroopas, eelkõige väikestele organisatsioonidele, haavatavatele inimestele ning äärepoolsetest, maapiirkondadest ja eraldatud piirkondadest pärit inimestele; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles püüdma saavutada liidu eri programmide ja projektide õiglast ja võrdset digiteerimist, mis võimaldab igapäev selles osaleda;
4. rõhutab lisaks, kui oluline on rahaline toetus sellistele kaasavatele üritustele, mis edendavad puuetega inimeste nähtavust kultuuris ja spordis, näiteks 2023. aasta ülemaailmsed eriolümpiamängud;

5. tuletab meelde kaasseadusandjate võetud kohustust tagada Euroopa noorteaasta 2022 pikaajaline pärand, muu hulgas määrates kindlaks asjakohastest liidu programmidest piisava rahastamise järgnevatel aastatel võetavate järeelmeetmete jaoks; toonitab, et komisjon peab esitama Euroopa Parlamendile õigeaegselt aruande Euroopa noorteaasta 2022 tulemuste kohta;
6. nõuab lisaks ja kooskõlas Euroopa tuleviku konverentsi soovitustega, et edendataks noorte integreerimist kõikidesse seonduvatesse liidu poliitikavaldkondadesse ning edendataks kodanikuharidust, tugevdades selleks Euroopa Liidu alast haridust toetavaid liidu programme ja projekte;
7. märgib, et kultuuri- ja loomesektorid ning -tööstus ja spordisektor kannatavad jätkuvalt COVID-19 pandeemia tagajärgede all; juhib tähelepanu sellele, et lisaks pandeemia mõjule seisavad need sektorid silmitsi ka uute probleemidega, nagu kasvav inflatsioon, suurenevad energiakulud ja sellega kaasnev liidu kodanike ostujõu vähenemine; juhib lisaks tähelepanu sellele, et sõda Ukrainas halvendab olukorda; nõuab seetõttu programmi „Loov Euroopa“ tugevdamist, et loomesektoreid ja -tööstusi, sealhulgas lavakunsti sihipäraselt toetada; rõhutab seetõttu vajadust suurendada programmi „Loov Euroopa“ assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 40 miljoni euro võrra;
8. rõhutab, et liidu meetet „Euroopa kultuuripealinnad“ tuleb täiendavalt rahastada, kuna see annab Euroopa ühiskonnale suurt lisaväärtust ning kuna COVID-19 pandeemia ja kasvav inflatsioon on selle meetme rakendamise raamtingimusi märkimisväärselt halvendanud;
9. võtab teadmiseks desinformatsiooni, avaliku arvamusega manipuleerimise ja välissekkumise püsiva probleemi, mis õhnestab demokraatlike protsesside toimimist; rõhutab seetõttu tungivat vajadust suurema rahastamise järele, et toetada sõltumatut ajakirjandust ja sõnavabadust ning võidelda samal ajal desinformatsiooni vastu; rõhutab sellega seoses, et programmi „Loov Euroopa“ sektoriülese ja meedia tegevussuuna eelarvet tuleks eelarveprojektiga võrreldes suurendada vastavalt 10 miljoni euro ja 12 miljoni euro võrra, ning kordab vajadust uurida võimalust luua alaline liidu toimetus- ja uudismeedia fond, et toetada sõltumatut meediakajastust, kaitsta Euroopa ajakirjanike ja ajakirjanduse sõltumatust ning tagada ajakirjandusvabadus;
10. on sellega seoses seisukohal, et lisaks programmi „Loov Euroopa“ assigneeringute kavandatud tugevdamisele ja seoses desinformatsioonist tulenevate probleemidega liidu välispoliitikas on vaja toetada faktikontrolliga tegelejaid; nõuab seetõttu 1 miljoni euro suurust lisaassigneeringut eelarvereele „Välitegevusega seotud teavituspoliitika ja strateegiline kommunikatsioon“;
11. on veendunud, et Euroopa solidaarsuskorpuse programmi on vaja tugevdada, et toetada solidaarsusmeetmetes osalevaid noori ja organisatsioone, võttes arvesse ka Ukraina sõja tagajärgi;
12. tuletab meelde kodanike kaasamise, sealhulgas sõpruslinnade ja ajaloolise mälu tähtsust rahuvalvele Euroopas; on sellega seoses seisukohal, et võrreldes eelarveprojektiga on vaja eraldada kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi tegevussuunale „Kodanike kaasatus ja osalemine“ täiendavalt 2 miljonit eurot;

13. kordab, kui oluline on rahastada multimeediameetmeid, mille eesmärk on anda sõltumatut teavet Euroopa teemade kohta, tugevdades seeläbi Euroopa demokraatlikke põhimõtteid; rõhutab sellega seoses, et eelarvereaal „Multimeediameetmed“ toetatavad võrgustikud vajavad pikaajalist stabiilsust, et tagada järjepidev kvaliteetne ajakirjandus; rõhutab seetõttu vajadust avatud projektikonkursside järele, mis tagaksid pikaajalise ja piisava rahastamise Euroopa teemade sõltumatuks kajastamiseks ajakirjanduses;
14. toonitab lisaks vajadust suurendada läbipaistvust ja vaadata põhjalikult läbi liidu kulutused multimeediameetmetele, et tagada nende meetmete stabiilsus, prognoositavus ja kontroll;
15. rõhutab, et 2021. aastal käivitatud algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ vajab nõuetekohast ja piisavat rahastamist, et see algatus suudaks ja saaks saavutada oma eesmärgid pärast 2022. aastat, ning tuleb meelde, et seda ei tohiks rahastada programmi „Loov Euroopa“ arvelt; tuleb sellega seoses meelde parlamendi seisukohta, mille kohaselt on mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 muutmise hädavajalik ja seda tuleb teha kiiresti, et reageerida praeguse kriisi pikaajalistele tagajärgedele ning otsida lisaks võimalusi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ja Euroopa haridusruumi pikaajaliseks sihtotstarbeliseks rahastamiseks;
16. nõuab lisaks, et programmist „Euroopa horisont“ eraldataks täiendavalt 50 miljonit eurot algatusele „Uus Euroopa Bauhaus“, et rahastada konkreetseid projekte; nõuab lisaks, et 2023. aastal alustataks koordineerimis- ja toetusmeetmeid, et valmistuda 2025. aastal programmi „Euroopa horisont“ missiooni käivitamiseks seoses uue Euroopa Bauhausiga;
17. on vastu nõukogu seisukohale, mille kohaselt tehakse ettepanek vähendada kommunikatsiooni peadirektoraadi pädevusse kuuluva kolme eelarverea assigneeringuid kokku 16 miljoni euro võrra, eelkõige kärpida 8 miljoni euro võrra täidesaatvate teenistuste ja institutsioonide kommunikatsiooniteenuste eelarverea; teeb seetõttu ettepaneku taastada 2023. aastaks kulukohustuste ja maksete assigneeringute tase, et tagada peamiste kommunikatsioonitegevuste, sealhulgas meediaseire, veebisaidi Euroopa jätkuva arendamise, desinformatsiooni ja väärinfo vastu võitlemise, kodanike kaasamise algatuste ja kohaliku teavitustegevuse järjepidevus;
18. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaasama sotsiaalpartnereid ja kodanikuühiskonda aktiivselt liidu programmide väljatöötamisse ja rakendamisse;
19. rõhutab katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete tähtsust liidu eelarve raames ning tuleb meelde vajadust tagada kultuuri- ja hariduskomisjoni esitatud kvaliteetsete ja tasakaalustatud ettepanekute rahastamine.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	3.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+ : 24 - : 1 0 : 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Romeo Franz, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Niklas Nienaß, Peter Pollák, Diana Riba i Giner, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Loucas Fourlas, Martina Michels, Salima Yenbou

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

24	+
ECR	Andrey Slabakov
NI	Andrea Bocskor
PPE	Asim Ademov, Loucas Fourlas, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
RENEW	Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo, Salima Yenbou
S&D	Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matic, Massimiliano Smeriglio
THE LEFT	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
VERTS/ALE	Romeo Franz, Niklas Nienä, Diana Riba i Giner

1	-
ID	Catherine Griset

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

7.9.2022

PÕHISEADUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Antonio Tajani

ETTEPANEKUD

Põhiseaduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. taunib asjaolu, et 2023. aasta eelarveprojektis on kavandatud vähendada 2022. aasta eelarvega võrreldes eelarverea „Kodanike kaasatus ja osalemine liidu demokraatlikus elus“ kulukohustusi 21 % ja maksete assigneeringuid 17 %; ei nõustu nõukogu kavandatud kulukohustuste assigneeringute täiendava kärpimisega 3 % võrra; on veendunud, et kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmile, Euroopa kodanikualgatusetele ning muudele osalusvahenditele, nagu kodanike foorumitele, tuleb eraldada piisavad vahendid ning toonitab, kui tähtis on piisav rahastamine selleks, et tagada nõuetekohased järelmeetmed Euroopa tuleviku konverentsi järeltulemustele; teeb ettepaneku suurendada selle eelarverea kulukohustuste assigneeringuid 26 % ja maksete assigneeringuid 20 %;
2. peab ebapiisavaks komisjoni esinduste kulukohustuste assigneeringute suurendamist 1 % võrra 2022. aasta eelarvega võrreldes; on hämmastunud nõukogu seisukoha üle vähendada selle eelarverea kulukohustuste assigneeringuid 14 % ja maksete assigneeringuid 8 %; teeb ettepaneku suurendada kulukohustuste assigneeringuid 2023. aasta eelarveprojektiga võrreldes 5 % ja taastada 2023. aasta eelarveprojekti maksete assigneeringute tase; teeb ettepaneku suurendada Euroopa Parlamendi Büroodele eraldatavaid rahalisi vahendeid, kuna sellistel esindustel on oluline roll kodanike teavitamisel liidu tegevusest pärast Euroopa tuleviku konverentsi lõpuleviimist; peab seda suurendamist vajalikuks, et ergutada ennetavaid dialooge liikmesriikide kodanikega ELi küsimustes, täita Euroopa tuleviku konverentsi järeltulemustes sisalduvaid ettepanekuid ning töötada välja teavitustegevus desinformatsiooni ja välissekkumise vastu võitlemiseks;
3. peab ebapiisavaks eelarverea „Kodanikele suunatud teavitustegevus“ kulukohustuste assigneeringute suurendamist 1,5 % võrra 2022. aasta eelarvega võrreldes; on vastu nõukogu seisukohale vähendada kulukohustuste assigneeringute rahastamist 12 % ja maksete assigneeringute rahastamist 6 %; teeb seetõttu ettepaneku suurendada kulukohustuste assigneeringuid 2023. aasta eelarveprojektiga võrreldes 5 % ja taastada

2023. aasta eelarveprojekti maksete assigneeringute tase, et rahastada teadlikkuse suurendamist ja teavitustegevust Euroopa kodanikualgatuse kohta ning täita Euroopa tuleviku konverentsi järeldustes sisalduvaid ettepanekuid; rõhutab väiksemate vabaihenduste ning kohalike omavalitsuste ja sidusrühmade teavitusstrateegiatesse ja -meetmetesse kaasamise tähtsust; nõuab, et sisu tuleb teha kättesaadavaks kõigis ELi keeltes ning seda tuleb tutvustada teistes liikmesriikides elavatele ELi kodanikele nende emakeeles;

4. rõhutab vajadust suurendada Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ameti ressursse ja töötajate arvu, pidades silmas ameti ülesannete märkimisväärset laiendamist, nagu on ette nähtud komisjoni ettepanekus määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 uuesti sõnastamise kohta;
5. rõhutab vajadust suurema paindlikkuse järele ELi eelarve koostamisel koostöös Euroopa Parlamendiga, et tagada mitmeaastase finantsraamistiku kohandamine vastavalt ELi kodanike jaoks olulistele uutele probleemidele;
6. kutsub komisjoni ja nõukogu üles austama ELi eelarves tehtavate ümberpaigutuste ja kohanduste arvu suurenemise kontekstis Euroopa Parlamendi õigusi seoses tema rolliga eelarves ning nõuab nende meetmete puhul läbipaistvat, avatud ja prognoositavat protsessi;
7. nõuab tungivalt, et komisjon näitaks üles suuremat paindlikkust liikmesriikide poolt taaste- ja vastupidavuskavades tehtud kohanduste ja muudatuste osas, ning nõuab, et praegusest kontekstist ja probleemidest tulenevate muutuste korral korraldataks erakorraline ja kiire erimenetlus; kutsub komisjoni üles algatama sellise poliitikamuudatuse 30 päeva jooksul pärast ELi eelarve heakskiitmist, et võimaldada riikidel lepinguperioodi lõpuks oma kavasid parandada; kutsub komisjoni ja nõukogu üles hindama võimalust pikendada taaste- ja vastupidavusrahadu rakendamist ühe aasta võrra;
8. teeb ettepaneku suurendada rahalisi vahendeid, et võimaldada noorte suuremat kaasamist seoses liidu demokraatlike väärtuste ja poliitikaga kontekstis, mida iseloomustavad endiselt COVID-19 pandeemia tagajärjed ja Ukrainas käiv sõda; teeb sellega seoses ettepaneku, et komisjon rakendaks katseprojekte, mis käsitlevad Euroopa kodanikuhariduse meetmeid, Euroopa kultuurifestivale ja 9. maiga seotud ideid ning noortevõistlusi; nõuab tungivalt, et komisjon ja nõukogu lisaksid ELi 2023. aasta eelarvesse rahalised lisavahendid, mis võimaldavad rakendada Euroopa noorteaasta tulemusi ja soovitusi;
9. nõuab tungivalt, et eelarvekomisjon lisaks eespool nimetatud eelarveridade suurendamise ettepanekud oma resolutsiooni ettepanekusse, kuna nende eesmärk on saavutada konkreetseid tulemusi ja tagada kodanike kvaliteetne teavitamine.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	5.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 17 -: 3 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gerolf Annemans, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Laura Huhtasaari, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Antonio Tajani, Guy Verhofstadt, Loránt Vincze
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Vladimír Bilčík, Gilles Boyer, Christian Doleschal, Niklas Nienäß
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Anna-Michelle Asimakopoulou, Maria Grapini, Lídia Pereira

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

17	+
PPE	Anna Michelle Asimakopoulou, Vladimír Bilčík, Christian Doleschal, Lídia Pereira, Antonio Tajani, Loránt Vincze
Renew	Gilles Boyer, Charles Goerens, Sandro Gozi
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Maria Grapini, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Gwendoline Delbos Corfield, Daniel Freund, Niklas Nienäß

3	-
ECR	Jacek Saryusz Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

MÄRKUS: Guy Verhofstadtil (Renew) ei olnud hääletuskaarti, kuid ta teatas, et ta soovib lõpphääletusel hääletada poolt (seda hääletust ei ole lõpptulemuses arvestatud)

8.9.2022

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjonile

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0000(BUD))

Arvamuse koostaja: Monika Vana

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on liidu põhiväärtus, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2; arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 8 on sätestatud, et kõigi oma meetmete puhul on liidu eesmärk ebavõrdsuse kaotamine, kehtestades soolise aspekti arvestamise põhimõtte;
- B. arvestades, et ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025 esitati poliitilised eesmärgid ja meetmed, et saavutada 2025. aastaks märkimisväärne edasimineku sooliselt võrdse Euroopa suunas;
- C. arvestades, et parlament on korduvalt nõudnud, et komisjon edendaks ja rakendaks soolise aspekti arvestamist oma meetmetes, sooteadlikku eelarvestamist ja soolise mõju hindamist kõigis liidu poliitikavaldkondades; arvestades, et eelarved ei ole kunagi sooneutraalsed ning seega tuleb nende koostamisel seada eesmärgiks mittediskrimineerimine ja kõigini jõudmine ja nende erivajaduste arvestamine; arvestades, et parlament nõuab tungival, et kogu eelarvemenetluse vältel rakendataks soolõimet ja sooteadlikku eelarvestamist;
- D. arvestades, et Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 10/2021¹ kinnitati, et ELi eelarvetsükkel ei võeta soolist võrdõiguslikkust veel piisavalt arvesse ja komisjon ei ole veel täitnud oma kohustust kaasata soolõime liidu eelarvesse;
- E. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE), õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmi ning sellele järgneva kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi² ning selle Daphne tegevussuuna piisavat rahastamist ja tähtsale kohale

¹ Euroopa Kontrollikoda „Soolõime ELi eelarves: aeg on minna üle sõnadelt tegudele“, eriaruanne nr 10/2021, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021.

² Loodud määrusega (EL) 2021/692.

seadmist, et tagada mittediskrimineerimine ja sooline võrdõiguslikkus;

- F. arvestades, et Venemaa põhjendamatu sõda Ukraina vastu ning sellest tulenevad humanitaar- ja energiakriisid suurendavad vaesust veelgi, eriti naiste seas; arvestades, et liidu eelarve peaks olema kasvavale ebakindlusele reageerimiseks valmis; arvestades, et naiste ja tütarlaste, nii pagulaste kui ka kriisi tagajärgedest mõjutatud isikute vajaduste rahuldamiseks tuleks kaaluda konkreetseid meetmeid ja prioriteete;
- G. arvestades, et COVID-19 kriis mõjutab ebaproportsionaalselt naisi ja tütarlapsi ning süvendab olemasolevat ebavõrdsust, mis suurendab soolise vägivalda ohtu, eriti liikumiskiirangute ajal, ning tööturul lahkumise määra, mis on seotud hooldusülesannete suurema koormusega; arvestades, et enamik kriisist mõjutatud sektorite töötajatest on naised;
- H. arvestades, et naised on juhtivatel ja otsustuspädevusega ametikohtadel endiselt alaesindatud, olles samal ajal üleesindatud sellistes madalapalgalistes sektorites nagu hooldus- ja teenindustöö ning mitteametlikus majanduses ja ebakindlamate tingimustega sektorites; arvestades, et äärmiselt oluline on tagada naistele õigus õigustega tagatud tööle ja õigus olla ema ilma karistavate tagajärgedeta; arvestades, et diskrimineerimise näideteks on tööandjate surve naistele töövestlustel ning kasvav majanduslik ja tööga seotud surve naistöötajatele, et nad ei võtaks emapuhkust; rõhutab, et isegi era-, pere- ja tööelu tasakaalu arvesse võttes peaks liidu eelarve hõlmama investeeringute suurendamist avalikesse teenustesse, sealhulgas kvaliteetsetesse tervishoiusüsteemidesse ja riiklikku sotsiaalkindlustussüsteemi, tagades selle universaalsuse;
- I. arvestades, et digitaalrajanduse ning teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonna hariduses, koolituses ja tööhõives valitseb sooline tasakaalustamatus; arvestades, et soolist võrdõiguslikkust digiajastul võivad aidata edendada vahendid, millega toetatakse kõigi vähemuses olevate sugupoolte mõjuvõimu suurendamist e-kaasatuse kaudu;
1. rõhutab, et sooline perspektiiv tuleks täielikult ja piisavalt lõimida eelarvemenetluse kõigil tasanditel, pidades eelkõige silmas COVID-19 pandeemia soolist mõju ja järjest suuremaid tagasilööke naiste õigustele ja soolisele võrdõiguslikkusele mitmes liikmesriigis; nõuab sooteadlikku eelarvestamist ja soolise võrdõiguslikkusega seotud eesmärkide lisamist kõikidesse liidu programmidesse ning asjaomaste eelarveridade kindlaksmääramist, liidu eelarve soolisse võrdõiguslikkusesse antava panuse tõhusat järelevalvet ning programmide ja kulutuste sootundlikku läbivaatamist, et neid kohandada vastavalt järeldustele;
 2. tunneb sellega seoses heameelt komisjoni jätkuva pühendumuse üle töötada välja sooliste aspektidega seotud kulutuste mõõtmise meetodika ja tema poolt praegu tehtava sooliste aspektidega seotud andmete kogumise hindamise üle; ootab, et parlamendiga konsulteeritaks kogu hindamisprotsessi vältel; ootab, et komisjon täidaks täielikult enda võetud kohustused ja annaks sellest eelarvepädevatele institutsioonidele konkreetset aru;
 3. rõhutab, et kuna kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm on ainus programm, millel on soolise võrdõiguslikkusega seotud kulueesmärgid, sealhulgas

premenstruaalse sündroomi ja endometrioosi uurimine ja ravi läbipõimunud perspektiivis, eelkõige seoses mustanahaliste ja vähemusrahvuste naiste diagnoosimise ja raviga;

10. rõhutab, et liidu eelarvel peaks olema aktiivsem roll püüdlustes saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid; nõuab seepärast, et eelarvet kasutataks selliste meetmete ja projektide toetamiseks, mille eesmärk on kaotada naiste ja laste vaesus, suurendada ja parandada integreerimist tööturule, kaotada meeste ja naiste ebavõrdsus palga ja töö osas, parandada arstiabi pakkumist ja kättesaadavust ning võidelda naiste-, laste- ja noortevastase vägivalla vastu;
11. rõhutab EIGE poolt liidus soolise ebavõrdsuse ulatusest ja põhjustest teadlikkuse suurendamisel tehtavat olulist tööd, mis on kajastunud talle määratud ülesannete suurenemises ja on jätkuvaid kriise silmas pidades eriti oluline; kardab, et EIGE tegevuse edasine vähendamine ohustab liidu poliitilisi soolise võrdõiguslikkuse valdkonna prioriteete; nõuab seetõttu vahendite eraldamist kaheksale lepingulisele töötajale, et EIGE saaks asutusena oma volitusi meetodiliste vahendite väljatöötamisel, analüüsimisel, hindamisel ja levitamisel tõhusalt täita, et toetada soolise võrdõiguslikkuse integreerimist kõikidesse liidu poliitikavaldkondadesse ja nendest tulenevatesse riiklikesse poliitikavaldkondadesse;
12. peab kahetsusväärseks, et digioskuste, teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonnas, tööstuse juhtpositsiooni valdkonnas ja ettevõtluses esineb soolist ebavõrdsust; kutsub komisjoni üles tugevdama olemasolevaid vahendeid ja arendama koostoimet; nõuab, et liidu eelarve ergutaks liidu programmide kaudu, näiteks teadusuuringute, innovatsiooni ja tehnoloogia valdkonna programmide kaudu naiste osalemist digitaalmajanduses ning loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika sektoris ja karjääris;
13. rõhutab, kui oluline on kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, nagu Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), et edendada soolist võrdõiguslikkust, naiste tööhõivet ning juurdepääsu tööturule, elukestvatele õppele ja koolitusele, lastehoiule ja pikaajalise hoolduse teenustele, pidades eelkõige silmas liidu keskmist soolist palgalõhet 14 %, ning tegeleda tööturul osalemise süsteemsete probleemidega, sh sooline palgalõhe, stereotüübid, normid, rollid ja traditsioonid;
14. rõhutab, et ESF+ Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni haru üldeesmärk on edendada tööhõivet, võrdset juurdepääsu tööturule, haridust ja koolitust, soolist võrdõiguslikkust ja sotsiaalset kaasatust, andes rahalist toetust liidu eesmärkide saavutamiseks, ning seega peaks selle toetusega toetama ka Ukraina naiste ja laste pagulaste vajadusi, kui tegemist on abiga neid vastuvõtvatele piirkondadele; kutsub komisjoni ja nõukogu seetõttu üles suurendama ESF+, võrdõiguslikkuse ja õiguste programmi ning Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi programmide raames eelarveeraldise kodanikuühiskonna organisatsioonidele, varjupaikadele ja teenuseosutajatele, kes toetavad Ukraina naisi ja kodanikuühiskonna organisatsioone ELis, toetades Ukrainast pärit pagulasi, sealhulgas sõjarelvana kasutatud seksuaalvägivalla ohvreid; nõuab lisaks Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi raames lisaeraldise, et toetada liikmesriikide pingutusi inimkaubanduse vastu võitlemisel ning kaitsta naisi ja lapsi sellise organiseeritud kuritegevuse vormi eest;

15. kutsub komisjoni ja nõukogu üles suurendama eelarveeraldisi naiste õigusi edendavatele kodanikuühiskonna organisatsioonidele, eelkõige neile, kes tegelevad seksuaal- ja reproduktiivtervise õiguste edendamisega, nagu ülemaailmne algatus „SheDecides“, ja LGBTI+ õiguste edendamisega, seoses tagasilöökidega naiste õiguste vastu, eelkõige seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas, ning tagama, et soolise võrdõiguslikkuse ja valikuvõimaluste vastased organisatsioonid ei saaks kasutada liidu rahalisi vahendeid;

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	8.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 21 -: 3 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Frances Fitzgerald, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Samira Rafaela, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Cindy Franssen, Marina Kaljurand, Predrag Fred Matić, Monika Vana, Pernille Weiss
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Giuliano Pisapia

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

21	+
PPE	Isabella Adinolfi, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Robert Biedroń, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Marina Kaljurand, Predrag Fred Matić, Radka Maxová, Maria Noichl, Giuliano Pisapia
The Left	Sandra Pereira
Verts/ALE	Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Monika Vana

3	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Annika Bruna

2	0
ECR	Andzelika Anna Mozdzanowska
PPE	Pernille Weiss

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

ÜHISAVALDUS, MIS VÕETI VASTU 28. MÄRTSIL 2022 TOIMUNUD EELARVEALASEL KOLMEPOOLSEL KOHTUMISEL

Eelarvemenetluse kuupäevad ja lepituskomitee tegevuse üksikasjad 2022. aastal

- A. Kooskõlas eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe lisa A osaga lepivad Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kokku järgmistes olulistes 2023. aasta eelarvemenetluse kuupäevades:
1. komisjon püüab esitada 2023. aasta eelarvestuse juuni alguses;
 2. kolmepoolne kohtumine korraldatakse 14. juulil (hommikul) pärast nõukogu seisukoha vastuvõtmist;
 3. nõukogu püüab oma seisukoha vastu võtta ja Euroopa Parlamendile edastada 36. nädala lõpuks, eesmärgiga hõlbustada õigeaegse kokkuleppe saavutamist Euroopa Parlamendiga;
 4. Euroopa Parlamendi eelarvekomisjon püüab hääletada nõukogu seisukoha muudatusettepanekute üle hiljemalt 39. nädala lõpuks (septembri viimane nädal);
 5. kolmepoolne kohtumine korraldatakse 12. oktoobril (päraslõunal) enne Euroopa Parlamendis toimuvat lugemist;
 6. Euroopa Parlamendi täiskogus toimuval lugemisel toimub hääletamine 42. nädalal (17.–21. oktoobri täiskogu osaistungjärg);
 7. lepitusperiood algab 25. oktoobril. ELi toimimise lepingu artikli 314 lõike 4 punkti c kohaselt lõpeb lepituseks ettenähtud aeg 14. novembril 2022;
 8. lepituskomitee koosolekud toimuvad 27. oktoobril (hommikul) Euroopa Parlamendis ja 11. novembril nõukogus (ning vajadusel võib lepituskomitee uuesti kokku tulla); lepituskomitee koosolekud valmistatakse ette kolmepoolsetel kohtumistel. Üks kolmepoolne kohtumine on kavas korraldada 27. oktoobril (hommikul). Täiendavad kolmepoolsed kohtumised võib kokku kutsuda 21-päevase lepitusperioodi jooksul, sealhulgas 10. novembril nõukogus.
- B. Lepituskomitee tegevuse üksikasjad on esitatud eespool nimetatud

institutsioonidevahelise kokkuleppe lisa E osas.

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
VASTUTAVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	10.10.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 32 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Pietro Bartolo, Olivier Chastel, Lefteris Christoforou, David Cormand, Andor Deli, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Camilla Laureti, Janusz Lewandowski, Silvia Modig, Karlo Ressler, Bogdan Rzońca, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Nils Ušakovs, Johan Van Overtveldt, Rainer Wieland, Angelika Winzig
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Anna-Michelle Asimakopoulou, Jonás Fernández, Petros Kokkalis, Jan Olbrycht, Monika Vana
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Maria da Graça Carvalho, Claudia Gamon, Fulvio Martusciello, Thijs Reuten, Andreas Schwab, Ramona Strugariu, Cristian Terheș

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

32	+
ECR	Bogdan Rzońca, Cristian Terheş, Johan Van Oortveldt
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Maria da Graça Carvalho, Lefteris Christoforou, Niclas Herbst, Janusz Lewandowski, Fulvio Martusciello, Jan Olbrycht, Karlo Ressler, Andreas Schwab, Rainer Wieland, Angelika Winzig
RENEW	Olivier Chastel, Claudia Gamon, Vlad Gheorghe, Nicolae Ştefănuţă, Ramona Strugariu, Nils Torvalds
S&D	Pietro Bartolo, Jonás Fernández, Eider Gardiazabal Rubial, Camilla Laureti, Thijs Reuten, Nils Ušakovs
THE LEFT	Petros Kokkalis, Silvia Modig
VERTS/ALE	David Cormand, Alexandra Geese, Francisco Guerreiro, Monika Vana

0	-

1	0
NI	Andor Deli

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu